

KPSS

TYT

AYT

MSÜ

ÖSYM'NİN TÜM SINAVLARI İÇİN

DÜNYADA BİR İLK!

CANLI ÇÖZÜM

• *Nusret Bilen'in kaleminden* •

DİL BİLGİSİ

TAMAMI PDF ÇÖZÜMLÜ

SORU BANKASI

AKADEMİ
DENİZİ

DİL BİLGİSİ SORU BANKASI

Yayın Koordinatörü
Selim IŞIK

Yazar
Nusret BİLEN

ISBN
978-605-73862-5-0

Baskı

© COPYRIGHT AKADEMİ DENİZİ YAYINCILIK

Bu kitabın her türlü yayım hakkı Akademi Denizi Yayıncılık'a aittir. Bu kitabın baskısından 5846 ve 2936 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Yasası hükümleri gereğince kaynak gösterilerek bile olsa alıntı yapılamaz, herhangi bir şekilde çoğaltılamaz, genel ağ ve diğer elektronik ortamlarda yayımlanamaz.

AKADEMİ DENİZİ YAYINCILIK

 Saray Mah. Fatih Sultan Mehmet Blv. No: 316
Kahramankazan / ANKARA

 T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Sertifika No
52497

 0552 518 06 06

 akademideniziyayincilik@hotmail.com

 www.akademidenizi.com.tr

TÜRKÇE

TARİH

COĞRAFYA

ANAYASA

İÇİNDEKİLER

■	SES BİLGİSİ	5
■	YAZIM KURALLARI	13
■	NOKTALAMA İŞARETLERİ	31
■	AD (İSİM)	45
■	ZAMİR (ADIL)	49
■	SIFAT (ÖN AD)	53
■	TAMLAMALAR	59
■	ZARF (BELİRTEÇ)	65
■	EDAT - BAĞLAÇ - ÜNLEM	71
■	SÖZCÜK TÜRLERİ (KARMA)	75
■	EYLEMDE (FİİLDE) YAPI	77
■	EYLEMDE KİP VE KİŞİ	79
■	EK FİİL (EK EYLEM)	83
■	FİİLİMSİLER (EYLEMSİLER)	85
■	FİİLDE (EYLEMDE) ÇATI	91
■	SÖZCÜĞÜN YAPISI VE EKLER	97
■	CÜMLENİN ÖGELERİ	105
■	CÜMLE TÜRLERİ	111
■	DİL BİLGİSİ (KARMA)	117
■	ANLATIM BOZUKLUKLARI	137

SES BİLGİSİ

1. I. mısra → yazık-dır (yazıktır) → benzeşme
 II. mısra → boy(u)n → ünlü düşmesi
 III. mısra → geç-me-yor → (geçmiyor) ünlü daralması
 IV. mısra → der-t-i (derdi) → ünsüz yumuşaması
 “Denizler durulmaz dalgalanmadan!” dizesinde herhangi bir ses olayı yoktur.

(Cevap E)

2. Dörtlükteki birden fazla sözcükte görülen ses olayı, ünsüz benzeşmesidir. Dörtlükteki “unuttun” ve “çöktü” sözcüklerinde ünsüz benzeşmesi vardır.

(Cevap B)

3. Dörtlüğü incelediğimizde: A'daki yargıya “geçtim”, B'deki yargıya “bekliyorum”, C'deki yargıya aradığım”, D'deki yargıya “şehir” örneği verilir. E'deki yargının örneği dörtlükte yoktur.

(Cevap E)

4. Öncüldeki bilgiye göre şıkları incelediğimizde: A'daki “saçı” sözcüğü tek heceli olduğu için ünsüz yumuşamasına uğramamıştır.

(Cevap A)

5. Verilen cümlede altı çizili sözcükte görülen ses olayı, ünsüz yumuşamasıdır. Şıklardaki cümlelere baktığımızda C'deki “konuştuğu” sözcüğü de yumuşamaya uğramıştır.

(Cevap C)

6. A) dip → dibi
 B) yatak → yatağı
 D) yasak → yasağı
 E) grup → grubu

C seçeneğindeki cümlede ünsüz yumuşamasına uğrayan bir sözcük kullanılmamıştır.

(Cevap C)

7. A seçeneğinde, sonu- (n)- u → kaynaştırma ünsüzü
 B seçeneğinde, af- et → affet → ünsüz türemesi
 C seçeneğinde, et- tiğ- i → ünsüz sertleşmesi
 D seçeneğinde, hatırla- yor- (hatırlıyor) → ünlü daralması
 Parçada ünlü türemesi yoktur.

(Cevap E)

8. Kimi sözcüklere ünlü ile başlayan bir sözcük ya da ek getirildiğinde ünsüz türemesi olur. B, C, D, E seçeneklerindeki sözcüklerde olduğu gibi.

hak-ım > hakkım

his-i > hissi

Af etmek > affetmek

Zan etmek > zannetmek

A seçeneğinde ünsüz türemesi yoktur. Ses-siz-lik şeklinde ek almıştır.

(Cevap A)

9. Şıklardaki ses olaylarına baktığımızda: B'de "koynu" ile ünlü düşmesi, C'de "gittin" ile benzeşme, D'de "söğüdün" ile yumuşama, E'de "ettiler" ile benzeşme örneklendirilmiştir. A seçeneğindeki cümlede herhangi bir ses olayı yoktur.

(Cevap A)

12. Altı çizili sözcüğü incelediğimizde: sözcüğümüzün "fethet-dik-i" şeklinde olduğu ve eklerin birleşmesiyle "fethettiği" şekline dönüştüğünü görebiliriz. Bu cümlede bir ünlü düşmesi, bir benzeşme ve bir de ünsüz değişimi (yumuşaması) vardır.

(Cevap A)

10. Parçadaki dizeleri incelediğimizde: "söğüdü, aşığı, öğüdü" örnekleri ile yumuşama, "küçüktü" ile benzeşme örneklendirilmiştir diyebiliriz.

(Cevap C)

13. C seçeneğindeki cümlede ünlü düşmesinin görüldüğü bir sözcük yoktur.

A → sabrımı

B → izni

D → emreden

E → devrilen

(Cevap C)

11. Şıklardaki ünsüz sertleşmelerine baktığımızda: A'da "hoyratça", B'de "topraktan", C'de "geçti" ve E'de "içtik" örnekleri ünsüz sertleşmesine örnektir. D'de ise ünsüz sertleşmesi örneği yoktur.

(Cevap D)

14. Ünlü türemesi yoktur. Diğer ses olayları şunlardır:

A → ayakta

C → ufacak

D → kovuğu

E → damlıyordu

(Cevap B)

SES BİLGİSİ

1. süt-ü
merak-ı
tok-u
paraşüt-ü sözcüklerinde yumuşama görülmezken "uç" sözcüğü tek heceli olduğu hâlde yumuşama olmuştur.

(Cevap B)

2. I. cümlede → soğukta → (benzeşme) / uyku → (ünlü düşmesi)
II. cümlede → ucu → (ünsüz yumuşaması) / yataktan → (ünsüz benzeşmesi)
III. cümlede → zamanla → (ünlü düşmesi) / çıkarmadığını → (ünsüz yumuşaması)
IV. cümlede → adım → (ünsüz yumuşaması) / kaynaştırma ünsüzü yok
V. cümlede → hazırlanmadığı → (ünsüz yumuşaması) / diyerek → (daralma)

(Cevap D)

3. çekti(ğ)i-n-i et-tik-leri-n-i
Ünsüz Kaynaştırma Ünsüz Kaynaştırma
yumuşaması Ünsüz benzeşmesi Ünsüz
şekil-ini > şekli-n-i
Ünsüz Kaynaştırma
düşmesi Ünsüz
hak-ı > hakkı
Ünsüz
türemesi

"ressamın" sözcüğünde herhangi bir ses olayı yoktur.

Bu sözcükteki "s" sesleri sözcüğün kökündedir. Bu yüzden de ünsüz türemesi sayılamaz.

(Cevap D)

4. Şimdiki zaman eki (-yor) geniş ünlülerden (a, e) sonra geldiğinde bu ünlüler daralarak "ı, i, u, ü" ye dönüşür.
başla-yor > başlıyor
özle-yor > özlüyor
bekle-yor > bekliyor
Bu duruma ek olarak "y" kaynaştırma ünsüzü de şu sözcüklerde daraltma yapar.
ye-y-en > yiyen şeklinde.
"biliyor" sözcüğünde ünlü daralması yoktur.

(Cevap C)

5. alın-ın-ı > alnını → ünlü düşmesi
ileri-le-yor > ilerliyor → ünlü düşmesi – ünlü daralması
göz-ü-n-ü çaba-s-ı
Kaynaştırma Kaynaştırma
Ünsüz Ünsüz
asfal(t-t)a
↓
Ünsüz
benzeşmesi
Öncüde verilen metinde ünsüz düşmesini örneklendirecek bir sözcük yoktur.

(Cevap A)

6. Parçada geçen altı çizili sözcüklerdeki ses olayları şunlardır:
yaptırılmış örüldük(ğ)ü
Ünsüz benzeşmesi Ünsüz yumuşaması
de-y-e > di-y-e
Ünlü daralması
kısım-ı > kısmı
Ünlü düşmesi
"süslüdür" sözcüğünde ses olayı yoktur.

(Cevap E)

7. "p, ç, t, k" ünsüzleriyle biten sözcükler, ünlü ile başlayan bir ek aldığı anda ya da ünlü ile bir sözcükle birleştiğinde "p, ç, t, k" sert ünsüzleri, yumuşayarak "b, c, d, g, ğ" olur. Bu ses olayına ünsüz yumuşaması denir.
İşaret et-er > işaret eder
şeklinde yumuşamaya uğramıştır.

(Cevap D)

8. A) gözle-yor (gözlüyor)
B) su (y) a
D) göğüs-ü (göğsü)
E) küçük-cük (küçücük)
Parçada ünsüz türemesine örnek olabilecek bir sözcük yoktur.

(Cevap C)

9. saklanbaç > saklambaç
dolanbaç > dolambaç
tenbel > tembel
tanbur > tambur şeklinde n - m değişim olmuştur.
"bembeyaz" sözcüğü ise bir pekiştirme sözcüktür. "n-m" değişimi görülmemiştir.

(Cevap B)

10. Öncüdeki Bu parçada görülen ses olayları şunlardır:
ağaç-ı > ağacı → ünsüz yumuşaması
selamla-yor > selamlıyor → ünlü daralması
koku-s-u-y-la
↓
Kaynaştırma ünsüzü
Bunlardan ikisi E seçeneğinde verilmiştir.

(Cevap E)

11. Numaralandırılmış sözcükleri incelediğimizde:
I. sözcük olan "2003'te" kelimesinde "-de" hal eki sertleşerek "-te" ye dönüşmüştür. Ünsüz sertleşmesi vardır.
II. sözcük olan "kitabı" kelimesinde "p" sert ünsüzü yumuşayarak "b"ye dönüşmüştür. Ünsüz yumuşaması vardır.
III. sözcük olan "yaşanıyor" kelimesinde herhangi bir ses olayı yoktur.
IV. sözcük olan "yayımladığımız" kelimesi içerisindeki "dik" ekindeki "k" yumuşayarak "ğ" harfine dönüşmüştür. Ünsüz yumuşaması vardır.
V. sözcük olan "satılmıyor" kelimesindeki olumsuzluk eki olan "-ma" daki "a" daralarak "ı" harfine dönüşmüştür. Ünlü daralması vardır. Ses olayı olmayan sözcüğümüz III numaralı sözcüktür.

(Cevap C)

12. Numaralı olarak verilmiş cümlelerdeki ses olayları şöyledir:
I numaralı cümledeki "çoğu" sözcüğündeki "-k" harfi yumuşayarak "ğ" harfine dönüşmüştür. Ünsüz yumuşaması vardır.
II numaralı cümledeki "söylüyor" kelimesi "söyle-yor" şeklindeyken daralarak "söylüyor" olmuştur ve ayrıca "rahatça" sözcüğündeki "ca" eki sertleşerek "ça" ya dönüşmüştür. Burada da ünsüz benzeşmesi (sertleşmesi) vardır.
III numaralı cümlede herhangi bir ses olayı yoktur.
IV numaralı cümledeki "parlıyor" kelimesi "parla-yor" şeklindeyken daralarak "parlıyor" olmuştur. Ünlü daralması vardır.
V numaralı cümledeki "yazmıyorlar" kelimesi "yaz-ma-yor-lar" şeklindeyken olumsuzluk eki "-ma" daralarak "-mı" ya dönüşmüştür. Ünlü daralması vardır.
Herhangi bir ses olayı olmayan numaralı cümle III numaralı cümledir.

(Cevap C)

SES BİLGİSİ

1. Öncüldeki dörtlükte görülen ses olayları şunlardır:
bilme- yorum > bilmiyorum ⇒ ünlü daralması
akıl- im > aklım ⇒ ünlü düşmesi
sebeb- ini > sebebini ⇒ ünsüz yumuşaması
sebeb- i- n -i kaynaştırma ünsüzü
öncüldeki dizelerde ulama yoktur.

(Cevap E)

2. Öncüldeki dörtlükte görülen ses olayları:
umut-um > umudum ⇒ ünsüz yumuşaması
ayır-ı-lık > ayrılık ⇒ ünlü düşmesi

(Cevap C)

3. "p, ç, t, k ünsüzleriyle biten sözcükler, ünlü ile başlayan bir ek aldığı ya da ünlü ile başlayan bir sözcükle birleştirildiğinde sondaki "p, ç, t, k" sert ünsüzleri, yumuşayarak "b, c, d, g, ğ" olur. Buna ünsüz yumuşaması denir. Yürek-im-den > yüreğimden
Sözcüğünde de "k" sesi yumuşayarak "ğ" ye dönüşmüştür.

(Cevap C)

4. A seçeneğindeki kaynaştırma ünsüzleri

araba-s-ı-n-ı
↓ ↓
k.ü k.ü

C seçeneğindeki bir-i-n-e

↓
k.ü

D seçeneğindeki ders-leri-n-e

↓
k.ü

E seçeneğindeki ağır-s-ı-n-ı

↓ ↓
k.ü k.ü

B seçeneğinde kaynaştırma ünsüzü yoktur.

sen-in, kitap-ın-ın şeklindedir.
taml- taml- taml-
yan eki yan eki yan eki

(Cevap B)

5. I. yazma(y)ı
II. gemi (ile)
III. cam- dan → benzeşmeye aykırı düşecek bir durum yoktur.
IV. et- il- miş
V. ulaşı- dı- k

(Cevap C)

6. Öncüldeki metinde görülen ses olayları şunlardır:

Ünsüz değişimi (yumuşaması) olduğunu
(k)
aydınlattığı
(k)
varılabileceğini
(k)

Ünsüz uyumu (benzeşme) aydınlattığını
(d)

Ünlü daralması: vurguluyor
(a)

Kaynaştırma ünsüzleri: beyitlerinde

yolunu ↑
↑
aydınlattığını
↑
varılabileceğini ↑

Cümlede ünlü türemesi yoktur.

(Cevap D)

7. A, C, D ve E seçeneklerinde ünlü düşmesine uğramış sözcük yoktur. B seçeneğindeki "burnundan" sözcüğünde ünlü düşmesi görülmektedir.
"burun" → "burnundan"

(Cevap B)

8. Git (mek) + ersen → gidersen / ünsüz değişimi
Nere + e → nereye / kaynaştırma ünsüzü
Saat + de / saatte / ünsüz benzeşmesi
Gidersen eyle / ulama
Öncüldeki dörtlükte ünlü daralmasına örnek olabilecek bir kullanım yoktur.

(Cevap A)

9. A, C, D ve E seçeneklerinde yer alan ifadelerde bir yanlışlık yoktur. II numaralı sözcük için B seçeneğinde verilen bilgi yanlıştır. Bu sözcükte ünsüz türemesi (ünsüz ikizleşmesi) yoktur. Söz konusu olan -sız/-siz, -suz/-süz ekleri birer yapım ekidir.

(Cevap B)

10. A seçeneğinde kitap + ı → kitabı
B seçeneğinde sokak + a → sokağa
C seçeneğinde güç → gücü
E seçeneğinde yemek + i → yemeği
D seçeneğinde geçen "suç" sözcüğünde yumuşama olmamıştır. Yumuşama tek heceli, yabancı ve türemiş sözcüklerde ayrıca özel isimlerde görülmeyebilir.

(Cevap D)

11. • seyir- et- er- ken → (ünlü düşmesi ve ünsüz yumuşaması)
• küçü(k)- cük → (ünsüz düşmesi)
• fark ettim → (ünsüz benzeşmesi)

(Cevap D)

12. A seçeneğindeki ünlü düşmesine "yanıl-ış" sözcüğü örnek verilmiştir. "yanıl-ış" sözcüğündeki "ı" ünlüsü düşerek "yanılış" şeklinde dönüşmüştür.

B seçeneğindeki ünsüz yumuşamasına "insanlığı" sözcüğü örnek verilebilir. Sözcüğümüz "insanlık" iken getirilen "ı" ünlüsü il yumuşayarak "insanlığı" şekline dönüşmüştür.

D seçeneğindeki ünsüz benzeşmesine (sertleşmesine) "etkiliyor" sözcüğü örnek verilebilir. Sözcüğümüz "et-gi-le-yor" iken "t" sert ünsüzü "g" yumuşak ünsüzünü sertleştirerek "k" ye dönüştürmüştür.

E seçeneğindeki ünlü daralmasına "etkiliyor" sözcüğü örnek verilebilir. Sözcüğümüz "et-gi-le-yor" iken "le" hecesi daralarak "li" şeklinde girmiştir. Sözcüğümüz daralamadan önce "etkiliyor" dur.

C seçeneğindeki ünsüz düşmesinin ise metinde örneği yoktur.

(Cevap C)

SES BİLGİSİ

1. I - bile- me- yorum → (daralma)
II - başı- (n)- I → (ünsüz kaynaştırma)
III - as(ı)ında → (ünlü düşmesi)
IV - (ünsüz yumuşaması yoktur.)
V - düşünmemişti → (ünsüz benzeşmesi)

(Cevap D)

3. Sonunda düz-geniş ünlü (a-e) bulunan kelimelere "-yor" eki gelince bu ünlüler daralarak "ı, i, u, ü" olur. Buna ünlü daralması denir. B seçeneğinde "tutmuyorsun" sözcüğünün eke-köke ayrılmış şekli "tut-ma-yor-sun" şeklindedir ve burdaki olumsuzluk eki "ma" daralarak "mu" ya dönüşmüştür.

(Cevap B)

2. umut > umudu ⇒ ünsüz yumuşaması
kayıp etmek > kaybediş ⇒ ünsüz yumuşaması, ünlü düşmesi
yalnızlık > yalnızlığı ⇒ ünlü düşmesi, ünsüz yumuşaması
hüzün > hüznü ⇒ ünlü düşmesi
uğurlayamadık > uğurlayamadığı ⇒ ünsüz yumuşaması
bir umudu ⇒ ulama
acısı, içinde, uğurlayamadığı
↓ ↓ ↓
s, n, y ⇒ kaynaştırma ünsüzleridir.
Ünsüz benzeşmesi yoktur.

(Cevap A)

4. A, B, C ve E seçeneklerindeki cümlelerde ünlü daralmasına örnek olabilecek bir sözcük yoktur. D'deki "al-ma-yor" sözcüğü "almıyor" a dönüşerek daralma meydana getirmiştir.

(Cevap D)

5. Kaynaştırma ünsüzleri "y, ş, s, n" harfleridir. İki ünlü arasında girerler. Bu bağlamda:
"kavram-ı-n-ın" sözcüğünde
Kaynaştırma ünsüzü
vardır.
"kazanmış-tır" sözcüğünde de ünsüz benzeşmesi (ünsüz sertleşmesi) vardır.

(Cevap C)

6. Şıklardaki altı çizili sözcüklere baktığımızda: B'de altı çizili olan "Kayıp-et-" sözcüğü hem ünlü düşmesine hem de ünsüz yumuşamasına uğramıştır.

Diğer seçeneklerdeki altı çizili sözcüklerde birden fazla ses olayı yoktur.

(Cevap B)

7. Şıklardaki yumuşamaya uğrayan sözcüklere baktığımızda: A'da "ayağa", C'de "sevdiği", D'de "yoğunluğu", E'de "olduğu" sözcüklerini görebiliriz. B'de ise özel isme getirilen ünlü harf, özel ismin son harfini yumuşatmamıştır.

(Cevap B)

8. Öncülde dudak ünsüzlerinin benzeşmesi tanımlanmıştır. Şıklarımızı incelediğimizde, "m-b" kuralına uyan şıkımız: "çember" sözcüğü ile C'dir.

(Cevap C)

9. A → ayakta

B → damlıyordu

C → ufa(ğ) - cık

E → uç - un - dan

Öncüldeki parçada ünlü türemesi yoktur.

(Cevap D)

10. A → hafifçe

C → ufuk - a → ufka

D → et - i -yor → ediyor.

E → daracık

Parçada ünsüz düşmesi yoktur.

(Cevap B)

11. A → kitabında

B → karşılaştığı, yaşta

C → ufak - cık → ufacık

D → sarmalıyor

Ünlü düşmesinin görüldüğü bir sözcük yoktur.

(Cevap E)

YAZIM KURALLARI

1. Özel adlalara gelen yapım ekleri ve bu eklerden sonra getirilen çekim ekleri kesme işaretiyle ayrılmaz. Bu kurala göre D seçeneğindeki "Rizeli'den" sözcüğü yanlış yazılmıştır. Sözcüğün doğru yazımı "Rizeliden" olacaktır.

(Cevap D)

2. Şıklarda altı çizili sözcüklerin doğru yazımları şu şekildedir: B'deki "dinlemeyen", C'deki "herhangi bir şey", D'deki "gidiverelim", E'deki "fark ettim" olmalıydı. A'daki "hoşça kal" sözü ise doğru yazılmıştır.

(Cevap A)

3. "Bugün" sözcüğü geçmiş bir gün için kullanılmışsa "bu gün" şeklinde ayrı yazılır. Altı çizili sözcüklerin yazımlarına baktığımızda: I'deki sözcüğün yazımının "bu gün" şeklinde ayrı olması gerekmektedir. I'deki sözcük yanlış yazılmıştır.

(Cevap A)

4. C'deki "görüceksiniz" ifadesi yanlış yazılmıştır. Sözcüğün doğru yazımı "göreceksiniz" şeklindedir. Diğer cümlelerde herhangi bir yazım yanlışı yoktur.

(Cevap C)

5. Bir isimle bir yardımcı eylem birleştiğinde ses düşmesi veya türemesi oluyorsa bitişik yazılır. Düşme veya türeme olmuyorsa ayrı yazılır. B'deki "his etti" ifadesi yanlış yazılmıştır. Sözcüğün doğru yazımı "hissetti" şeklindedir.

(Cevap B)

6. A'daki "kolkola" ifadesi yanlış yazılmıştır. Sözcüğün doğru yazımı "kol kola" şeklindedir. Diğer seçeneklerdeki cümlelerde bir yazım yanlışı yoktur.

(Cevap A)

7. Organ adlarının tekrarıyla kurulan sözcükler ayrı yazılır. C'deki "elele" ifadesi yanlış yazılmıştır. Sözcüğün doğru yazımı "el ele" şeklinde ayrıdır.

(Cevap C)

8. A'daki "doğrulukdan", B'deki "dördün de", C'deki "içinde" D'deki "bu gün" sözcükleri yanlış yazılmıştır. E'de ise herhangi bir yazım yanlışı yoktur.

(Cevap E)

9. C'deki "kılâsörleri" ifadesi yanlış yazılmıştır. Sözcüğün doğru yazımı "klasörleri" şeklinde olmalıydı. Diğer seçeneklerdeki altı çizili sözcüklerin yazımında bir yanlışlık yoktur.

(Cevap C)

10. E'deki "geçtikden" ifadesi ünsüz benzeşmesi kuralına uyulmadığı için yanlış yazılmıştır. Sözcüğün doğru yazımı "geçtikten" şeklindedir.

(Cevap E)

11. C'deki "gençlikde" ve "yolumuz da" ifadeleri yanlış yazılmıştır. Sözcüklerin doğru yazımı "gençlikte" ve "yolumuzda" şeklindedir. Diğer seçeneklerdeki cümlelerde birden fazla yazım yanlışı yoktur.

(Cevap C)

12. Şıklarda, yazımı yanlış olan sözcüğe baktığımızda: D'deki "parağraf" ifadesi yanlış olduğunu söyleyebiliriz. Sözcüğün doğru yazımı "paragraf" şeklindedir.

(Cevap D)

13. Şıklardaki yazım yanlışlarına sırasıyla baktığımızda: A'da "Halk edebiyatı" yanlış yazılmış, doğrusu "halk edebiyatı" olacak

B'de "inkaredilemez" yanlış yazılmış, doğrusu "inkar edilemez" olacak

D'de "yayın evi" yanlış yazılmış, doğrusu "yayınevi" olacak

E'de "özenebezene" yanlış yazılmış, doğrusu "özene bezene" olacak

C'de ise yazımı yanlış olan sözcük yoktur.

(Cevap C)

14. C'de "ayakda" sözüyle ünsüz benzeşmesi yapılmadığı için, A'da da "göğüsüle" sözüyle ünlü düşmesine uyulmadığı için yanlışlık yapılmıştır.

(Cevap A)

15. Ses olaylarının yazıda gösterilmemesi yazım yanlışı sayılır. Şıklarımızdaki ünsüz sertleşmesine uymayan sözcüğe baktığımızda: C'deki "varmakdan" ifadesinin olduğunu görürüz. Doğrusu "varmaktan" olmalıydı.

(Cevap C)

YAZIM KURALLARI

1. İkilemeler ayrı yazılır ve ikilemelerin arasına herhangi bir noktalama işareti konulmaz. Şıklarda, yazımı yanlış olan sözcüğe baktığımızda: C'deki "eskipüskü" ifadesi yanlış yazılmıştır. Sözcüğün yazımı "eski püskü" şeklindedir.

(Cevap C)

2. Şıklarda, yazımı yanlış olan sözcüğe baktığımızda: B'deki "önsöz" ifadesi yanlış yazılmıştır. Sözcüğün doğru yazımı "ön söz" şeklindedir.

(Cevap B)

3. Şıklardaki yazım yanlışlarına sırasıyla baktığımızda: A'daki "her hâlde", "herhâlde" şeklinde olmalıydı. B'deki "hiçkimse", "hiç kimse" şeklinde olmalıydı. D'deki "göz dağı", "gözdağı" şeklinde olmalıydı. E'deki "kesgin", "keskin" şeklinde olmalıydı.

C seçeneğindeki cümlede yazım yanlışı yoktur.

(Cevap C)

4. A'daki "sokakda" ifadesinin yanlış yazılmıştır. Sözcüğün doğru yazımı "sokakta" şeklindedir. Ünsüz sertleşmesi (benzeşmesi) kuralına yazıda uyulmaması yazım yanlışına neden olur.

(Cevap A)

5. Şıklarda, yazımı yanlış olan sözcüğe baktığımızda: E'deki "1'nci" ifadesi yanlış yazılmıştır diyebiliriz. Sözcüğün doğru yazımı "1'inci" şeklindedir.

(Cevap E)

6. Özel isimlerden sonra gelen yön ifadeleri, küçük yazılırken özel isimlerden önce gelen yön ifadeleri büyük yazılmaktadır. A'daki "Kuzey Karadeniz" doğru, B'deki "Anadolu'nun Doğusu" yanlıştır. Sözcüğün doğru yazımı "Anadolu'nun doğusu" şeklindedir.

(Cevap B)

7. Bağlaç olan "de" ayrı yazılır. Numaralı sözcüklerden yazımı yanlış olan II numaralı sözcüktür. II numaralı sözcük "okuyupda" değil de "okuyup da" şeklinde yazılmıydı. Çünkü "de" bağlaç olarak kullanılmıştır.

(Cevap B)

8. Şıklarda, yazımı yanlış olan sözcüğe baktığımızda: D'deki "devir etti" ifadesi yanlış yazılmıştır diyebiliriz. Sözcüğün doğru yazımı "devretti" şeklindedir. Birleşik sözcükte ünlü düşmesi görülmüşse birleşik yazılmalıdır.

(Cevap D)

9. Belirli bir tarih bildiren ay ve gün adları büyük yazılır. Buna göre, A'daki "23 haziranda" ifadesi yanlıştır. Doğru yazımı "23 Haziran'da" şeklindedir.

(Cevap A)

10. Belirli bir tarih bildiren ay ve gün adları büyük yazılır, belirli bir tarih bildirmiyorsa ay ve gün adları küçük yazılır. Şıklara baktığımızda, A'daki I numaralı sözcük "Kasım" şeklinde yanlıştır yazılmıştır. Sözcüğün doğru yazımı "kasım" şeklindedir.

(Cevap A)

11. Şıklarda, yazımı yanlıştır olan sözcüğe baktığımızda: A'daki "herşeyi" ifadesinin yanlıştır yazıldığını görmekteyiz. Sözcüğün doğru yazımı "her şeyi" şeklindedir.

(Cevap A)

12. Şıklarda, yazımı yanlıştır olan sözcüğe baktığımızda: D'deki "hiçte" ifadesinin yanlıştır yazıldığını görmekteyiz. Sözcüğün doğru yazımı "hiç de" şeklindedir. Bağlaç olan "de" ayrı yazılır.

D seçeneğindeki "de" bağlacı ayrı yazılmalıdır.

(Cevap D)

13. E'deki "nesil" ifadesi yanlıştır yazılmıştır. Sözcüğün doğru yazımı "nesli" şeklindedir. Sözcüğümüzde ünlü düşmesi vardır. Ses olaylarına uyulmaması yazım yanlıştırına neden olur.

(Cevap E)

14. A'da "fermaneti" değil "ferman etti", B'de "Cumhuriyet dönemi" değil "Cumhuriyet Dönemi", D'de "gönülümde" değil "gönlümde", E'de "dostlarlada" değil "dostlarla da" şeklinde olacaktır. C şıkında ise yazım yanlıştır yoktur.

(Cevap C)

15. Şıklarımıza baktığımızda: B'deki "1983'de" sözcüğünün yanlıştır yazıldığını, doğrusunun "1983'te" olması gerektiği görülecektir.

(Cevap B)

YAZIM KURALLARI

1. A seçeneğinde, “de” bağlacının yazımıyla ilgili bir yanlışlık vardır. “de” bağlacı kendinden önceki sözcükten ayrı yazılır ve asla “te/ta” biçiminde yazılamaz: “Projenin uygulanabilirliği konusunda hiç de karamsar değilim.” şeklindeki yazım doğrudur.

“de”nin yazımıyla ilgili şu pratik yöntem kullanılabilir:

2N1K

“nerede?, ne zaman?, kimde?” hâl eki olup bitişik yazılan “de”nin bu sorulardan en az birine cevap olabilmesi gerekir.

“Bahçede güller açtı.” Nerede? Bahçede.

“Mehmet’te para yok.” Kimde? Mehmet’te.

(Cevap A)

2. Saray, köşk, han, kale, köprü, anıt, tapınak vb. yapı adlarının bütün sözcükleri büyük harfle başlar: “Apollon Tapınağı.” Şeklindeki yazım doğrudur. Öncüldeki cümlede “Apollon tapınağı” şeklinde yanlış yazılmıştır.

(Cevap D)

3. A seçeneğinde, ünsüz sertleşmesine uyulmaması yazım yanlışlığına sebep olmuştur. Sert ünsüzlerle (f, s, t, k, ç, ş, h, p) biten bir sözcüğe yumuşak ünsüzlerle (c, d, g) başlayan bir ek getirildiğinde ekteki yumuşak ünsüzler sertleşir. Bu durum, sert ünsüzlerle biten sayılar için de geçerlidir: 1925’te

(Cevap A)

4. İki ünsüzle başlayan veya iki ünsüzle biten yabancı kökenli sözcüklerin ünsüzleri arasına ünlü getirilmez: stil. Öncüldeki cümlede yer alan diğer sözcüklerin yazımında bir yanlışlık yoktur.

(Cevap C)

5. I. sözcükte “Yoros Kalesi” söz grubunun her bir sözcüğü büyük harle başlamıştır ve doğru yazılmıştır Çünkü “kale, saray, köprü...” gibi sözcükler özel bir yeri belirtiyorsa her bir sözcüğün ilk harfi büyük yazılır.

II. sözcükte “sebep” kelimesi doğru yazılmıştır.

III. sözcük olan “Bizanslılar” kelimesi yanlış yazılmıştır. Çünkü “Bizans” sözcüğünden sonra yapım eki gelmiştir. Özel adlara gelen yapım ekleri kesme işaretiyle ayrılmaz.

IV. sözcük olan “Restorasyon” kelimesi de doğru yazılmıştır.

V. sözcük olan “kazılarda” kelimesindeki “-de” hâl eki olduğu için birleşik yazılmıştır ve doğru bir yazımdır.

(Cevap C)

6. “Hiçbir” sözcüğü, her zaman bitişik yazılır. Diğer sözlerin yazımında bir yanlışlık yapılmamıştır.

(Cevap D)

7. E seçeneğinde, “de” bağlacının yazımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır. “de” bağlacı her zaman kendinden önceki sözcükten ayrı yazılır: “kullanırken de” şeklindeki yazımı doğrudur.

(Cevap E)

8. A seçeneğinde, “de” bağlacının yazımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır. “de” bağlacı kendinden önceki sözcükten ayrı yazılır: “Gelirken bir de çekiç getirmesini söyledim.” yazımı doğrudur.

(Cevap A)

9. Parçada geçen “40'ncı” sözünün yanımı yanlıştır. Bu sözün doğru yazımı “40'ıncı” şeklindedir.

(Cevap B)

10. Belirli bir tarihi ifade etmeyen ay ve gün isimlerinin ilk harfi küçük yazılır. Buna göre B seçeneğinde, “Haziran” sözcüğünün yazımı yanlıştır. Doğrusu “haziran”dır.

(Cevap B)

11. V. cümlede “Yalıkavak beldesi” ifadesi doğru yazılmıştır çünkü il, ilçe, köy, belde gibi yerleri küçük harfle yazılır. Ancak cümledeki “Geniş Köyü'nün” ifadesi yanlış yazılmıştır. Doğru yazımı “Geniş köyünün” şeklindedir.

(Cevap E)

12. D seçeneğinde geçen “baş vurduğu” sözcüğü yanlış yazılmıştır. Sözcüğün doğru yazımı “başvurduğu” şeklindedir.

(Cevap D)

YAZIM KURALLARI

1. A seçeneğinde, “de” bağlacının yazımıyla ilgili yanlışlık yapılmıştır. “de” bağlacı kendinden önceki sözcükten ayrı yazılır ve ünsüz sertleşmesinden etkilenip “te”, “ta” biçiminde yazılmaz. Buna göre cümledeki “de” bağlacının yazımı şöyle olmalıdır: “Alınan kararı benimsemesek de uygulamak durumundayız.”

(Cevap A)

2. E seçeneğinde yer alan “farketmedi” sözü yanlış yazılmıştır. Bu sözün doğru yazımı “fark etmedi” şeklindedir. Diğer seçeneklerdeki cümlelerde bir yazım yanlışı yoktur. Bir adla bir yardımcı eylem birleşirken ses düşmesi veya türemesi olmuyorsa ayrı yazılır.

(Cevap E)

3. Parçadaki “tadlar” sözcüğünün yazımı yanlıştır. Doğrusu “tatlar” dır. Eğer “tat” sözcüğü, ünlüyle başlayan bir ek alsaydı ünsüz yumuşaması gerçekleşirdi ancak gerekmediği hâlde sözcükteki sert ünsüzün yumuşatılması yazım yanlışına yol açmıştır.

(Cevap C)

4. “mimarî” sözcüğünde uzun î kullanılması yanlıştır. Doğru yazımı “mimari” biçimindedir. Öncüldeki parçada verilen altı çizili diğer sözcüklerin yazımlarında bir yanlışlık yapılmamıştır.

(Cevap B)

5. Özel adlara getirilen yapım ekleri, çokluk eki ve bunlardan sonra gelen diğer ekler kesme işaretiyle ayrılmaz: Osmanlılar. Buna göre “Osmanlı’lar” yazımı yanlıştır. Bu sözün doğru yazımı “Osmanlılar” şeklindedir.

(Cevap E)

6. A seçeneğinde yer alan “bulantısında” sözcüğünde yazım yanlışı vardır. Bu sözcükteki “da” bağlaç olduğundan ayrı yazılmalıydı.

(Cevap A)

7. B seçeneğinde geçen "havayoluyla" sözünün yazımı yanlıştır. Doğrusu "hava yoluyla" şeklindedir. Diğer seçeneklerdeki sözcüklerin yazımında yazımı yanlış olan bir sözcük vardır.

(Cevap B)

8. Parçada "üçyüz bin" sözü yanlış yazılmıştır. Doğru yazımı "üç yüz bin" şeklindedir. Sayılar yalnızca çek ve senet gibi ticari işlemlerde ve oyun ismi olduklarında bitişik yazılır. Bunun dışındaki bitişik yazımlar yanlıştır.

(Cevap E)

9. II. cümlede geçen "kapandıkca" sözcüğünde bir ünsüz uyumu (ünsüz benzeşmesi) yaşanmıştır. Ünsüz benzeşmesinin yazıda gösterilmemesi bir yazım yanlışıdır. kapandık-ca > kapandıkça

(Cevap B)

10. "Bati" sözcüğü verilen açıklama doğrultusunda uygarlık anlamında kullanıldığı B, C ve E seçeneklerinde büyük harfle yazılırken A seçeneğinde yön anlamında kullanılmasına rağmen büyük harfle yazılmıştır. A seçeneğinde "bati" küçük harfle yazılmalıydı.

(Cevap A)

11. Rakamlar yazıyla yazıldığı zaman ayrı yazılır. Bu doğrultuda A seçeneği doğru D seçeneği yanlıştır. Diğer seçeneklere baktığımızda B seçeneğinde "Bati" sözcüğü bir kültürü karşıladığı için büyük, C seçeneğinde "da" bağlaç olduğu için ayrı yazılmıştır. E seçeneğinde "tiyatro suna" sözcüğü özel isim olmadığı için küçük harfle yazılmıştır.

(Cevap D)

YAZIM KURALLARI

1. Parçada, bulunma durum eki “-de”nin yazımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır. Bu ek, kendinden önceki sözcüğe bitişik yazılır. Ünlü uyumundan etkilenip “-da”, ünsüz sertleşmesine uyarak “-te/-ta” biçiminde yazılabilir. Özel isimlere eklendiğinde de kesme işaretiyle (') ayrılır. Doğru yazımı: Antalya'da şeklindedir.

(Cevap B)

2. E seçeneğinde, “de” bağlacının yazımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır. “de” bağlacı her zaman ayrı yazılır ve cümleden çıkarıldığında cümlenin anlamı bozulmaz:

“Bizimle gelmek istediği için ona da bilet aldık.”

“Bizimle gelmek istediği için ona bilet aldık.”

(Cevap E)

3. Ses olaylarının yazımda görülmemesi yazım yanlıştır. İki heceli, ikinci hecesinde dar ünlü (ı, i, u, ü) bulunan bir sözcüğe ünlüyle başlayan bir ek getirildiğinde dar ünlü düşer. Buna orta hece düşmesi denir. Parçadaki II ile numaralanmış sözcükte bu ses olayına uymamaktan kaynaklanan bir yazım yanlışı yapılmıştır: şehre.

(Cevap B)

4. Özel isimle birlikte kullanılan unvan ve lakap bildiren sözcüklerin ilk harfi büyük yazılır: Bakkal Mehmet, Avukat Ali... C seçeneğindeki cümlede bir unvan olduğu hâlde “Bakkal”ın ilk harfinin büyük yazılmaması yazım yanlışına yol açmıştır.

(Cevap C)

5. “-ler” eki aile, millet gibi anlamlar kazandırdığında, kesme işaretiyle (') ayrılmaz: “Alilerde” sözünde de aile anlamı kattığı için kesmeyle ayrılmasına gerek yoktur.

(Cevap A)

6. D seçeneğinde ki'nin yazımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır. “eminimki” sözcüğünde bulunan “ki” bağlaçtır, ayrı yazılmalıdır.

“ki”nin nasıl yazılacağını anlamak için “ki”den sonra “-ler” ekini getiririz. Anlamı oluyorsa bitişik, olmazsa “ki”yi ayrı yazarız. Örneğin, “eminimkiler” anlamsız olduğu için ayrı yazılır.

(Cevap D)

7. "Emirgân'da" sözü yanlış yazılmıştır. Çünkü cümleden bu sözdeki "da"nın ek değil, bağlaç olduğu anlaşılmaktadır. Bağlaç olan "de/da" her zaman ayrı yazılır. "Emirgan da..." yazımı doğru şeklidir.

(Cevap D)

8. Özel ada bağlı olmayan il, ilçe, kasaba, köy gibi yerleşim yeri adları küçük harfle başlar: "Beşkonak kasabasında" Altı çizili olarak verilen diğer sözlerin yazımında yazım yanlışı yoktur.

(Cevap D)

9. İki heceli, ikinci hecesinde dar ünlü bulunan bir sözcüğe ünlüyle başlayan bir ek getirildiğinde dar ünlü düşer. E seçeneğinde bu ses olayına uyulmaması yazım yanlışına sebep olmuştur. Cümledeki "hüzünü" sözcüğü ünlü düşmesine uğradığından "hüznü" biçiminde yazılmalıdır.

(Cevap E)

10. Parçadaki II ile numaralanmış yerde "de" bağlacının yazımıyla ilgili yanlışı yapılmıştır. "de" bağlacı her zaman ayrı yazılır, ünsüz sertleşmesinden etkilenip "te/ta" biçiminde de yazılamaz: "olacak da" şeklindeki yazım doğrudur.

(Cevap B)

11. Kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge, genelge adlarının her kelimesi büyük harfle ancak bu adların içinde geçen "sayılı", "maddesi", "bendi" gibi kelimeler küçük harfle başlar: "2575 sayılı Danıştay Kanunu'nun 18'inci maddesine göre..."

(Cevap A)

12. "Ramazan Bayramı" sözünün ilk kelimeleri büyük yazılır.

(Cevap D)

YAZIM KURALLARI

1. Cümledeki IV ile numaralanmış yerde “de” bağlacının yazımıyla ilgili bir yanlışlık vardır. “de” bağlacı her zaman ayrı yazılır, cümleden çıkarıldığında anlamı bozamaz.

(Cevap D)

2. Parçada, “birçok” sözünün yazımı yanlıştır. Bu sözcük hep “birçok” şeklinde bitişik yazılır. Parçada geçen diğer altı çizili sözcüklerin yazımında yanlışlık yoktur.

(Cevap D)

3. A seçeneğinde, ki'nin yazımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır. Cümledeki “ki” bağlaç olduğu için ayrı yazılmalıdır.

Bir fiilden, yargıdan, öznenen sonra gelen “de” ve “ki”ler daima ayrı yazılır.

(Cevap A)

4. Parçadaki “yüzyıl” sözcüğünün yazımı yanlıştır. “Asır” anlamına gelen bu sözcük bitişik yazılır. Asır anlamında değil de sayı olarak kullanılırsa ayrı yazılır: Dedem yüz yıl yaşadı.

(Cevap C)

5. Özel adlara getirilen yapım ekleri, çokluk eki ve bunlardan sonra gelen diğer ekler kesmeyle ayrılmaz: Buna göre parçadaki “Lelegler’in” sözünün yazımı yanlıştır. Bu sözün doğru yazımı “Leleglerin” şeklindedir. Diğer sözcüklerin yazımında herhangi bir yazım yanlışı yoktur.

(Cevap C)

6. Parçadaki “Arkeologlar” sözcüğünün yazımı yanlıştır. Çünkü bu sözcük, özel isim olmadığı hâlde büyük harfle başlamıştır. Doğrusu “arkeologlar” şeklindedir.

(Cevap D)

10. “de, da” bağlacı her zaman ayrı yazılır. A seçeneğinde “de” bağlacı, “Dün pikniğe gittik, bugün de sinemaya gideceğiz.” şeklinde ayrı yazılmalıdır.

“de, da” bağlacı ayrı bir sözcük olduğu için daima ayrı yazılır. Bulunma durum eki olan “-de, -da, -te, -ta” ise sözcüğe bitişik yazılır. “de, da” bağlacıyla “-de, -da, -te, -ta” ekleri birbiriyle karıştırılmamalıdır. Pratik olarak birbirinden şu şekilde ayırabiliriz: Cümle içerisinde cümleden “de”yi çıkarırız, cümlenin anlamında bir bozukluk olmuyorsa o “de” bağlacıdır ve ayrı yazılır. Cümlenin anlamı bozuluyorsa o “de” bulunma durum ekidir ve sözcüğe bitişik yazılır.

(Cevap A)

8. “ki” eki şu sözcüklerle kalıplaştığı için bağlaç olmasına rağmen bitişik yazılır:

SOMBaHÇeMİ

S: Sanki, O: Oysaki, M: Mademki, B: Belki, H: Hâlbuki,
Ç: Çünkü, M: Meğerki, İ: İllaki

Buna göre E seçeneğinde geçen “Madem ki” sözünün yanlış olduğunu söyleyebiliriz. Bu sözcüğün doğru yazımı “mademki” biçimindedir.

(Cevap E)

9. “Milas İlçesi” sözünün doğru yazımı “Milas ilçesi” şeklindedir. Özel ada dâhil olmayan köy, belde, ilçe, il ifadeleri büyük harfle yazılmaz.

(Cevap A)

7. Parçada geçen “Hititçe’yle” sözünün yazımı yanlıştır. Doğru yazımı: “Hititçeyle” şeklindedir. Özel adlara getirilen çekim ekleri kesme işaretiyle ayrılır. Ancak yapım ekleri kesme işaretiyle ayrılmaz. III. söz “çe” yapım eki olduğu için kesme işaretiyle ayrılması yanlıştır. Diğer sözlerin yazımıyla ilgili bir yanlışlık yoktur.

(Cevap C)

11. II. cümledeki “pek çok” sözcüğü ayrı yazılmalıdır. Diğer cümlelerde bir yazım yanlışı bulunmamaktadır.

(Cevap B)

12. Türkçede iki tür “de,da” eki vardır: Birincisi hâl eki olan yanî birleşik yazılan, ikincisi ise bağlaç olan yani ayrı yazılan “de, da” dır. Hâl eki lan “de, da” ile bağlaç olan “de, da” yı ayırmanın en etkili yolu cümleden çıkartmaktır. Cümleden atıldığında anlamda ciddi bozulmalar meydana geliyorsa hâl eki alan “de, da” dır. Cümleden attığımız zaman cümlede daralma meydana gelmiyorsa bu da bağlaç olan “de da” dır. Buna göre “eserlerin de” yazımı yanlıştır. Doğru yazımı “eserlerinde” olmalıdır.

(Cevap C)

13. “sarfettiğin” yanlış yazılmıştır. Doğrusu “sarf ettiğin” şeklindedir.

(Cevap B)

YAZIM KURALLARI

1. B seçeneğinde "hiçbiri" iki sözcükten oluşan belgisiz bir zamir olduğu için bitişik yazılır. C seçeneğindeki "birçok" sözcüğü iki sözcükten oluşan belgisiz bir sıfat olduğu için bitişik yazılır. Ayrıca "tereddüt" sözcüğünün yazımı da doğrudur. D seçeneğinde geçen "mademki" sözcüğündeki -ki kalıplaştığı için ve E seçeneğindeki "sanki" ifadesindeki -ki kalıplaştığı için bitişik yazılır. Her sözcüğü "herhangi bir, herhâlde ve herkes sözcükleri hariç ayrı yazılır. Buna göre, A seçeneğinde bitişik yazılan "herbirimiz" sözünün "her birimiz" şeklinde ayrı yazılması gerektirir.

(Cevap A)

2. Altı çizili sözcükleri tek tek inceleyecek olursak II. sözün yazımı doğrudur. Özel isimlere gelen yapım ekleri ve yapım eklerinden sonra gelen çekim ekleri kesme işaretiyle ayrılmaz. III. sözcükte özel isimlerden sonra gelen çekim ekleri kesme işaretiyle ayrılır. IV. ve V. sözlerin yazımında da bir yanlışlık yoktur. I. yerde kullanılan doğma-büyüme ifadesi bir ikilemedir ve ikilemeler her zaman ayrı yazılır, aralarına herhangi bir noktalama işareti konulmaz.

(Cevap A)

3. "Deniz altılar" sözcüğü yanlış yazılmıştır, bu kelime ayrı yazılamaz. "denizaltılar" yazımı doğru şeklidir. Diğer sözcüklerin yazımlarında yanlışlık yoktur.

(Cevap D)

4. C seçeneğinde "-de" ekinin yazımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır. "Türkiye de" sözcüğü "Türkiye'de" şeklinde yazılmalıdır. Çünkü hâl eki olan "de" özel adlardan sonra geldiğinde kesme işareti ile ayrılır.

(Cevap C)

5. V. cümlede "coğrafya" kelimesi özel isim olmadığı hâlde büyük harfle yazılmıştır. Diğer sözlerin yazımında bir yanlışlık yapılmamıştır.

(Cevap E)

6. A'da "sürpriz", C'de "yaptığı", E'de "dinlemeyen" sözcüklerinin yazımı yanlıştır. D'de yazım yanlışı yapılmamıştır. B seçeneğinde ise "bir takım" sözcüğü yanlış yazılmıştır.

"bir takım" sözcüğü "bazı" anlamına geliyorsa bitişik, gelmiyorsa ayrı yazılır:

"Yarın İstanbul'dan bir takım ansiklopediyi Tokat'a göndereceğiz."

"Birtakım insanlar böyle düşünceleri hemen benimseyemiyor." (bazı insanlar)

(Cevap D)

7. "Hiçbir" her zaman bitişik yazılır. Diğer sözlerin yazımında bir yanlışlık yapılmamıştır.

(Cevap B)

8. Parçadaki "etkinliklerde" sözünün yazımı yanlıştır. Çünkü bu "de" bağlaçtır ve ayrı yazılmalıdır.

Diğer sözcüklerin yazımında herhangi bir yazım yanlışı yoktur.

(Cevap E)

9. A seçeneğinde geçen "sık sık" bir ikileme olduğu için ayrı yazılmalıydı. İkilemeler her zaman ayrı yazılır ve aralarına herhangi bir noktalama işareti getirilemez.

(Cevap A)

10. Ek olan -ki bitişik, bağlaç olan ki ayrı yazılır. Bunun yanında bağlaç olduğu hâlde bitişik yazılan ki'ler de vardır. "Meğerki" kelimesi de bunlardan biridir.

(Cevap E)

11. Bazı birleşik sözcüklerde ünsüz sertleşmesi meydana gelmez: çokgenler, üçgen, beşgen, dörtgen, başbakan... Buna göre C seçeneğinde "çokgenler" sözünün yazımında öncülde belirtilen kurala uyulmadığını, bu sözcüğün kural dışı kaldığını söylemek mümkündür.

(Cevap C)

12. Verilen cümledeki "tıpa" sözcüğünün yazımı yanlıştır. Doğrusu "tıbba" dır.

Altı çizili olarak verilen diğer sözcüklerin yazımında ise bir yanlışlık yoktur.

(Cevap C)

13. Yardımcı eylemle kurulan birleşik sözcüklerde ses düşmesi veya ses türemesi varsa bitişik yazılır yoksa ayrı yazılır. "B" seçeneğinde "seyir etme" eylemi "seyretme" şeklinde yazılmalıdır.

(Cevap B)

YAZIM KURALLARI

1. "Arkadaşça" sözcüğünde ünsüz sertleşmesi gerçekleşmektedir ancak parçadaki yazımda bu kurala uyulmamıştır. Bu sözün doğru yazımı "arkadaşça" şeklindedir.

(Cevap E)

2. "Birçok" kelimesi bitişik yazılır.

Özel adlara gelen tamlayan eki ayrılır → Karaman'ın

Özel ada bağlı unvan sıfatı büyük harfle yazılır → İsmet Paşa

Cadde, sokak, mahalle.... isimleri büyük harfle yazılır ve çekim eki aldığı anda, ek kesme işaretiyle ayrılır.

"olmasa da" ifadesindeki "da" bağlaçtır. Ayrı yazılır.

Öncüldeki parçada "olmasada" şeklinde yanlış yazılmıştır.

(Cevap B)

3. A, C, D ve E seçeneklerinde yazım yanlışı yoktur. B seçeneğindeki "hukuğa" sözcüğü "hukuka" şeklinde yazılmalıydı. Bazı alıntı sözcüklerde ünsüz yumuşaması görülmez. "Hukuk" sözcüğü de bunlardan biridir.

(Cevap B)

4. "Doktor" kelimesi özel isimden önce gelen olmadığı için küçük harfle başlamalıdır. Eğer kelime unvan sıfatı olarak kullanılıyorsa büyük harfle başlardı.

(Cevap A)

5. Özel isimler her zaman büyük harfle başlar. "Moğolistan ve Ulan Bator" özel isim olduğu için büyük harfle başlamalıdır. I. de yazım yanlışı yoktur. Belli bir tarihi belirten gün ve ay adları büyük harfle başlar. II. sözcükte de yazım yanlışı yoktur. Kurum, kuruluş ve dernek adlarının ilk harfleri büyük harfle başlar. III. söz grubunda da yazım yanlışı yoktur. IV. sözcüğün yazımı yanlıştır. Burada geçen "işbirliği" sözcüğü ayrı yazılmalıydı. V. sözcükte de bir yazım yanlışı yoktur.

(Cevap D)

6. Yön bildiren sözcükler özel isimlerden sonra kullanıldığında küçük harfle başlar. (Anadolu'nun batısına), özel isimlere getirilen çekim ekleri kesme işaretiyle ayrılır (Ahmet Rasim'in), -ma, -me olumsuzluk eki sözcüğe bitişik yazılır (paylaşmıyorsun), iki heceli, ikinci hecesinde dar ünlü bulunan bir sözcüğe ünlüyle başlayan bir ek getirildiğinde ünlü düşmesi meydana gelir (alın). Ancak E seçeneğinde bir yazım yanlışı yoktur.

(Cevap E)

7. Bir özel ada bağlı il, ilçe, köy sözcükleri küçük harfle yazılır.

Çetmi köyü

Taşköprü ilçesi

Unvan sıfatlar büyük harfle yazılır.

Ali Çavuş

"Kafkas Cepheleleri" büyük harfle yazılır. "Balkan Savaşı'na" şeklinde yazılmıydı.

(Cevap D)

8. B seçeneğinde yazım yanlışı vardır. "klavuz" kelimesi "kılavuz" şeklinde yazılmalıdır. Diğer seçeneklerdeki cümlelerde yazım yanlışı olan bir sözcük yoktur.

Diğer cümlelerde geçen sözcüklerin yazımında yanlışlık yoktur.

(Cevap B)

9. C seçeneğinde yazım yanlışı vardır. "kıravat" kelimesi yanlış yazılmıştır. Bu sözcüğün doğru yazımı "kravat" şeklindedir.

(Cevap C)

10. Sonunda "p, ç, t, k, s, ş, f, h" sert ünsüzlerinden biri bulunan sözcüklerden sonra ünsüzle başlayan bir ek gelecekse p, ç, t ve k ünsüzlerinden biri gelir. "c, d, g" yumuşak ünsüzleriyle başlayan bir ek gelirse ekin başındaki yumuşak ünsüz sertleşir. Buna göre B seçeneğindeki "kaçdııkça" sözcüğü yanlış yazılmıştır. Bu sözcüğün doğru yazımı "kaçtııkça" olacaktır.

(Cevap B)

11. "Tarhunda'nın Heykeli" sözünde yazım yanlışı yapılmıştır. Çünkü "heykel" sözcüğü özel isim olmadığı hâlde büyük harfle başlatılmıştır.

Parçadaki diğer altı çizili sözcüklerin yazımında yanlışlık yoktur.

(Cevap E)

12. II. cümlede geçen "hatun" sözcüğü küçük harfle başlamamalıdır çünkü unvandır ve "Hatun" şeklinde yazılır. Yine IV. cümlede geçen kısımına sözcüğü "kısımına" şeklinde yanlış yazılmıştır.

(Cevap B)

13. Parçanın III. cümlesinde geçen "çevirili" sözcüğünün yazımı yanlıştır. Sözcük aldığı ekten dolayı ünlü düşmesine uğramalıydı. Ünlü düşmesini yazıda göstermemek yazım yanlışına neden olur. Sözcük "çevrili" şeklinde yazılmıydı.

(Cevap C)

YAZIM KURALLARI

1. Kurum, kuruluş, kurul ve iş yeri adlarına gelen ekler kesmeyle (') ayrılmaz: "Siyasal Bilgiler Fakültesi Dekanlığına" yazımı doğrudur. Buna göre B seçeneğinde yazım yanlışı vardır.

(Cevap B)

2. Özel isimden türemiş sözcüklerden sonra getirilen ekler kesme işaretiyle ayrılmaz: "Japoncasını ilerletmek için bu yıl Japonya'ya gidecek." Buna göre A seçeneğindeki "Japon'casını" yazımının yanlışı olduğunu söyleyebiliriz.

(Cevap A)

3. Parçadaki "yada" sözünün yazımı yanlıştır. Bu söz "yada" şeklinde ayrı yazılır. Diğer sözlerin yazımı doğrudur.

(Cevap D)

4. Saray, köşk, han, kale, köprü, anıt, müze vb. yapı adlarının bütün kelimeleri büyük harfle başlar: "Topkapı Sarayı Müzesi" Buna göre II numaralı sözün yazımı yanlıştır.

(Cevap B)

5. Bazı yabancı kökenli sözcüklerle tek heceli sözcüklerde ünsüz yumuşaması gerçekleşmez. E seçeneğindeki "evrak" sözcüğünde bu kurala uyulmaması yazım yanlışına yol açmıştır. Sözcük, "evraki" şeklinde yazılmalıydı.

(Cevap E)

6. A seçeneğindeki cümlede kullanılan ve aranıp da bulunmayan kimse veya şey anlamına gelen "yok oğlu yok" yanlışı yazılmıştır. Doğrusu "yokoğluyok" şeklindedir.

(Cevap A)

7. C seçeneğindeki "seramoni" sözünün yazımında yanlışlık yapılmıştır. Doğrusu "seramoni" şeklindedir. Diğer seçeneklerin yazımında bir yanlışlık söz konusu değildir.

(Cevap C)

8. Cümledeki IV ile numaralanmış sözün yazımında yanlışlık yapılmıştır. "çalışmalarına da" sözündeki "de" bağlaçtır ve ayrı yazılmalıdır.

Bağlaç olan "de" cümleden çıkarıldığında cümlenin anlamı değişse bile anlatım bozulmaz. Böylece "de"-nin ayrı yazılması gerektiğini anlayabiliriz.

(Cevap D)

9. Parçadaki V ile numaralanmış sözün yazımında yanlışlık yapılmıştır. "vatandaşlar da" sözündeki "de" bağlaçtır ve ayrı yazılmalıdır.

(Cevap E)

10. B seçeneğinde, ki'nin yazımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır. Cümledeki "ki" bağlaç olduğu için ayrı yazılmalıdır.

(Cevap B)

11. D seçeneğinde "hamdü sena" sözcüğü yanlış yazılmıştır. Bu sözün doğru yazımı: "hamdüsenâ" şeklindedir.

(Cevap D)

12. A seçeneğinde "Resmi Gazetenin" ifadesinde "Özel isimlere getirilen ekler kesme işareti ayrılır." kuralı ihlal edildiğinden yazım yanlıştır. B seçeneğinde "Endonezya'nın güneyi" ifadesi doğru yazılmıştır. Yön ifadesi özel isimden önce gelseydi yön bildiren sözcük büyük harfle başlardı. C seçeneğinde "süre gelen" ifadesi kurallı birleşik fiildir. Kurallı birleşik fiiller bitişik yazılır. D seçeneğinde "Selim Bey'le" ifadesi özel isimle getirilen ekler kesme işareti ile ayrılır ilkesi gereği doğrudur. "15.00'te" ifadesindeki saat yazımında nokta kullanılır ve "getirilen ekler sayının okunuşuna göre getirilir." kurallarına uygundur. "On iki Şubat Mahallesi'ndeki" ifadesinde "Önden büyük sayılar yazılırken her bir rakam ayrı ayrı yazılır." ve "Mahalle, sokak, cadde isimleri özel bir yeri belirtiyorsa ilk harfleri büyük yazılır." ve özel isimlere getirilen ekler kesme işareti ile ayrılır." kuralına uygundur. E seçeneğinde "BMGK'nin" ifadesinde "Büyük harflerle yapılan kısaltmalara getirilen ekler harfin okunuşuna göre getirilir." kuralına uyulmuştur.

(Cevap A)

NOKTALAMA İŞARETLERİ

1. Yabancı kelimelerin okunuşları tırnak işareti ile değil parantez (yay araç) ile gösterilir. B'deki ifade "Moliere (Molyer)" şeklinde olmalıydı. Dolayısıyla tırnak işareti burada yanlış kullanılmıştır.

(Cevap B)

2. Noktalama işaretlerinden hangisinin yanlış kullanıldığına baktığımızda: IV numaralı noktalı virgül (;) yanlış kullanılmıştır. Bağlaçlardan önce noktalama işareti kullanılmaz.

Tamlayanla tamlanan arasında, şart ekinden sonra ve tek zarf-fiilden sonra da noktalama kullanılmaz.

(Cevap D)

3. Sorudaki yargıya göre şıklarımızı incelediğimizde: A ve B şıklarında sıralı cümleler vardır ve bu sıralı cümleler birbirine virgül (,) ile bağlanmıştır. Bu iki cümle birleştirilmeyip ayrı ayrı cümleler şeklinde olsaydı o zaman birinci cümlenin sonuna soru işareti konurdu. Cümlenin bu hâliyle soru işareti konmaz. C'deki "mi" soru anlam değil "zaman" anlamı katmıştır. E'de ise soru anlamı yoktur. D seçeneğindeki cümle soru cümlesi olduğu için bu cümlenin sonuna soru işareti konulur.

(Cevap D)

4. İlk ayrıca özneyi belirtmek için virgül gelmelidir. Birbirinden sıralanmış soruların en sonuna soru işareti (?) konur. Bu bağlamda baktığımızda ikinci boşluğa virgül (,) üçüncü boşluğa soru işareti (?) gelmelidir.

(Cevap A)

5. Şıklardaki yargıları dikkatle incelediğimizde: B, C, D ve E şıklarındaki yargıların doğru, A'daki yargının yanlış olduğu görülecektir. A'da belirtilen noktalama işareti virgüldür.

(Cevap A)

6. Şıklarda virgülün kullanım alanlarına baktığımızda: A, B, C ve E şıklarında sıralı cümleleri bağlamak için kullanıldığını görüyoruz. D şıkında ise özneyi belirtmek için kullanılmıştır.

(Cevap D)

7. Şıklardaki yargıları incelediğimizde, A'daki yargı yay aracın kullanıldığı bir yer değildir. A'daki yargı, tek tırnağın kullanım yeridir diyebiliriz.

(Cevap A)

8. Birbiri ardınca sıralanmış soruların en sonuna soru işareti konur. Bu bağlamda, üçüncü paranteze virgül (,) dördüncü paranteze soru işareti (?) gelecektir. Başka birinin sözünü ise tırnak işareti (") ile göstermekteyiz. Buna göre; iki, beş, altı ve sekizinci parantezlere tırnak işareti getirilmelidir. E seçeneğinde noktalama işaretleri sırasıyla kullanılabilir.

(Cevap E)

9. Numaralı olarak ayraç içinde olan yerlere baktığımızda, II numaralı yere hiçbir noktalama işareti getirilemez çünkü burada sıfat tamlaması vardır. Tamlamalarda, tamlayan ile tamlanan arasına noktalama işareti konmaz. "şu" işaret sıfatı "unsurlar" ile addır.

(Cevap B)

10. Parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla: Soru işareti (?), virgül (,) ve nokta (.) getirmeliyiz.

İlk ayraçtan önce gerçek bir soru cümlesi vardır. Bu yüzden burada soru işareti gelmelidir.

(Cevap E)

11. Parçada boş bırakılan yerlerle ilgili olarak: soru cümlelerinin soru olduğu için II, III, IV ve V numaralı yerlere soru işareti (?) getirilmeli, I numaralı yere ise biten cümlelerin sonu olduğu için nokta (.) getirilmelidir diyebiliriz.

(Cevap A)

12. Parçada, üç nokta (...) yanlış kullanılmıştır. Çünkü "Geçen yıl ailemize büyük (!) bir miras kaldı." cümlesi tamamlanmış cümledir. Tamamlanmış cümlelerin sonuna nokta (.) konur.

(Cevap B)

13. Bir cümlede bir tane zarf-fiil varsa o sözcükten sonra virgül (,) getirilmez. Bu bağlamda baktığımızda, II numaralı yere virgül (,) getirilemez. Ancak zarf-fiil eki almış birden fazla sözcük varsa ilkinden sonra virgül konulur.

(Cevap B)

14. Numaralı noktalama işaretlerine baktığımızda, I numaralı virgül (,) kaldırıldığında cümlenin anlamı değişmektedir. Virgül kaldırıldığında anlam, "ev işaret ediliyor" şeklinde anlaşılır. Ancak paragrafta "bu" diye bir "şahıstan" bahsedilmektedir.

(Cevap A)

15. İçerisinde virgül bulunan sıralanmış cümleleri ayırmak için noktalı virgül (;) kullanılır. Birinci cümlede virgül bulunduğu için parantezle boş bırakılan yere (;) noktalı virgül getirilmelidir.

(Cevap C)

NOKTALAMA İŞARETLERİ

1. Numaralı olarak ayraç içinde verilen yerlere baktığımızda: I numaralı yere noktalı virgül (;) getirilmelidir. Sıralı cümlelerde herhangi bir cümlenin içinde virgül bulunması durumunda, bu cümleleri birleştirirken noktalı virgül kullanılır.

(Cevap A)

2. Açıklamalarımızdan önce kullandığımız noktalama işareti, iki nokta (:)dir. Şıklarımıza baktığımızda, A'da boşluktan sonra bir açıklama yapılmıştır.

(Cevap A)

3. Örnek ve açıklamamalarımızdan önce iki nokta (:) kullanıyoruz. Bu bağlamda üç numaralı boşluğa iki nokta gelmelidir. Üç numaralı boşluğa iki nokta gelen tek şıkkımız E'dir.

(Cevap E)

4. D'deki cümlenin sonuna soru işareti (?) konmaz çünkü bu cümlede soru anlamı yoktur.

Diğer cümlelerde gerçek veya sözde doğru cümleler olduğu için soru işareti kullanılmalıdır.

(Cevap D)

5. "Önemli olan, değerli armağan götürmek değil o kişiyi mutlu etmektir." cümlesi, ünlem cümlesi değildir. Bunun için cümlenin sonuna ünlem işareti (!) değil, nokta (.) kullanılmaktadır.

(Cevap E)

6. Örnekten önce kullanmamız gereken noktalama işareti, iki nokta (:) dir. C'de, boşluktan sonra bir örnek şarkı sözü verilmiştir.

(Cevap C)

7. Ünlem işareti; korku, heyecan, öfke, mutluluk... gibi duygularımızdan sonra kullanılır. B, C, D, E şıklarında farklı duygular vardır ve bu cümlelerin sonuna ünlem işareti konur. A'da ise herhangi bir duygu yoktur.

(Cevap A)

8. Özel isimlere getirilen yapım eklerinden sonra çekim ekleri gelse dahi o çekim ekleri kesme işareti ile ayrılmaz. B'de "Türk-çe-de" sözcüğüne getirilen çekim eki ayrılmaz.

özel Y.E Ç.E
isim

(Cevap B)

11. Tırnak işaretinin kullanımı ile ilgili olarak şıklara baktığımızda, C'deki yargının doğru olmadığını görüyoruz. C'de verilen açıklama, kesme işaretinin değil parantezin açıklamasıdır.

(Cevap C)

9. Şıklarımıza baktığımızda, A'daki yargının yanlış olduğu görülmektedir. Cümlede, vurgulu bir biçimde belirtilmesi gereken öğelerden sonra virgöl kullanılır.

(Cevap A)

12. Şıkları dikkatle incelediğimizde, B'deki cümlenin sonuna soru işareti konmaz. Cümlede, soru işareti konacak yer virgülle geçilmiştir ve diğer cümle de soru cümlesi değildir.

(Cevap B)

10. Bitmiş devrik bu cümlenin sonuna (A'daki gibi) nokta konur. Ancak bitmemiş (yüklemi olmayan) cümlenin sonuna nokta konmaz.

(Cevap B)

13. Şıklardaki bilgilere baktığımızda, E'deki bilginin yanlış olduğunu görmekteyiz. Tırnak içindeki alıntının sonunda bulunan işaret, tırnağın içinde kalır.

(Cevap E)

NOKTALAMA İŞARETLERİ

1. Eksiltili cümlelerin sonuna üç nokta (...), tamamlanmış cümlelerin sonuna nokta (.), açıklamalardan önce iki nokta (:) kullanılır. Buna göre parçada ayraçlarla () belirtilen yerlere, (...), (.), (...), (:) getirilmelidir.

(Cevap B)

2. Alıntı cümleler tırnak işareti (" ") içine alınır. Tamamlanmış cümlelerin sonuna nokta (.) konur. Alıntılardan önce cümle devam ediyorsa virgül kullanılır. Buna göre, cümlede parantezle belirtilen yerlere şu işaretler getirilmelidir: Ahmet Hamdi Tanpınar (,) (") Hayatta rövanş yoktur (.) (") diyor.

(Cevap E)

3. Ögeleri arasına virgül (,) konmuş sıralı cümleler noktalı virgülle (;) ayrılır. Buna göre, parçada I, II, IV, V ile numaralanmış yerlere (,) III ile numaralanmış yere noktalı virgül (;) getirilmelidir.

(Cevap C)

4. Tamlamaların, ikilemelerin ve söz öbeklerinin arasına virgül konulamaz. Bu yüzden A seçeneğindeki virgül gereksiz kullanılmıştır. "Sanatın kattığı güzellikler" bir tamlamadır.

(Cevap A)

5. Parçada, üç nokta (...) yanlış kullanılmıştır. Çünkü tamamlanmış cümlelerin sonuna üç nokta (...) değil; nokta (.) getirilir.

Bu tip sorularda özellikle devrik (yüklemi sonda olmayan) cümlelere dikkat edilmelidir.

(Cevap C)

6. "Yoğun bir tipi altındayız" tamamlanmış bir cümle olduğu için sonuna üç nokta (...) değil, nokta (.) konulmalıdır. Üç nokta, yüklemi olmayan cümlelerin sonuna konulur.

(Cevap D)

7. Soru işaretinden sonra cümle büyük harfle başlar. III numaralı yere soru işareti konulamaz çünkü burada cümleye küçük harfle devam edilmiştir.

(Cevap C)

8. Parçada noktalı virgül (;) yanlış kullanılmıştır. Kendisinden sonra açıklama yapılacak cümlelerin sonuna iki nokta (:) konur.

(Cevap B)

9. V ile numaralanmış noktalama işareti yanlış kullanılmıştır çünkü cümlenin yüklemi bulunmamaktadır ve eksiltili cümlelerin sonuna üç nokta (...) getirilir.

(Cevap E)

10. A seçeneğinde virgül kaldırıldığında "büyük insan" diye bir tamlama ortaya çıkıyor. Bu da anlam karışıklığına yol açar. Diğer seçeneklerdeki cümlelerde böyle bir anlam karışıklığı olmamaktadır.

(Cevap A)

11. Parçada I ve V ile numaralanmış yerlere, sıralı cümleleri ayırmak için; II ile numaralanmış yere, vurgulanmak istenen ögeyi belirtmek için; III ile numaralanmış yere, eş görevli sözleri ayırmak için virgül (,) konulmalıdır. Ancak IV ile numaralanmış yere, virgül (,) konulması yanlış olur.

(Cevap D)

12. İlk iki ayraç gerçek birer soru cümlesinden sonra geldiklerinden bu cümlelerin sonuna soru işareti gelmelidir. Üçüncü ayraçtan sonra bir açıklama yapıldığından bu ayraca iki nokta gelmelidir. Dördüncü ayraca ise cümle bittiği için nokta gelmelidir.

(Cevap D)

13. Tamlamalarda tamlayanla tamlanan arasına, başka bir tamlayan yoksa noktalama işareti koymaya gerek yoktur. Buna göre, V ile numaralanmış yere de noktalama işareti koymaya gerek yoktur.

(Cevap E)

14. Eş görevli sözcükler ve söz öbekleri virgülle (,) ayrılır. Buna göre, II ile numaralanmış noktalı virgül (;) yanlış kullanılmıştır.

(Cevap B)

15. I, II, IV, V numaralı virgüller eş görevli sözleri, bir ismin sıfatı durumundaki sözleri ayırmak için kullanılmıştır. III numaralı virgül ise özneyi vurgulamak amacıyla kullanılmıştır.

(Cevap C)

16. Sıfatla isim arasına virgül (,) konması yanlış olur. Buna göre, parçadaki V ile numaralanmış yere virgül (,) getirilemez.

(Cevap E)

NOKTALAMA İŞARETLERİ

1. İlk boşluğa eş görevli sözlerin arası olduğu için virgül gelmelidir. II numaralı yere üç nokta veya nokta getirilemez çünkü küçük harfle devam edilmiş. Buna bağlı olarak B ve E seçenekleri elenir. Parantezden sonraki sözcüğün virgülle belirtilmiş olması buraya noktalı virgülün getirilmesini gerekli kılar. III. yere aktarmadan önce kullanılan iki nokta getirilmesi gerekir. IV. yere sıralı cümleden dolayı virgül konulması gerekir.

(Cevap A)

2. I, II, III ve IV. seçeneklerde verilen yerlerde noktalama işaretleri doğrudur. V. seçenekteki noktalama işareti ise yanlıştır. Cümlede yargı tamamlanmıştır. Üç nokta yerine nokta konmalıydı.

(Cevap E)

3. Virgül değişik görevlerde kullanılabilir. I, II, IV ve V numaralı yerlerde eş görevli sözcükleri ayırmak için kullanılmıştır. III numaralı yerde ise "yer tamlayıcısını" belirtmek için kullanılmıştır.

(Cevap C)

4. Bu cümlede virgül, ara sözün başında ve sonunda kullanılmıştır. Ara sözün başında ve sonunda kısa çizgi de kullanılabilir.

(Cevap D)

5. Eş görevli sözcük ve söz öbekleri virgülle ayrılır. III numaralı yerde de virgül kullanılmalıydı. Çünkü "sağlıklı" kelimesi de çocuğun sıfatıdır.

(Cevap C)

6. I. cümlede yüklemden uzak düşmüş özneyi belirtmek için "virgül" kullanılır. II, III ve IV. cümlelerde ise eş görevli kelime gruplarını ayırmak için "virgül" kullanılmalıdır. E seçeneğinde "ile" bağlacının yanında herhangi bir noktalama kullanılmamalıdır.

(Cevap E)

7. İkilemelerin arasına herhangi bir noktalama işareti konulamaz. "Aşağı yukarı" ifadesi ikileme olduğu için burada noktalama işaretinin kullanılması yanlıştır.

(Cevap D)

8. Parçadaki IV ile numaralanmış yere, cümle tamamlandığı için nokta (.); diğer numaralanmış yerlere benzer örneklerin devam edebileceği anlamında ya da eksiltili cümle oldukları için üç nokta (...) getirilmelidir.

(Cevap D)

9. Virgül (,) nesneyi vurgulamak için değil, yüklemden uzak kalmış özneyi belirtmek için kullanılmıştır. Buna göre D seçeneğindeki açıklamanın yanlış olduğunu söyleyebiliriz.

(Cevap D)

10. Aşırı duyguları anlatmada ünlem (!), tamamlanmış cümlelerin sonuna nokta (.), sıralı cümleleri ayırmada virgül (,), eksiltili cümlelerin sonuna üç nokta (...) getirilir. Buna göre parçada ayraçlarla gösterilen yerlere sırasıyla (!), (.), (,), (.), (...) getirilmelidir.

(Cevap B)

11. Virgül "ve, veya, ya da" bağlaçlarından önce veya sonra; isim ve sıfat tamlamalarında tamlayan ve tamlanan sözcükler arasında kullanılamaz. Bu bilgiler ışığında II numaralı yerde kullanılan "ya da" bağlacından önce ve sonra virgül konulamaz.

(Cevap B)

12. Parçadaki III ile numaralanmış yere, benzer örneklerin devam edebileceğini anlatmak için; IV ile numaralanmış yere ise eksiltili cümle olduğu için üç nokta (...) getirilmelidir.

(Cevap C)

13. İçinde soru sözcüğü bulunan ancak soru anlamı taşımayan cümlelerde soru işareti kullanılmaz. Parçanın ilk cümlesi, soru anlamı taşımadığı için soru cümlesi değildir. Bu cümlenin sonuna soru işaretinin (?) konulması yanlıştır.

(Cevap A)

NOKTALAMA İŞARETLERİ

1. Tamamlanmış cümlelerin sonuna nokta (.) konur. Buna göre, parçadaki V ile numaralanmış yerde üç nokta (...) yanlış kullanılmıştır. Çünkü burada tamamlanmış bir cümle vardır. Bunun için de nokta kullanılmalıdır.

(Cevap E)

2. Tırnak içine alınmış alıntı cümlelerden önce iki nokta (:), tamamlanmış cümlelerin sonuna nokta (.), eş görevli sözcükleri ayırmak için virgül (,) kullanılır. Buna göre, parçada ayraçlarla belirtilen yerlere D seçeneğindeki noktalama işaretleri sırasıyla getirilmelidir.

(Cevap D)

3. Parçada, iki nokta (:) yanlış kullanılmıştır. "Mavi sandalyelerden oluşan bu on sıralık bölüm" sözü, özne görevindedir. Özneyi vurgulamak için iki nokta değil, virgül (,) kullanılır.

(Cevap C)

4. Parçanın son cümlesi, eksiltili cümledir. Herhangi bir nedenle yüklemi olmayan cümlelere eksiltili cümle adı verilir ve bu cümlelerin sonuna üç nokta (...) getirilir. Buna göre, parçada V ile numaralanmış yere üç nokta getirilmelidir.

(Cevap E)

5. E seçeneğinde, ayraç () yanlış kullanılmıştır. "Bir ulusun geçmişi" tamlamadır ve tamlananın ayraç içine alınması gerekmez.

(Cevap E)

6. Benzer örneklerin devam edebileceği anlamında IV ile numaralanmış yere üç nokta getirilmesi uygundur. Diğer cümlelerde üç noktanın kullanım yerlerinden biri yoktur.

(Cevap D)

7. Soru cümlelerinin sonuna soru işareti (?), eş görevli sözcükleri ayırmak için virgül (,), benzer örneklerin devam edebileceğini anlatmak için üç nokta (...), tamamlanmış cümlelerin sonuna nokta (.) getirilir. Buna göre, IV ile numaralanmış noktalama işareti yanlış kullanılmıştır.

Burada iki nokta kullanılmalıdır.

(Cevap D)

8. Cümlede I ile numaralanmış virgül, tamlananıyla arasına başka sözcükler girmiş tamlayanı belirtmek için diğerleri ise eş görevli sözleri ayırmak için kullanılmıştır.

(Cevap A)

9. Tırnak içine alınmış sözlerden önce eğer cümle bitmemiş, devam ediyorsa virgül, soru cümlelerinin sonuna soru işareti, ünlemlerden sonra ünlem işareti getirilir. Buna göre, parçadaki ayrıçlarla belirtilen yerlere A seçeneğindeki noktalama işaretleri sırasıyla getirilmelidir.

(Cevap A)

10. Parçada V. cümleye herhangi bir noktalama işareti getirilemez. Çünkü "üniversitelerin kütüphanelerinde" bir tamlama ve tamlamalar arasına noktalama işareti konmaz.

(Cevap E)

11. Çeşitli duyguları ifade etmede ünlem (!), vurgulanmak istenen öğeden sonra virgül (,), tamamlanmış cümlelerin sonuna nokta (.), eksilteli cümlelerin sonuna ise üç nokta (...) getirilir. Buna göre parçada ayrıçlarla () gösterilmiş yerlere sırasıyla (!) (!) (,) (.) (...) getirilmelidir.

(Cevap E)

12. Sıralı cümleleri ayırmak için virgül (,) özneyi içinde virgül bulunan diğer öğelerden ayırmak için noktalı virgül (;) kullanılır. Yine son cümlede de sıralı cümleyi virgül (,) ile ayırınız.

(Cevap E)

13. D seçeneğinde, noktalı virgül (;) yanlış kullanılmıştır. Kendisinden sonra açıklama yapılacak cümlelerin sonuna iki nokta (:) konur.

(Cevap D)

14. Tamlayanla tamlanan arasına virgül (,) getirilemez. Buna göre parçadaki IV ile numaralanmış yere virgül (,) getirilemez.

(Cevap D)

NOKTALAMA İŞARETLERİ

1. Bağlaçlar, sözcükleri ve cümleleri birbirine bağlama görevinde kullanılan yardımcı sözcüklerdir. Parçada, I ile numaralanmış yere öncesinde bağlaç (de/da bağlacı) kullanıldığından buraya herhangi bir noktalama işareti koymaya gerek yoktur.

(Cevap A)

2. Virgülün kullanılmayacağı bazı yerler şunlardır:
- Bağlaçların önüne ve ardına virgül konmaz.
 - İkilemelerin arasına virgül konmaz.
 - Zarf-fillerden sonra virgül konmaz. (Eğer cümlede bir zarf-fiil varsa)
 - Şart ekinden sonra virgül konmaz. (Eğer cümlede bir şart eki varsa)

Cümleleri incelediğimizde: A seçeneğinde, dolaylı tümleçleri ayırmak için (eş görevli sözcükleri) kullanılmıştır ve doğrudur. B seçeneğinde sıralı sözcükler arasına konmuştur ve doğrudur. C seçeneğinde, özneyi belirtmek için kullanılmıştır ve doğrudur. D seçeneğinde ise "oturup" zarf fiilinden sonra kullanılmak istenmiş ve bu yanlıştır. E seçeneğinde ise eş görevli sözcükleri ayırmak için kullanılmıştır ve doğrudur.

(Cevap D)

3. Özel isimlere getirilen yapım ekleri ve bu yapım ekinden sonra gelen çekim ekleri kesme işaretleriyle (') ayrılmaz: Ankaralılar. Parçadaki diğer noktalama işaretleri doğru kullanılmıştır.

(Cevap A)

4. Bir tamlamanın tamlayısıyla tamlananı arasına virgül getirilmesi yanlış olur. Buna göre, C seçeneğindeki isim tamlamasının tamlayısıyla tamlananı arasına virgül getirilemez: Çocuğun başı.

(Cevap C)

5. İki nokta (:), yaygın olarak açıklama cümlelerinden, örneklerden, tırnak içine alınmış alıntı cümlelerden önce kullanılır. Cümlede vurgulanmak için tırnak içine alınmış sözlerden önce iki nokta kullanılması yanlıştır.

(Cevap C)

6. İçinde soru bildiren sözler bulunmasına rağmen soru anlamı taşımayan cümlelerin sonuna soru işareti (?) getirilemez. Çünkü bu cümlede kullanılan "neler neler" sözleri soru anlamında değil, "çok çeşitli şeyler" anlamında kullanılmıştır.

(Cevap E)

7. A seçeneğindeki ayrıca eş görevli sözcüğü ayırmak için virgül gelmelidir. B seçeneğinde virgül sıralı cümleyi ayırmak için kullanılır. C seçeneğinde özne, yüklemden uzak düştüğü için öznenin sonra virgül gelir. D seçeneğinde diğerlerinden farklı olarak aralarında virgül öğeleri ayırmak için ayraçla belirtilen yere noktalı virgül gelmelidir. E seçeneğinde sıralı cümleyi ayırmak için virgül kullanılmalıdır.

(Cevap D)

8. Benzer örneklerin sıralanmasında virgül (,) kullanılır. Buna göre, IV ile numaralanmış yerde noktalı virgül (;) yanlış kullanılmıştır.

(Cevap D)

9. Soru eki veya sözü içeren cümle veya sözlerin sonuna soru işareti konur, sıralı soru cümleleri virgülle ayrılır ve cümlenin sonuna soru işareti konur, eksilteli cümlelerin sonuna üç nokta getirilir ve tamamlanmış cümlelerin sonuna nokta konur. Buna göre, parçada ayraçlarla gösterilen yerlere sırasıyla (?) (.) (?) (...) (.) getirilmelidir.

(Cevap E)

10. "Ses düzeni rahatsız etmiyor insanı." cümlesi, tamamlanmış cümle olduğu için parçadaki III ile numaralanmış yere üç nokta (...) koymaya gerek yoktur. Buraya nokta (.) getirilmelidir.

(Cevap C)

11. Parça dikkatle okunduğunda "Merak uyandıran kitaplardan biri" sözünün ek eylemi (-dır) düşmüş bir cümle olduğu anlaşılmaktadır. Buna göre, cümlenin sonuna nokta (.) getirilmelidir.

Ek eylemin düştüğü cümlelerin sonuna da nokta kullanılır.

(Cevap A)

12. "Yeryüzünün yüzde 70'inden fazlası" sözü tamlamadır. Bir tamlamada tamlayanla tamlanan arasına virgül getirilmesi yanlıştır.

(Cevap E)

NOKTALAMA İŞARETLERİ

1. Bir cümlede yalnızca bir tane sözcük zarf-fiil eki "-ıp, -ip, -up, -üp"ten sonra virgül (,) konulması yanlıştır. Zarf-fiil eki alan iki sözcük varsa ilkinden sonra virgül konulabilir. Buna göre, parçadaki IV ile numaralanmış virgül yanlıştır kullanılmıştır.

(Cevap D)

2. "Keklik sesleri içinde" sözü tamlama olduğu için IV ile numaralanmış yerde virgül (,) kullanılması yanlıştır kullanılmıştır.

Noktalama işareti kullanılamayacak yerlerden biri de tamlayanlar tamlanan arasındır.

(Cevap D)

3. Parçadaki virgüllerden V ile numaralanmış olanı, özneyi belirtmek için; diğerleri eş görevli sözleri (sıfatları) ayırmak için kullanılmıştır. Buna göre virgülün diğerlerinden farklı bir görevde kullanıldığını söyleyebiliriz.

(Cevap E)

4. Soru cümlelerinin sonuna soru işareti, tamamlanmış cümlelerin sonuna nokta, açıklama cümlelerinden önce iki nokta, eş görevli sözleri ayırmak için virgül kullanılır. Buna göre parçada ayraçlarla belirtilen yerlere, A seçeneğinde verilen noktalama işaretleri sırasıyla getirilmelidir.

(Cevap A)

5. "Ses düzeni rahatsız etmiyor insanı." cümlesi, tamamlanmış cümle olduğu için parçadaki III ile numaralanmış yere üç nokta (...) koymaya gerek yoktur. Bu kısma nokta (.) getirilmelidir. Bir cümlede yüklem varsa bu cümlenin sonuna üç nokta konulmaz.

(Cevap C)

6. "Tüm bunları görmek istiyorsanız mavi yolculuğa çıkmaya hazırsınız demektir." cümlesi, sıralı cümle gibi düşünülüp "istiyorsanız" sözünden sonra virgül getirilmiştir. Ancak -se-sa şart ekinden sonra virgül kullanılmaz.

(Cevap E)

7. Eksiltili cümlelerin sonuna üç nokta (...) konur. Buna göre, V ile numaralanmış yerdeki nokta (.) yerinde kullanılmamıştır.

(Cevap E)

8. “-ıp, -ip, -up, -üp” zarf – fiil ekinden sonra virgöl kullanılmaz. Ancak aynı cümlede aynı ekle kullanılan birden fazla sözcük varsa kullanılabilir. Bu ek, “ve” bağlacının işlevini taşıdığından bu ekten sonra virgöl kullanılması yanlıştır.

(Cevap A)

9. Parçada geçen “durup dinlenmeksizin” sözünden sonra eş görevli başka bir ögeye yer verilmemiştir. Bu nedenle virgöl (,) yanlıştır.

(Cevap A)

10. Cümledeki I ile numaralanmış virgöl (,) özneyi, diğer virgüller ise eş görevli sözcüğü ayırmak için kullanılmıştır.

(Cevap A)

11. İkilemelerin arasına herhangi bir noktalama işareti konulamaz. “Aşağı yukarı” ifadesi ikileme olduğu için burada noktalama işareti yanlıştır.

(Cevap D)

12. Tırnak içine alınmış alıntı cümlelerden önce eğer cümle devam ediyorsa virgöl (,), “evet, hayır, peki” gibi sözlerden sonra cümle devam ediyorsa virgöl (,) , öğeleri arasında virgöl bulunan sıralı cümlelerin arasına noktalı virgöl (;), tamamlanmış cümlelerin sonuna nokta (.) getirilir. Buna göre parçada ayraçlarla () gösterilen yerlere sırasıyla B seçeneğindeki noktalama işaretleri getirilmelidir.

(Cevap B)

13. I. Ayraçta “Başkasından aktarılan yazı ya da sözlerde tırnaktan önce iki nokta konur.” kuralı gereği iki nokta kullanılmalıdır.
II. Ayraçta “İki cümleyi ayırmak için virgöl kullanılır” kuralı gereği virgöl kullanılır.
III. Ayraçta “Cümle bittiği zaman nokta konur.” kuralı gereği nokta kullanılır.
IV. Ayraçta “Devam eden örnekleri belirtmek için üç nokta kullanılır.” kuralı gereği üç nokta kullanılır.
V. Ayraçta “İki cümleyi ayırmak için virgöl kullanılır.” kuralı gereği virgöl kullanılır.
Doğru sıralamamız: (:) (,) (.) (...) (,) olacaktır.

(Cevap B)

AD (İSİM)

1. Uzun, zaman, Bursa, bir → tekil ad.
Aile → topluluk adı.
Otobüs → tür adı.
Zaman → soyut addır.
Çoğul ad isimlere –ler/–lar eki getirilerek yapılır. Bu eki alan bir sözcük yoktur.

(Cevap E)

2. Niteleme amacıyla kullanılan sözler, zarflar ve sıfatlardır. Bu sözler, nitelediği söze sorulan "Nasıl?" sorusuna cevap verir:
Nasıl saat kuleleri?
– Tarihi ve modern görünümlü
Nasıl mimari özellikler?
– Eşsiz
Nasıl yapılar?
– Olağanüstü
Ancak "yapıların" sözcüğü niteleme amacıyla kullanılmamıştır. "yapıların" sözcüğünün türü isimdir.

(Cevap D)

3. D seçeneğinde yer alan "toprak" kelimesi tür isimken bu cümlede özel isim olarak karşımıza çıkmıştır.

(Cevap D)

4. Nasıl çiçek?
– Mis kokulu, nazlı
Nasıl Toroslar?
– Ulu
Nasıl bir dağ köyü?
– Karlı
"kaynağı" sözcüğü isimdir.

(Cevap E)

5. Soru öncülünde dolaylı olarak niteleme sıfatı sorulmaktadır. Niteleme sıfatları isme sorulan "nasıl" sorusuna cevap verir. Buna göre I, II, III ve IV. sözcükler birer niteleme sıfatıdır. V. sözcük ise isim olarak kullanılmıştır.

(Cevap E)

6. A, C, E seçeneklerindeki yüklemeler eylemdir. B seçeneğinde yer alan "evindeki" sözcüğü sıfattır. "Bahçesinin önünde, yüzme havuzu vardı." cümlesinin tamamındaki sözcükler isimdir.

(Cevap D)

7. Şıklarda verilen cümlelerin yüklemelerinin türlerine baktığımızda; A, C, D ve E şıklarının yüklemelerinin türü isimdir, B şıkındaki cümlelerin yüklemelerinin türü ise fiildir.

(Cevap B)

8. Dilimizde nitelik bildiren sözler, zarflar ve sıfatlardır. Bu sözler, nitelediği söze sorulan "nasıl?" sorusuna cevap verir:

Nasıl günler?

– Soğuk, iç karartan, ruhumuzu daraltan, kısacık.

Buna göre, "civıltısı" sözünün niteleme amacıyla kullanılmadığını söyleyebiliriz. Çünkü civıltı sözcüğü tür olarak isimdir.

(Cevap E)

9. Verilen cümleye dikkatle baktığımızda; soyut isme örnek "efsane"yi, somut isme örnek "kuş"u, tür ismine örnek "kuş"u, özel isme örnek "İran"ı verebiliriz. Cümlede yan-sıma isim yoktur.

(Cevap D)

10. Numaralandırılarak altı çizilen sözcüklere baktığımızda; I, II, IV ve V numaralı sözcükler isim göreviyle kullanılmıştır. III numaralı sözcük ise "Ankara" isminin yerine kullanıldığı için "zamir" görevindedir.

(Cevap C)

11. Şıklardaki altı çizili sözcüklere baktığımızda; A, B, C ve D şıklarındaki altı çizili sözcükler isim görevinde kullanılmış, E'deki altı çizili sözcük ise önündeki "çalışma" sözcüğünü niteliği için "sıfat" görevindedir.

(Cevap E)

12. Numaralandırılarak altı çizilen sözcüklere baktığımızda; I numaralı sözcük zamir, II numaralı sözcük zarf-fiil, III numaralı sözcük isim, IV numaralı sözcük edat ve V numaralı sözcük sıfat görevindedir.

(Cevap C)

13. Çoğul eki almadığı hâlde, anlamca çoğulu karşılayan isimlere topluluk ismi denir. "Ailece" sözcüğü topluluk ismidir.

(Cevap A)

14. Altı çizili sözcükleri tek tek inceleyelim:

yaralanan bölgesindeki kan → Hangi kan?
sıfat

kimyasal reaksiyonun → Nasıl reaksiyonun?
sıfat

mikropla savaşan akyuvarlar → Nasıl akyuvarlar?
sıfat

özel proteinler → Nasıl proteinler?
sıfat

görüldüğü üzere altı çizili sözcükler birer sıfattır. IV. sözcük ise bir isimdir.

(Cevap D)

15. Numaralanmış sözcüklere baktığımızda; II, III, IV ve V numaralı sözcükler isim, I numaralı sözcük ise sıfattır.

(Cevap A)

16. Numaralanmış sözcüklere baktığımızda; I, II, IV ve V numaralı sözcüklerin isim, III numaralı sözcüğün ise sıfat- fiil olduğu görülecektir.

(Cevap C)

AD (İSİM)

1. İsimleri çeşitli yönlerden niteleyen veya belirten sözcüklere sıfat, bir varlığı veya kavramı karşılayan sözcüklere isim denir. Buna göre IV'üncü sözcük isim, ötekiler sıfat türündedir.

(Cevap D)

2. A, C, D ve E seçeneklerdeki yüklemelerin kökünün türü fiildir.
B seçeneğindeki yüklem "kitaplaştırdı"nın kökü "kitap" isim türündedir.

(Cevap B)

3. Türkçede nitelik bildiren sözcükler zarflar ve sıfatlardır. Bu sözcükler nitelediği sözcüğe yöneltilen "Nasıl?" sorusuna cevap verir:
Nasıl kiraz ağaçları?
– Bakımlı
Nasıl bir ada?
– Büyük, yeşil
Nasıl tapınaklar?
– Ünlü
Ancak "bölümlerini" sözcüğü niteleme amacıyla kullanılmamıştır. "bölümleri" sözcüğünün türü isim (ad) dir.

(Cevap D)

4. Soru dolaylı olarak sıfat olmayı sormaktadır. O hâlde altı çizili ifadeleri tek tek inceleyelim:

büyük çınar → Nasıl çınar?
sıfat

Pembe yanaklı çocuklar → Nasıl çocuklar?
sıfat (kurallı birleşik sıfat)

dik yokuşlarda → Nasıl yokuşlarda?
sıfat

Sevimli köy → Nasıl köy?
sıfat

görüldüğü üzere I, III, IV ve V. ifadeler birer sıfattır. "altında" sözcüğü bir isimdir. İsimler hâl eki alırlar (altında).

(Cevap B)

5. Bu sözcük, küçültme anlamından uzaklaşıp bir varlığa ad olmuştur. Şıklardaki "Ufacık, tepcecik, kimsecik ve incecik" sözcüklerinde küçültme anlamı vardır. B şıkındaki "Bu arpacık" sözcüğünde küçültme anlamı yoktur.

(Cevap B)

6. Dilimizde niteleme amacıyla kullanılan sözler, zarflar ve sıfatlardır. Bu sözler nitelediği söze yöneltilen "Nasıl?" sorusuna cevap verir:

Nasıl çağlayanlar?

– Gürül gürül

Nasıl bir yürüyüş?

– Kısa

Nasıl bir hava?

– Güneşli

Nasıl bir uçurum?

– Yemyeşil

Dikkat edilirse B seçeneği dışındaki sözler sıfattır. Fakat "araba" isimdir.

(Cevap B)

7. Parçada geçen "kumsalları" sözcüğü "kum" isim kökünden türemiştir. Parçadaki diğer altı çizili sözcükler ise eylem kökünden türemiştir.

(Cevap C)

8. Parçadaki "insanlığı" sözcüğündeki "ı" ismin belirtme hâli ekidir. Altı çizili diğer sözcüklerin aldığı ekler ise iyelik ekleridir.

(Cevap E)

9. A seçeneğindeki altı çizili sözcük sestestir. Sesteş sözcüklerin türleri içinde kullandıkları cümlede belli olur. Bu cümledeki "vardı" sözcüğü eylemdir. Diğer altı çizili sözcükler fiildir.

(Cevap A)

10. Öncüldeki cümlede yer alan "erdemini" ve "hatıralarına" sözcüklerinin türü isimdir.

(Cevap D)

11. Parçada geçen "arasına" sözcüğü tür olarak isimdir. Altı çizili diğer sözcükler ise zarftır.

(Cevap A)

12. D seçeneğindeki cümlede geçen "kitaplarını" sözcüğü hem iyelik hem belirtme hâli ekini almıştır. Diğer cümlelerde ise böyle bir durum yoktur.

(Cevap D)

ZAMİR (ADIL)

1. Altı çizili sözcükleri incelediğimizde; A, C ve E şıklarındaki altı çizili sözcükler isim, B şıkındaki altı çizili sözcük sıfat, D şıkındaki altı çizili sözcük ise kapı sözcüğünün yerini tutan zamirdir diyebiliriz.

(Cevap D)

2. Parçadaki altı çizili sözcükleri incelediğimizde; I numaralı sözcük zamir, II numaralı sözcük belgisiz sıfat, III numaralı sözcük dönüşlülük zamiri, IV numaralı sözcük ise isimdir. Buna göre uygun sıralama C seçeneğinde verilmiştir.

(Cevap C)

3. Altı çizili sözcükleri incelediğimizde; A'daki her iki sözcük sıfat, B'deki her iki sözcük zamir, C'deki her iki sözcük zarf, D'deki her iki sözcük bağlaçtır. E'deki birinci sözcük sıfat ikincisi ise zarftır. Buna göre E seçeneğindeki altı çizili sözcüklerin tür bakımından aynı olduğunu söyleyebiliriz.

(Cevap E)

4. Şıkları incelediğimizde A'daki "kendi", B'deki "burada", D'deki "birkaçı", E'deki "nerede" sözcükleri zamirdir. C şıkında zamir yoktur.

(Cevap C)

5. Şıklara baktığımızda, B şıkındaki "bencil" sözcüğü "ben" zamirinden türemiş ve önündeki "insan" ismini nitelemiştir diyebiliriz. "Bencil" sözcüğü zamirden türeyerek sıfat olmuştur.

(Cevap B)

6. Şıklara baktığımızda D şıkındaki "ben" sözcüğü şahıs zamiridir. Diğer seçeneklerdeki cümlelerde sözcük hâlinde bir adıl kullanılmıştır.

(Cevap D)

7. Şıkları incelediğimizde; A'da "herkes", B'de "onun", C'de "bunlar", D'de "onun" sözcükleri zamirdir. E'deki "o" sözcüğü ise zamir değil sıfattır.

(Cevap E)

8. Numaralı sözcükler incelendiğinde; I numaralı sözcük sıfat, II numaralı sözcük isim, III numaralı sözcük bağlaç IV numaralı sözcük zamir ve V numaralı sözcük sıfattır.

(Cevap D)

9. Şıkları incelediğimizde; A'da zamir yoktur, B'de "bunlar" ve "siz" zamirleri, C'de zamir yoktur, D'de "siz" zamiri var, E'de ise zamir yoktur.

(Cevap B)

10. Varlıkların yerini işaret yoluyla tutan sözcüklere işaret zamiri denir. Şıkları incelediğimizde: A'daki "herkes" sözcüğü belgisiz zamir, B'deki "sen" sözcüğü şahıs zamiri, C'deki "burası" sözcüğü işaret zamiri, E'deki "onun" sözcüğü şahıs zamiridir.

(Cevap C)

11. İsimlerin yerini soru yoluyla tutan sözcüklere soru zamiri denir. Şıklara baktığımızda; A'da soru anlamı zarfla, B'de soru anlamı zamirle, C'de soru anlamı edatla, D'de soru anlamı zarfla, E'de soru anlamı edatla sağlanmıştır.

(Cevap B)

12. Parçayı incelediğimizde "onlar" sözcüğü kişi zamiri olarak görülmektedir.

(Cevap A)

13. Parçayı incelediğimizde; A şıkkına "çoğu, biri" örnek, B şıkkına "buna" örnek, C şıkkına "onun" örnek, D şıkkına "kendi" örnek olarak verilir. Parçada ilgi zamiri örneği yoktur. İlgili zamiri "ki" sözcüğüdür. Burada "ki" bir ismin yerine kullanılır.

Bizimki iyeni geç kaldır.

Bu araba bozuk, şuradaki sağlam.

(Cevap E)

14. Parçayı incelediğimizde; "ne" sözcüğü ile soru zamiri, "bu" sözcüğü ile işaret zamiri örneklendirilmiştir denilebilir.

(Cevap D)

15. Şıkları incelediğimizde: A'da sadece "hangisi" zamirinin olduğunu, B'de sadece "o" zamirinin olduğunu, C'de "siz" ve "ben" kişi zamirlerinin olduğunu, D'de sadece "buraya" zamirinin olduğunu, E'de sadece "o" zamirinin olduğunu görmekteyiz.

(Cevap C)

16. I. sözcük: Bağlaç
II. sözcük: İsim
IV. sözcük Sıfat
V. sözcük, isim görevindedir.
III. sözcük olan "bana" kişi zamiridir.

(Cevap C)

ZAMIR (ADIL)

1. A seçeneğinde "onu" işaret, "bana" kişi;
C seçeneğinde "herkes" belgisiz;
D seçeneğinde "birinde" belgisiz;
E seçeneğinde "kimseyi" belgisiz zamirdir.
B seçeneğinde zamir yoktur. "Bu" sözcüğü ismin önüne geldiği için işaret sıfatıdır.

(Cevap B)

2. "O" zamirini bulurken cümlenin anlamına mutlaka dikkat etmeliyiz. "O" zamiri bir insan isminin yerini tutarsa kişi (şahıs) zamiri, insan dışındaki bir varlığın ya da kavramın yerini tutarsa işaret zamirdir. Bu doğrultuda A, B, C ve E seçeneklerinde "o" sözcüğü kişi zamiriyken D seçeneğinde bir eşyanın yerini tuttuğu için işaret zamiridir.

(Cevap D)

3. A seçeneğindeki "burayı" işaret, "ben" kişi zamiridir. B seçeneğindeki "nereye" soru, C seçeneğindeki "hepsi" belgisiz, "seni" kişi, E seçeneğinde "kendisi" dönüşlülük, "o" kişi zamiridir. Bu seçeneklerde farklı türden zamirler bir aradadır. D seçeneğine baktığımızda ise "sen" ve "ben" kişi zamiridir.

(Cevap D)

4. Soru adılı kullanılmamıştır.
"Onlar, onun, benim" kişi adılıdır.
"Bu," işaret adılı görevindedir.
"Kimse" belgisiz adıldır.
Dönüşlülük zamiri "kendi" dizelerde yoktur.

(Cevap E)

5. Zamirler ismin yerini tutan sözcüklerdir. Soru zamiri de ismin yerini soru yoluyla tutar. Bir cümlede soru anlamı zamirle sağlanmışsa cevap ya bir zamir ya da isimdir:

..... kime gelmiş?

—— Komşuya

.....neyi beğendi?

—— Küpeyi

.....kaçı kazanmış?

—— Dokuzu

.....Hangisi aradığın.....

.....Siyah.

B seçeneğinde "hangi" sözcüğü ismin önüne gelerek onu soru yoluyla belirten bir soru sıfatıdır.

(Cevap B)

6. Zamirler (adıllar) ismin yerini çeşitli yönlerden tutan sözcüklerdir. A seçeneğinde "hangisi" soru, "bundan" işaret zamiridir. Diğer seçeneklerde birer tane zamir vardır. "Buraya" işaret zamiri, "kendisinin" dönüşlülük zamiri "bize" kişi zamiri, "hepsini" ise belgisiz zamirdir.

(Cevap A)

7. II. cümledeki "sizi" kişi zamiridir.

Parçanın diğer cümlelerinde sözcük hâlinde kullanılan bir zamir yer verilmemiştir.

(Cevap B)

8. Şiirde geçen altı çizili sözcükler için şunları söyleyebiliriz.

I. sözcük: "sana" kişi zamiri

II. sözcük: "ne" soru zamiri

III. sözcük: "tuttüm" fiil

IV. sözcük: "Dertlerimi" isim türündedir.

(Cevap C)

9. A seçeneğindeki "beni"
B seçeneğindeki "hiçbirine"
C seçeneğindeki "benimkine"
E seçeneğindeki "bunların, hepsini, sizin"
sözcükleri zamirdir. D seçeneğinde zamir yoktur.
(Cevap D)

10. Soruda altı çizilerek numaralandırılmış olan sözcükle ilgili yanlış olan bilgi sorulmuştur. Altı çizili sözcüklerin türlerine baktığımızda I'inci sözcük isim, II'nci sözcük sıfat, III'ncü sözcük sıfat, IV'üncü sözcük bağlaç ve V'inci sözcük edattır.
(Cevap C)

11. A seçeneğinde yer alan "onun" kişi zamiri "ne" soru zamiridir. C seçeneğindeki "herkes" belgisiz zamirdir. Diğer seçeneklerde zamir yoktur.
(Cevap A)

12. İsmi yerini soru yoluyla tutan sözcüklere soru zamiri denir. Buna göre seçenekleri incelediğimizde, "kim, kimi, ne, kimden" sözcükleri soru zamiridir. "ne zaman" sözcüğü ise soru zarfıdır.
(Cevap E)

13. I. sözcük "ne" soru zamiri,
II. sözcük "onu" işaret zamiri,
III. sözcük "bunlara" işaret zamiri,
IV. sözcük "bizler" kişi zamiridir.
V. sözcük "çoğu" belgisiz sıfattır.
(Cevap E)

14. Bu soru tipinde zamirlerin doğru tespit edilerek kendi içlerindeki türlerine dikkat edilmelidir. A seçeneğinde "ona" şahıs zamiridir. B seçeneğinde zamir yoktur. D, C'de de yoktur.
E seçeneğinde "kimi" belgisiz zamir, "benim, senin" kişi zamiridir.
(Cevap E)

15. I. cümlede "neresindeysen" soru zamiri, "oranın" işaret zamiridir.
IV. cümlede "nereye" soru zamiri, "oraya" işaret zamiridir.
Parçadaki diğer cümlelerde hem soru hem işaret zamiri yoktur.
(Cevap A)

16. A seçeneğinde geçen "biri" ve "şey", B seçeneğinde geçen "kim", D seçeneğinde geçen "ben" ve "kendim", E seçeneğinde geçen "öteki" sözcükleri birer zamirdir.
C seçeneğinde geçen "birçok" sözcüğü ismi belgisizlik bakımından belirttiği için belgisiz sıfattır.
(Cevap C)

SIFAT (ÖN AD)

1. Adlardan önce gelerek onların rengini, durumunu, biçimini ifade eden sözcüklere sıfat (ön ad) denir. Niteleme sıfatı, isimlerin önüne gelerek onların "nasıl" olduğunu niteleyen sözcüklere baktığımızda; A'daki sözcük zarf, B'deki sözcük zarf, C'deki sözcük niteleme sıfatı, D'deki sözcük zarf, E'deki sözcük isimdir.

(Cevap C)

2. Numaralanmış sözcükleri incelediğimizde; I, II, III ve IV numaralı sözcükler bir isimden önce gelerek isme sorulan "Nasıl?" sorusuna yanıt oldukları için sıfattır, V numaralı sözcük ise isimdir. Aradığımız cevap V numara ile E'dir.

(Cevap E)

3. Türçede sözcüklerin sabit bir türü yoktur. Bir cümlede zarf olan bir sözcük başka bir cümlede sıfat veya zamir olabilir. Bu durumda cümledeki kullanıma bakmak gerekir. "Dağınık" sözcüğü; A, B, C ve E şıklarında ismi nitelediği için sıfat, D şıklarında fiili nitelediği için zarf görevindedir.

(Cevap D)

4. Pekiştirme, "m, p, r, s" harfleriyle veya "me" edatıyla yapılır. Pekiştirilmiş sözcüklerin türleri için şıklara baktığımızda; B, C, D ve E şıklarındaki pekiştirilmiş sözcükler (mosmor, güzel mi güzel, masmavi, tertemiz) ismi nitelediği için sıfat, A şıklarındaki pekiştirilmiş sözcük ise zarf görevindedir.

(Cevap A)

5. "-acak, -ecek" eklerinin geldiği sözcüklerin türleri için şıklara bakıldığında; B, C, D ve E şıklarında getirilen "-ecek, -acak" eki eklendiği sözcüğü sıfat yapmış, A şıklarında getirilen "-ecek, -acak" eki eklendiği sözcüğü çekimli fiil yapmıştır.

(Cevap A)

6. Altı çizili numaralanmış sözcüklere baktığımızda; I, II, IV ve V numaralı sözcüklerin önlerindeki ismi nitelediği için sıfat, III numaralı sözcüğün ise isim olduğunu görebiliriz.

(Cevap C)

7. "Uzun" sözcüğünü şıklardaki cümlelerde incelediğimizde; A, B, C ve D şıklarında "uzun" sözcüğü ismi nitelediği için sıfat, E şıklarında "uzun" sözcüğü fiili nitelediği için zarf görevindedir.

(Cevap E)

8. Bir sıfat tamlamasında sıfattan sonra gelen isim düştüğünde sıfat adlaşır, buna adlaşmış sıfat denir. C seçeneğinde "sergilenenler" sözcüğü adlaşmış sıfattır. Burada "sergilenen kitaplar" tamlamasındaki z"kitaplar" adı düşmüş ve "sergilenenler" adlaşmış sıfat olmuştur.

(Cevap C)

9. A seçeneğindeki "O anda, bu işin",
C seçeneğindeki "bu konuda",
D seçeneğindeki "Bu durumda",
E seçeneğindeki "Bu önerimi" tamlamalarında işaret sıfatı vardır.
B seçeneğinde işaret sıfatı yoktur. → "Bunu" sözcüğü işaret zamiridir.

(Cevap B)

10. I, II, III ve V numaralı sözcüklerden önce gelen sözcükler niteleme sıfatı sözcüğüdür. IV numaralı sözcükten önce niteleme sıfatı yoktur.

Soru kalıbındaki "sözlerin hangisinde önce betimleyici ögeler kullanılmamıştır." ifadesinin anlamı numaralı sözcüklerden önce hangisinde niteleme sıfatı yoktur, demek istenmektedir.

(Cevap D)

11. Şıklardaki altı çizili sözcükler incelendiğinde; A, C, D ve E şıklarındaki altı çizili sözcükler önündeki ismi nitelediği için sıfattır. B şıkındaki sözcük ise isimdir.

(Cevap B)

12. Numaralı sözcüklerin türlerine baktığımızda; II, III, IV ve V numaralı sözcükler sıfatların nitelediği isimlerdir. I numaralı sözcüğün önünde ise onu niteleyen bir söz yoktur.

(Cevap B)

13. İsmeye sorulan "Nasıl?" sorusu niteleme sıfatını verir. Belirtme sıfatları ise: işaret, sayı, soru ve belgisiz sıfatlardan oluşmaktadır.

E seçeneğinde zor bir iş
Niteleme Belirtme
Sıfatı Sıfatı

(Cevap E)

14. A, B, C ve D seçeneklerindeki cümlelerde belirtme sıfatına yer verilmemiştir.

E seçeneğindeki "iki" belirtme sıfatlarından sayı sıfatıdır.

(Cevap E)

15. D seçeneğinde "Sabırlı" ve "titiz" sözcükleri niteleme sıfatıdır. Niteleme sıfatını bulmak için isme "nasıl" sorusu sorulur. Diğer seçeneklerde birden fazla belirtme sıfatı yoktur.

(Cevap D)

SIFAT (ÖN AD)

1. Öncüldeki cümlede sayı sıfatı kullanılmamıştır.
“Her” ve “bir” sözcükleri belgisiz sıfat görevinde kullanılmıştır.
“aldığınız para” niteleme sıfatı
“gün, para, zaman” yapım eki almadığı için basit addır.
“görürsünüz” yapım eki almadığı için basit eylemdir.

(Cevap B)

2. Bu tür sorularda öncelikle cümleye soru anlamı katan sözcüğü doğru tespit ederek o sözcüğün türünü belirlemek gerekir.

Sıfatlar, ismin önüne gelerek onları niteler ve çeşitli yönlerden belirtir. Soru sıfatı da ismi soru yoluyla belirtir.

“nasıl saat?”	“kaç lira?”
soru isim	soru isim
sıfatı	sıfatı
“hangi araba”,	“ne gün”
soru isim	soru isim
sıfatı	sıfatı

D seçeneğinde soru anlamı soru sıfatıyla değil “mi” edatı ile sağlanmıştır.

(Cevap D)

3. sözcüklerin türlerini şöyle gösterebiliriz.
I. sözcük “ince” sıfat
II. sözcük “o” sıfat
III. sözcük “ki” bağlaç
IV. sözcük “ah” ünlem
V. sözcük “beni” adıl

(Cevap D)

4. Seçeneklerdeki ifadelerin parçadaki karşılıkları şunlardır:

“ana kara, eski aletler” niteleme sıfatı,
“bir araştırma” belgisi sıfatı,
“sekiz bin yıl” sayı sıfatı,
“bu bilgi” işaret sıfatıdır.
Parçada soru sıfatı yoktur.

(Cevap C)

5. Belirtme sıfatları dörde ayrılır: İşaret sıfatı, sayı sıfatı, soru sıfatı ve belgisiz sıfat. Buna göre,
A seçeneğinde “bütün” belgisiz sıfat,
B seçeneğinde “o” işaret sıfatı,
D seçeneğinde “her” belgisiz sıfat,
C seçeneğinde “bir” de belgisiz sıfatıdır.
E seçeneğindeki “uzun” nasıl sorusuna cevap veren niteleme sıfatıdır.

(Cevap E)

6. sözcüğün türü sorulduğunda verilen sözcüklerin ismi, sıfat, zarf ... şeklinde sınıflandırılması gerekir.
B seçeneğindeki II numaralı sözcüğün türü isimken diğer seçeneklerdeki sözcüklerin tümünün türü sıfattır.

(Cevap B)

7. A seçeneğindeki “mutlaka” sözcüğü “bulundurur” fiilini durum bakımından tamamladığı için zarftır.
Diğer seçeneklerdeki altı çizili sözcükler bir ismin önüne gelerek onları nitelemiş ve sıfat görevinde kullanılmıştır.

(Cevap A)

8. İsmi “nasıl” sorusunu sorunca aldığımız cevap “niteleme sıfatı”, fiile nasıl sorusunu sorunca aldığımız cevap “durum zarfı”dır.

E seçeneği: “karmakarışık düşünceler”

sıfat isim
(nasıl?)

A seçeneği: “güpegündüz çılmışlar.”

zarf fiil
(nasıl?)

B seçeneği: “tertemiz göründü.”

zarf fiil
(nasıl?)

C seçeneği: “sıcığı sıcakına anlattı.”

zarf fiil
(nasıl?)

D seçeneği: “yapayalnız kaldı”

zarf fiil
(nasıl?)

(Cevap E)

9. "birçoklarına" sözcüğü ismin yerini tutan belgisiz bir zamirdir.

"renk renk kalemler"

niteleme isim

sıfatı (nasıl?)

"aynı şekil"

niteleme isim

sıfatı (nasıl?)

"durup dinlenmek bilmeyen kişiler"

niteleme isim

sıfatı (nasıl?)

"genç mühendisler"

niteleme isim

sıfatı (nasıl?)

(Cevap B)

10. Dilimizde niteleme amacıyla kullanılan sözcükler, zarflar ve sıfatlardır. Bu sözcükler, nitelediği sözcüğe sorulan "Nasıl?" sorusuna cevap verir:

Nasıl bitki örtüsü? → Gür

Nasıl tepeler? → Boz

Nasıl ağaçlar? → Ulu

Nasıl kayalar? → Sivri

Ancak "ileride" sözcüğü, niteleme amacıyla kullanılmamıştır. "ileride" sözcüğünün türü isimdir.

(Cevap B)

11. İsmi niteleme amacıyla kullanılan sözler niteleme sıfatlarıdır. Niteleme sıfatları, isme yöneltilen "Nasıl?" sorusuna cevap verir. Sıfatla isim arasında virgül (,) giremez. Buna göre "heyecanla" sözünün bir ismi niteleme amacıyla kullanıldığı söylenemez. Öncüldeki cümlede "heyecanla" bir fiili niteleyen zarftır.

(Cevap C)

12. Niteleme amacıyla kullanılan sözler, zarflar ve sıfatlardır. Bu sözler, nitelediği söze sorulan "Nasıl?" sorusuna cevap verir:

(Nasıl?) Erythrai kenti → Çevreyi korkutan

(Nasıl?) ilçe? → Kendi hâlinde, sessiz sedasız, yazlıkçı.

Ancak "şimdi" sözcüğü, niteleme amacıyla kullanılmamıştır. "şimdi" zaman zarfıdır.

(Cevap B)

13. Nitelik bildiren sözler sıfat ve zarf türündeki sözcüklerdir. Bu sözler, nitelediği sözcüğe yöneltilen "Nasıl?" sorusuna cevap verir.

Nasıl eserler?

- Tüllerden ve gazetelerden ürettiği, ilginç ve güzel eserler.

Nasıl isimler?

- Yenilikler getiren isimler.

Nasıl sergi?

- Yakında açacağı sergi.

Buna göre, "hareketliliği" sözü niteleme amacıyla kullanılmamıştır. "hareketliliği" sözcüğü isim türündendir.

Sınavlardaki dil bilgisi sorularının sıfat ve zarf türündeki sözcükler üzerine yoğunlaştığı görülmektedir. Sıfatlar, isimlerden önce gelerek onları niteleyen veya belirten sözcüklerdir. Zarflar ise özellikle fiilleri çeşitli yönlerden niteleyen ya da belirten sözcüklerdir.

(Cevap E)

14. Soru öncülünde dolaylı olarak niteleme sıfatı sorulmuştur. İsmi sorduğumuz "Nasıl?" sorusunun cevabı bizi niteleme sıfatına götürmektedir. Cümlede I, II, III ve V. sözcükler isimdir.

genç meslektaşlarına (Nasıl?)

sıfat isim

(Cevap D)

SIFAT (ÖN AD)

1.

Eylemleri ve eylemsileri çeşitli yönlerden niteleyen ya da belirten sözcükler zarf; isimleri çeşitli yönlerden niteleyen veya belirten sözcükler sıfat görevindedir.

Tek tek konuşmak → zarf

Yalan yanlış sözler → sıfat

Ufak tefek görünmek → zarf

Bağıra çağıra devam etmek → zarf

Güzel güzel sohbet etmek → zarf

(Cevap B)

2.

yüksek, yalçın, geçit vermez karlı dağ
Nasıl dağ?

kırgın akşamların
Nasıl akşamların?

eşsiz manzara
Nasıl manzara?

görkemli dağı
Nasıl dağı?

Görüldüğü üzere I, II, III ve V. sözcükler niteleme sıfatı almıştır. "Söylenen" sözcüğü ise sıfat-fiil eki almış ve Türkü sözcüğünü nitelemiştir.

(Cevap D)

3.

Bu soru tipinde ikilemenin hangi sözcüğü nitelendiğine bakılmalıdır.

A, B, C, E seçeneklerinde ikileme zarf görevinde kullanılmıştır. D seçeneğindeki ikileme bir ismi nitelediği için sıfattır.

(Cevap D)

4.

Öncüldeki dörtlükte niteleme sıfatı yoktur. Diğer terimlerin karşılıkları şunlardır:

B → bir iki tel

C → bağlayan

D → gül, bülbul

E → o - n - suz = onsuz

(Cevap A)

5.

Bir varlığın rengini, durumunu, biçimini kısaca nasıl olduğunu bildiren sözcüklere niteleme sıfatı denir. Niteleme sıfatını bulmanın en kolay yolu isme "nasıl" sorusunu sormaktır.

inen adam → Nasıl adam?
yanlış macera → Nasıl macera?
olmadık yanlışsamalarla → Nasıl yanlışsamalarla?
sızılı boşluk → Nasıl boşluk?

Niteleme sıfatı vardır.

Pardösüsünün ceplerinde, belirtili isim tamlamasıdır. Ayrıca kirlili beyaz buruşuk cepleri değil, pardösüyü nitelemektedir.

(Cevap A)

6.

Nitelik belirten sözcükler sıfat veya zarftır. Altı çizili sözler buna göre incelenmelidir.

"Okuyan" sözcüğü "halkları" sözcüğünün bir özelliğini bildirdiğinden niteleme sıfatıdır.

(Cevap B)

7.

Belirtme sıfatı dörde ayrılır:

1. İşaret sıfatı

2. Sayı sıfatı

3. Belgisiz sıfat

4. Soru sıfatı

Buna göre,

"bu işi" bu "işaret sıfatı" (A)

"bütün gün" bütün "belgisiz sıfat" (C)

"bu konuya" bu "işaret sıfatı" (D)

"hangi kararımı" hangi "soru sıfatı" (E)

B seçeneğinde belirtme sıfatı yoktur.

(Cevap B)

8.

Bir sıfatın önündeki ad düşer, adın aldığı çekim eki var-sıfata geçerse adlaşmış sıfat oluşur. A seçeneğinde

Sınıfın çalışkanı (Çalışkan öğrencisi)

Adlaşmış sıfat

(Cevap A)

9. Altı çizili ifadeleri inceleyelim:

zararlı etkiler

sıfat

hedefleyen yaklaşım

sıfat

üst seviye

sıfat

doğal malzeme

sıfat

“genelgeler” sözcüğü isimdir ve niteleme göreviyle kullanılmıştır.

(Cevap C)

10. İsmi soru bakımından belirten sıfatlara soru sıfatı denir.

nasıl bir hava

Soru İsim

sıfatı

B, C, D ve E seçeneklerindeki soru anlamı taşıyan sözcükler soru sıfatı değildir.

(Cevap A)

11. I, II, III ve IV. sözcükler bir ismi niteledikleri için sıfat türündedir. “cuma” sözcüğü sıfat değil isimdir.

(Cevap D)

12. “Sınırsız” sözcüğü “yenilik” adını nitelediğinden sıfattır. Altı çizili diğer sözcükler ise zarftır.

(Cevap C)

13. “yalnız” sözcüğü A seçeneğindeki cümlede bir filimsiyi nitelediği için zarftır. Diğer seçeneklerdeki altı çizili sözcükler sıfattır.

(Cevap A)

14. C seçeneğindeki cümlede “kaliteli ve ucuz” sıfatları “el-bise” ismini birlikte nitelemiştir.

(Cevap C)

TAMLAMALAR

1. E seçeneğinde,ki cümlelerde geçen "bu kayıpların en büyüğü" tamlayan tamlanan belirtili isim tamlamasıdır ve tamlayan ile tamlanan arasına "en" zarfı girmiştir. Diğer seçeneklerdeki cümlelerde tamlayanla tamlanan arasına sözcük girmiş bir isim tamlaması yoktur.
- (Cevap E)

2. Parçanın V. cümlesinde geçen, "Dükkân sahipleri" söz grubu belirtisiz ad tamlamasıdır. Diğer cümlelerde belirtisiz ad tamlamasına yer verilmemiştir.
- (Cevap E)

3. İsim tamlamaları, belirtili, belirtisiz, takısız ve zincirleme isim tamlaması olarak dörde ayrılır. B seçeneğinde "çocuk eğitimi", C seçeneğinde "söz oyunları", D seçeneğinde "kül kedisi", E seçeneğinde "yağmur öncesi" belirtisiz isim tamlamalarıdır. A seçeneğine baktığımızda ise "Uranüs'ün büyüklüğü" "Dünya'nın katı" belirtili isim tamlamasıdır.
- (Cevap A)

4. Zincirleme isim tamlamalarında birden fazla isim birbirine tamlayan ve tamlanan ekleriyle bağlanır. Bu isim tamlamalarında tamlayan veya tamlanan bir isim tamlamasından oluşur. Tamlamanın arasına başka türden sözcükler girebilir. A seçeneğine baktığımızda "sakız ağacının özelliği" nin zincirleme isim tamlaması olduğunu görürüz.
- (Cevap A)

5. (I) Son yıllar, (II) başarılı kalemler, (IV) hatırı sayılır bir ün, (V) diğer kitaplar (sıfat tamlamasıdır.) (III) Edebiyat ödülü → Belirtisiz isim tamlaması
- (Cevap C)

6. B seçeneğinde herhangi bir tamlamaya yer verilmemiştir. Diğer seçenekleri incelediğimizde: "Büklüm büklüm saçlar" sıfat tamlaması, "eski nehir yatağı" belirtisiz ad tamlaması, "nehir yatağı, gün boyu" belirtisiz isim tamlaması, "Daracık ve bozuk yollar, çamurlu sular" sıfat tamlaması, "Balıkların yumurtlama mevsimi" zincirleme isim tamlaması "av yasağı" belirtisiz isim tamlamasıdır.
- (Cevap B)

7. Öncüldeki altı çizili, "göremeyeceğimiz bir zamana gönderdiğimiz canlı mesajlardır" söz grubu bir sıfat tamlamasıdır. göremeyeceğimiz bir zamana gönderdiğimiz canlı: sıfat mesajlardır: ad

(Cevap C)

8. Bir isim tamlamasında önce tamlayan, sonra tamlanan gelir. Öncüldeki cümlede yer alan tamlamalar şunlardır.

bahar...
doğaseverlerin...
bisikletlilerin...
kent... } tamlayan

IV. sözcük "ormanlarıyla" tamlanandır.

(Cevap D)

9. Sıfatlar belirtili ad tamlamalarında tamlayanla tamlanan arasına girerken belirtisiz ad tamlamalarında tamlananın başına gelebilir.

Sıcak ev yemekleri
Sıfat Ad Tamlaması

Ad tamlamasına "nasıl" sorusunu sorduğumuzda aldığımız cevap bize niteleme sıfatını verir.

(Cevap E)

10. Zincirleme isim tamlaması en az üç ismin birbirine bağlanarak oluşturduğu isim tamlaması çeşididir. İsim tamlamalarında tamlayan ile tamlanan arasına başka sözcükler de girebilir. Buna göre,

II. cümlede "Anadolu kentleri arası"

III. cümlede "kentnin dokusunun simgesi"

IV. cümle "Tokat'ın kapı tokmakları" zincirleme isim tamlamalarıdır.

I. ve V. cümlelerde zincirleme isim tamlaması yoktur.

(Cevap A)

11. "Arka bahçenin çıplak ağaçları"

tamlayan sıfat tamlanan

A seçeneğinde "gazetenin bulmaca sayfası" zincirleme ad tamlamasıdır ve sıfat yoktur.

B seçeneğinde "onun kalemi" belirtili ad tamlamasıdır.

D seçeneğinde "yan duvarın dibi" ise tamlayan,

sıfat tamlayan tamlanan

sıfat tarafından nitelenmiştir. E seçeneğinde "Kış manzarasının güzelliği" zincirleme isim tamlamasıdır.

(Cevap C)

12. Parçada geçen I, II, III ve IV. tamlamalar birer sıfat tamlamasıdır. V. tamlama ise zincirleme isim tamlamasıdır.

Masaların koltuklarının arası

tamlayan tamlanan

(Cevap A)

TAMLAMALAR

1. Belirtili isim tamlamasında, tamlayan da tamlanan da ek alır. Belirtisiz isim tamlamasında ise tamlayan ek almaz, tamlanan ek alır. Buna göre içerisinde iki tane tamlama olan cümle D seçeneğindedir. "Yaşam sayfası" belirtisiz, "tembellerin yeri" belirtili isim tamlamasıdır.

(Cevap D)

2. I - solon- un fes rengi
II - (isim tamlaması kullanılmamıştır.)
III - Pencere- (n)- in önü
IV - koltuğun kenarı
V - gözlerinin bulanıklığı

(Cevap B)

3. Ad tamlaması: gurbet ve ıstırap bahçesi
tamlayan tamlayan tamlanan
Yani, bir tamlanana birden fazla tamlayan bağlanabilir.
Buna göre A seçeneğin öncüldeki tamlama için uygun bir açıklamadır.

(Cevap A)

4. A seçeneğinde "doğal tedavi" sıfat, "tedavi yöntemleri" isim tamlamasıdır.
B seçeneğinde "hastanın durumu" isim, "bir süre" sıfat tamlamasıdır.
C seçeneğinde "hastanın kilosu" isim, "son kilo" sıfat tamlamasıdır.
D seçeneğinde "bazı yenilikler" ve "ilk başlar" sıfat tamlamasıdır.
E seçeneğinde bir tane sıfat tamlaması vardır. "robot destekli sistemler"

(Cevap E)

5. Numaralı cümleleri incelediğimizde:

I. cümle: "mahlasların, takma adların ayrı bir yeri
Tamlayan Tamlayan Tamlanan

var. İki tamlayanlı bir belirtili isim tamlaması vardır.

II. cümle: "divan edebiyatı" söz grubuyla belirtisiz
Tamlayan Tamlayan

isim tamlaması örneği verilmiştir.

III. cümle: "divan edebiyatı, geleneğin ürünü" söz
Tamlayan Tamlanan Tamlayan Tamlanan

gruplarıyla sırasıyla belirtisiz ve belirtili isim tamlaması örneği verilmiştir.

IV. cümle: Herhangi bir isim tamlaması örneği verime-
miştir.

V. cümle: "Bunların zamanında, edebiyat ürünleri"

Tamlayan Tamlanan Tamlayan Tamlanan

söz gruplarıyla sırasıyla belirtili ve belirtisiz isim tamlaması örneği verilmiştir.

(Cevap D)

6. Dilimizde biri isim, diğeri sıfat tamlaması olmak üzere iki tür tamlama vardır. İsim tamlaması genellikle iki isimden oluşur ve tamlayan, tamlanan ya da her ikisi çoğunlukla tamlama ekleri alır. Sıfat tamlaması bir sıfat ve bir isimden oluşur ve tamlayan da tamlanan da tamlama eki almaz. Buna göre IV ile numaralanmış tamlama sıfat tamlaması, diğer tamlamalar ise isim tamlamasıdır.

(Cevap D)

7. Dilimizde biri isim, diğeri sıfat tamlaması olmak üzere iki tür tamlama vardır. İsim tamlaması genellikle iki isimden oluşur ve tamlayan, tamlanan ya da her ikisi çoğunlukla tamlama ekleri alır. Sıfat tamlaması bir sıfat ve bir isimden oluşur ve tamlayan da tamlanan da tamlama eki almaz. Buna göre I ile numaralanmış tamlama sıfat tamlaması, diğer tamlamalar ise isim tamlamasıdır.

(Cevap A)

8. “gün batımı” söz grubu bir ad tamlamasıdır ve herhangi bir söz ya da söz grubu tarafından nitelenmemiştir. Niteleyen sözün türü sıfat ya da zarf olabilir. Buna göre parçadaki niteleme görevli sözleri şöyle gösterebiliriz:

A → Bereketli ova : Sıfat Tamlaması

sıfat ad

B → Taklacı güvercinler : Sıfat Tamlaması

sıfat ad

D → dingin deniz : Sıfat Tamlaması

sıfat ad

E → masalsı bir alem : Sıfat Tamlaması

sıfat ad

(Cevap C)

9. “Derginin soruları”, “onların problemleri”, “ölümün nefesi”, “eğitimin önü” tamlamaları belirtili; “su testisi” ise belirtisiz isim tamlamasıdır. Belirtili isim tamlamasında tamlayan da tamlanan da ek alır ancak belirtisiz isim tamlamasında tamlayan ek almazken tamlanan ek alır.

(Cevap B)

10. I, II, III ve IV numaralı tamlamalar ismi niteledikleri için yani isme sorulan nasıl sorusuna cevap verdikleri için birer sıfat tamlamasıdır. V numaralı tamlama ise belirtili isim tamlamasıdır. Belirtili isim tamlamasında iki isim belli kurallar çerçevesinde bir araya gelir. Ayrıca sıfat tamlamaları “-ın” ya da “-nın” eklerini almazken isim tamlamaları bu ekleri alabilir.

(Cevap E)

11. Belirtili isim tamlamalarında tamlayan yer değiştirebilir. Öncelikle isim tamlaması sonra belirtili isim tamlaması en sonunda da tamlayan ile tamlananı yer değiştirmiş isim tamlaması aramalıdır. A seçeneğinde “İçindeyim şimdi o alaca sessizliğin” cümlesi devrik bir cümledir. Bu cümleye dikkatle baktığımızda

“sessizliğin içi”

tamlayan tamlanan

şeklinde bir belirtili sim tamlaması görmekteyiz. Ancak seçenekler devrik olduğu için “içindeyim ... sessizliğin”

tamlanan tamlayan

şeklinde dir. Burada tamlayan ile tamlanan yer değiştirmiştir.

(Cevap A)

12. “nisan akşamı” belirtisiz isim tamlaması “bir nisan akşamı” sıfat tamlaması, “Rüzgârların ferahlatıcısı” “denizlerin mavisini” belirtili isim tamlaması “Ormanların en kuytusunu” tamlayan ile tamlanan arasında “en” sözcüğü vardır. Bu dizelerde “zincirleme isim tamlaması” yoktur.

(Cevap E)

13. D seçeneğindeki “ormanların yardımı” belirtili isim tamlamasıdır. Diğer seçeneklerde isim tamlamasına yer verilmemiştir.

(Cevap D)

TAMLAMALAR

1. Tamlayanı veya tamlananı isim tamlaması olan tamlamalara zincirleme isim tamlaması denir. C şikkındaki "komşuların ayak sesi" ifadesi üç ismin tamlayan ve tamlanan ekleriyle bir araya gelmesiyle oluşmuştur, yani zincirleme isim tamlamasıdır.

(Cevap C)

2. Şıklara baktığımızda sırayla "kılıcım, yanım, kalbim ve saçlarım" sözcüklerinin tamlayanı (benim) düşmüştür. C'de ise tamlayanı düşmüş isim tamlaması yoktur. Buradaki isim tamlaması: "duvarın dış tarafı" ifadesidir.

(Cevap C)

3. Parçadaki numaralanmış tamlamaları incelediğimizde; II, III, IV ve V numaralı tamlamalar isim tamlaması, I numaralı tamlama ise sıfat tamlamasıdır.

(Cevap A)

4. Altı çizili tamlamalara baktığımızda; I'inci tamlama sıfat tamlaması, II'inci tamlama sıfat tamlaması, III'üncü tamlama belirtili isim tamlaması, IV'üncü tamlama sıfat tamlaması ve V'inci tamlama sıfat tamlamasıdır.

(Cevap C)

5. Şıklarda geçen tamlamalara baktığımızda; A'daki "evin salonu" isim tamlaması, B'deki "genç adam" sıfat tamlaması, C'deki "binanın önü" isim tamlaması, D'deki "kitabın kapağı" isim tamlaması, E'deki "yalnızlık duygusu" isim tamlamasıdır. Farklı olan şikkimiz B'dir.

(Cevap B)

6. I - Cumhuriyet Dönemi
II - Dönemin en beğenilen şairleri
III - birçok sanatçının övgüsü
IV - (isim tamlaması kullanılmamıştır.)
V - Tarancı'nın sanatı

(Cevap D)

7. I. cümledeki ad tamlaması: Kestane ağaçları, İhlamur ağaçları
II. cümledeki ad tamlaması: Üst katın pencereleri
III. cümledeki ad tamlaması: Yan balkonun korkuluğu
IV. ve V. cümlelerde sadece sıfat tamlamaları kullanılmıştır.

(Cevap B)

8.

Sıfat tamlaması, bir isimle bir addan oluşur. Sıfatın olduğu her yerde mutlaka sıfat tamlaması vardır.

A, B, D ve E seçeneklerinde sıfat tamlaması yoktur. Sadece C seçeneğinde "derin bir nefes" sıfat tamlamasıdır.

(Cevap C)

9. E seçeneğindeki "alışveriş işleri" belirtisiz isim tamlamasıdır ve özne görevindedir.

(Cevap E)

10. B seçeneğindeki "sürecin en önemli adımı" söz grubu yüklemidir ve belirtili isim tamlamasıdır.

(Cevap B)

11. A seçeneğindeki cümlede yer alan "hayal meyal hatırladığı bir bahçe" söz grubu sıfat tamlamasıdır.

(Cevap A)

12. B seçeneğindeki cümlede geçen "şair dilinin olgunluğu" zincirleme ad tamlamasıdır.

(Cevap B)

13. A seçeneğindeki cümlede ad tamlaması yoktur. "Taze ekmekler" sıfat tamlamasıdır.

(Cevap A)

ZARF (BELİRTEÇ)

1. Sözcük türleri sorularını çözerken sözcüklerinin çoğunun sabit türünün olmadığını, sözcüğün içinde kullanıldığı cümleye görede kullanıldığı cümleye göre tür kazandığını unutmamak gerekir. Şıkları incelediğimizde: B, C, D ve E şıklarındaki ikilemeler ismi nitelediği için sıfat, A şıkındaki ikileme, fiilini (birik-) nitelediği için zarf görevindedir.

(Cevap A)

2. Şıklara baktığımızda: A, B, C ve D şıklarının yüklemine "ne zaman" sorusunu sorduğumuzda cevap alabiliyoruz. E şıkındaki cümlelerin yüklemine "ne zaman" sorusu sorduğumuzda cevap alamamaktayız:

A → ilkbahar geldiğinde

B → Temmuz ayında

C → yılın o zamanlarında

D → o zaman

(Cevap E)

3. Numaralı cümleleri incelediğimizde: I, II, III ve V numaralı cümlelere "ne zaman?" sorusunu sorduğumuzda sırasıyla "Akşam olunca, sonra, daha, gün ağarıp sabah olunca" cevaplarını almaktayız. IV numaralı cümlede ise "ne zaman?" sorusuna cevap verilmemektedir.

(Cevap B)

4. Şıklarda soru anlamı katan sözcüklerin türlerine baktığımızda: A'daki "ne" sıfat, B'deki "niçin" zarf, C'deki "hangisi" zamir, D'deki "ne" "niçin" anlamında olduğundan zarf, E'deki "niye" zarf görevindedir. Zarf veya zamir olmayan şık sorulmuştur, o da A şıkkıdır.

(Cevap A)

5. Zarflar çekim eki almaz. Buna göre yön anlamı taşıyan "aşağı, yukarı, ileri, geri" sözcükleri hâl eklerini aldıklarında zarf olmaktan çıkıp adlaşıyor: "Yukarıya, aşağıya, ileride" sözcükleri hâl eki aldıkları için adlaşmıştır.1

Soruda, altı çizili sözcüklerin türleri ve hangisinin farklı türde olduğu sorulduğundan şıkları incelediğimizde:

A'daki sözcük durum zarfı, B'deki sözcük zaman zarfı, C'deki sözcük yer yön zarfı, D'deki sözcük miktar zarfı, E'deki sözcük ek aldığı için isimdir.

(Cevap E)

6. Parçadaki numaralanmış sözcüklerle ilgili olarak: I'inci sözcük zamir, II'nci sözcük belgisiz sıfat, III'üncü sözcük isim, IV'üncü sözcük isim, V'inci sözcük edattır.

Buna göre IV. sözcükle ilgili kullanılan "zarftır" ifadesi yanlıştır.

(Cevap D)

7. Zarflar yalnızca eylemleri niteleyen sözcükler değildir. Zarfların eylemleri, eylemsileri, sıfatları ve zarfları da nitelediği unutulmamalıdır. Şıkları incelediğimizde, D şıkında “En çok sevdiği” ifadesindeki “çok” sözcüğü zarftır ve “en” sözcüğü de zarfın miktarını belirttiği için miktar zarfıdır.

(Cevap D)

8. Şıkları incelediğimizde: A, B, D ve E şıklarındaki ikilemeler bir addan önce kullanıldıkları için sıfat görevinde, C şıkındaki ikileme ise durum zarfı görevindedir.

(Cevap C)

9. Parçadaki numaralı sözcükleri incelediğimizde: I'deki sözcüğün isim, II'deki sözcüğün zarf, III'teki sözcüğün sıfat, IV'teki sözcüğün ise zamir olduğunu görüyoruz. buna göre altı çizili sözcüklerin türleri sırasıyla E seçeneğinde doğru olarak verilmiştir.

(Cevap E)

10. Numaralanmış cümlelere sırayla baktığımızda I'deki “usulca”, II'deki “dümdüz”, III'teki “hayretle”, V'teki “yalan gibi” sözcükleri durum zarfıdır. IV'te ise durum zarfı bulunmamaktadır.

(Cevap D)

11. Şıklara baktığımızda: A'daki ikileme sıfat, B'deki ikileme isim, C'deki ikileme zarf, D'deki ikileme isim, E'deki ikileme isim görevindedir.

“ileri geri konuşup” sözünde “ileri geri” sözcüğü bir fiilimsiyi niteleyen zarftır.

(Cevap C)

12. Zaman zaman anlamı taşıyan sözlerin “Ne zaman?” sorusuna cevap vermesi gerekir:

Şıklardaki zaman anlamı taşıyan sözcüklere baktığımızda sırayla: A'daki “henüz” zarf, B'deki “yarın” zarf, C'deki “akşam” isim, D'deki “kışın” zarf, E'deki “bu sabah” zarf görevindedir. C seçeneğinde “akşam” sözcüğü “Ne zaman?” sorusuna değil “Ne?” sorusuna cevap olduğu için isimdir.

(Cevap C)

ZARF (BELİRTEÇ)

1. Fiilleri, fiilimsileri, sıfatları ya da kendi türünden sözcükleri (zarfları) durum, zaman, yer-yön, miktar, soru gibi yönlerden niteleyen veya belirten sözcüklere zarf adı verilir. I. cümlede “bugüne değin”, “şimdiki gibi”, II. cümlede “hiçbir dönemde”, “popülerlik aracı olarak”, III. cümlede “şimdi”, IV. cümlede “yarışarak” sözleri zarftır. Ancak V. cümlede zarf (belirteç) kullanılmamıştır.

(Cevap E)

2. Zaman bildirme görevli sözler zarflardır. Bu sözler yargılara yöneltilen “Ne zaman?” sorusuna cevap verir: Ne zaman tarihî yerleri, müzeleri olabildiğince ziyaret edip konserlere gitmeye çalıştım?

– İlk geldiğimde

(Cevap B)

3. Zaman anlamı katan sözcükler zaman zarflardır. Yükleme sorulan “Ne zaman?” sorusuna cevap verirler. A, B, D ve E seçeneklerindeki altı çizili sözcükler bu soruya cevap verirken C seçeneğindeki “hızla” sözcüğü, “Nasıl?” sorusuna cevap vermektedir.

(Cevap C)

4. A → İngilizce romanlar okuyorum. (NİÇİN?) → dilimi geliştirmek için
B → Annem yerinden kalktı. (NASIL?) → yavaşça.
C → Balık avlamaya gittik. (KİMİNLE / NEREYE?) → babamla dereceye.
D → Dolaştık. (KİMİNLE / NEREDE?) → arkadaşlarımla kırlarda.
E → Bu ağaçları ağabeyim dikmişti. (NE ZAMAN?) → geçen yıl.

(Cevap E)

- 5.

Eylemin nasıl yapıldığını bildiren sözcükler niteleme zarflardır.

“Etraflıca” sözcüğü, “anlatmak” eyleminin nasıl yapıldığını belirtmektedir. Diğer seçeneklerde böyle bir kullanım yoktur.

(Cevap E)

6. B seçeneğinde, “Kendisine gelen mektubu okudu.” (NASIL?) → “dikkatlice.” Yani işin nasıl yapıldığı belirtilmiştir. Burada durum zarfı kullanılmıştır. Diğer cümlelerle böyle bir kullanım yoktur.

Burada durum zarfı kullanılmıştır. diğer cümlelerde böyle bir kullanım yoktur.

(Cevap B)

7. Soru öncülü dolaylı yoldan zaman zarfını sormaktadır. Fiilin yapıma zamanını bildiren sözcüklere “zaman zarfı” denir. Fiile sorulan “Ne zaman?” sorusuna cevap verir ve cümleye zarf tümleci olur.

Buna göre:

A seçeneğinde → İlkbahar geldiğinde

Zaman zarfı

B seçeneğinde → temmuz ayında

Zaman zarfı

C seçeneğinde → yılın bu günlerinde

Zaman zarfı

D seçeneğinde → O görkemli vadiye bakarken

Zaman zarfı

E seçeneğinde zaman zarfı değil, durum zarfı kullanılmıştır.

(Cevap E)

8. C seçeneğinde geçen “daima” sözcüğü zaman zarfıdır ve cümleye zaman anlamı katmıştır. Diğer seçeneklerdeki altı çizili sözcüklerde zaman anlamı yoktur.

(Cevap C)

9. Bir sözcüğün türü, o sözcüğün cümledeki yerine göre değişir.

D seçeneğinde kolay sözcüğü ismi nitelediği için sıfat, diğerlerinde ise fiil ve filimsilerin anlamlarını etkilediği için zarftır.

(Cevap D)

10. Eylemleri çeşitli yönlerden niteleyen ya da belirten sözcükler zarf; isimleri çeşitli yönlerden niteleyen veya belirten sözcükler sıfat görevindedir:

Yapayalnız kalmak → zarf

Masmavi gökyüzü → sıfat

Yepyeni araba → sıfat

Sımsıcak çorba → sıfat

Taptaze ekmek → sıfat

(Cevap A)

11. "baharda, yazın" ne zaman sorusuna cevap veren zaman zarfı, "terlemeden" nasıl sorusuna cevap veren durum zarfı, "en" ne kadar sorusuna cevap veren miktar zarfıdır. "serin" sözcüğü ismin önüne gerek onu nitelediği için niteleme sıfatıdır.

(Cevap C)

12. belirgin özellikler ⇒ "belirgin" sıfat,

"öfkelenedikleri zaman"
"hemen" } zaman belirteci,

"en" üstünlük belirteci,

sosyal, çocukların, özellikleri, kızgınlık addır.

(Cevap C)

13. II. cümledeki "artık" zaman anlamı taşıyan zaman zarfıdır. Diğer cümlelerde zarf yoktur. "Artık" sözü "bundan sonra" anlamına gelirse zarftır. Bir isimden önce gelirse addır:

Artık yemekleri dökme, ona ver.
sıfat ad

(Cevap B)

14. Hatıralar ⇒ ad

dalıp dalıp gidiyorum } eylemlere "nasıl" sorusu-
zarf eylem nu sorduğumuzda aldı-
yapayalnız yaşıyorum } ğımız cevap belirteçtir.
zarf eylem

acımasız dertler ⇒ isme "nasıl" sorusunu sor-
sıfat ad duğumuzda aldığımız ce-
vap sıfatıdır.

yaşıyorum ⇒ eylemdir.

(Cevap E)

15. I. II. sözcük → isim
III. sözcük → zamir
V. sözcük → sıfat'tır.
IV. sözcük "bir daha" zarftır.

(Cevap E)

16. B seçeneğindeki "ayrı ayrı" ikilemesi yüklemi durum bakımından belirten durum zarfıdır. Durum zarfını bulmak için fiile "Nasıl" sorusu sorulur.

(Cevap B)

ZARF (BELİRTEÇ)

1. "Nasıl?" sorusu işitme sorulduğundan alınan cevap niteleme sıfatıdır. Fiille sorulduğunda ise alınan cevap durum zarfıdır.

Verilen cümleleri tek tek incelediğimizde B seçeneğinde geçen "sessizce" sözcüğünün "nasıl?" sorusuna yanıt verdiği görülmektedir.

- Nasıl bekledi?
- Sessizce bekledi.

(Cevap B)

2. Parçadaki I. cümlede "ertesi gün", II. cümlede "kardeşi gelince", III. cümlede "öğleden sonra", IV. cümlede "akşama doğru" cümlelere zaman anlamı katmıştır. V. cümledeki "akşam ezanı" zaman anlamlı değildir.

(Cevap E)

3. A) Ne zaman? → Zarf Kim? → Zamir
B) Nasıl bir? araba → Sıfat Hangisini? → Zamir
C) Niçin? → Zarf Ne zaman? → Zarf
D) Neden? → Zarf Hangi çalgın? → Sıfat
E) Kaçınıcı kat? → Sıfat Ne zaman? → Zarf
C seçeneğinde her iki cümlede de soru anlamı zarfla sağlanmıştır.

(Cevap C)

4. "denize" sözcüğü isimdir.
"döndüre döndüre siyahlatıyor."

Durum zarfı nasıl?

"sonra atlıyor"

Zaman zarfı (ne zaman?)

"yüzerek açılıyordu"

Durum zarfı (nasıl?)

"epeyce açılıyordu"

Miktar zarfı (ne kadar)

(Cevap C)

5. Yükleli durum bakımından tamamlayan sözcük durum zarfıdır. Durum zarfı bulunurken fiile "Nasıl" sorusunu sorarız.

"gülümseyerek cevap verdi"

durum zarfı nasıl?

Diğer seçeneklerdeki cümlelerde durum zarfı yoktur.

(Cevap A)

6. "gece gündüz çalışıyor" }
zarf (nasıl?)
"ileri geri" konuşmak }
zarf (nasıl?)
"güle oyanaya gitmek" }
zarf (nasıl?)
"paldır küldür inmek" }
zarf (nasıl?)
"irili ufaklı koy" }
sıfat isim }
(nasıl?)

ikilemeler bir fiili veya fiilimsiyi nitelediği için zarftır.

ikilemi bir adı nitelediği için sıfattır.

(Cevap D)

7. I. cümlede "tat alarak",
III. cümlede "en",
IV. cümlede "bütün görkemiyle, bütün açıklığıyla"
V. cümlede "çok" sözcükleri zarftır.
II. cümlede zarf yoktur.

(Cevap B)

8. Eylemi veya eylemsiyi soru bakımından belirten sözcüklere soru zarfı denir. C seçeneğindeki "nasıl" sorusu soru zarfıdır. Çünkü eylemin anlamını etkilemiştir.

(Cevap C)

9. Öncüldeki altı çizili sözcükleri incelediğimizde:
I. sözcük "isim",
II ve III. sözcükler "zamir"
IV. sözcük "sıfat"
V. sözcük "artık" ise zarftır.

(Cevap E)

10. Parçanın ikinci cümlesinde "en" sözcüğü, bir sıfatın önüne gelerek onu derecelendirmiştir. Parçada üstünlük zarfı görevinde "en" kullanılmıştır.

(Cevap C)

11. A, C, D ve E seçeneklerinde yer alan sözler zarftır, "akşamki" sözcüğü sıfattır.

(Cevap B)

12. D seçeneğinde yer alan "bu yıl" ve "mayıs ayında" söz grupları zaman zarfıdır. Diğer seçeneklerdeki cümlelerde birden fazla zaman zarfına yer verilmemiştir.

(Cevap D)

13. A, B, C, D seçeneklerindeki altı çizili kelimeler zarftır. E seçeneğindeki "son" sözcük ismin önüne geldiği için sıfattır.

(Cevap E)

14. C seçeneğinde yer alan "bulup" sözcüğü durum zarfıdır. Durum zarfını yükleme sorulan "nasıl" sorusuyla buluruz. Diğer seçeneklerdeki cümlelerde durum zarfı kullanılmamıştır.

(Cevap C)

15. A ve E seçeneğinde soru anlamı "mı" edatı ile, B seçeneğinde "kaç para" soru sıfatı ile, C seçeneğinde "kim" soru zamiri ile sağlanmıştır. D seçeneğinde soru anlamı "neden" soru zarfıyla sağlanmıştır.

(Cevap D)

EDAT - BAĞLAÇ - ÜNLEM

1. Altı çizili sözcükleri incelediğimizde: I'inci sözcük sıfat, II'inci sözcük isim, III'üncü sözcük sıfat, IV'üncü sözcük bağlaç, V'inci sözcük zarftır. Bu durumda III'üncü sözcüğün zamir olduğunu ifade eden C seçeneği yanlıştır.

(Cevap C)

2. Altı çizili sözcükleri incelediğimizde: I'inci sözcük isim, II'inci sözcük belirtisiz isim tamlaması, III'üncü sözcük bağlaç IV'üncü sözcük bağlaç, V'inci sözcük fiildir.

(Cevap C)

3. Parçadaki dörtlük ve şıklar birlikte ele alındığında: A'daki yargıya "ölmeden" ifadesi, B'deki yargıya "dirildim" ifadesi, C'deki yargıya "geçtim" ifadesi, E'deki yargıya "ben" ifadesi örnek verilebilir. Öncüldeki dörtlükte edat yoktur.

(Cevap D)

4. Şıklardaki altı çizili sözcüklere baktığımızda, A, C, D ve E şıklarındaki sözcükler edattır ancak B'deki altı çizili sözcük bağlaçtır.

(Cevap B)

5. Şıklardaki altı çizili sözcüklere baktığımızda, A, B, D ve E şıklarındaki sözcükler bağlaçtır ancak C'deki altı çizili "böylece" sözcüğü edattır.

(Cevap C)

6. Bağlaçlar, tek başına anlamı olmayan, sözcükleri ve cümleleri birbirine bağlayan sözcüklerdir. Bazı bağlaçlar cümleye bir anlam da kazandırabilir. "ama", "bile", "ki" ve "mademki" bağlaç, "değil" edattır.

(Cevap A)

7. Şıklardaki altı çizili sözcüklere baktığımızda, A, B, C ve D şıklarındaki sözcükler "sadece" anlamında olduğu için edat, E şikkındaki sözcük "ama, fakat" anlamında olduğu için bağlaçtır

(Cevap E)

8. Numaralı cümleleri incelediğimizde: I'de sadece "hızla" sözcüğündeki "ile" edatının kullanıldığını, II'de "ve" bağlacı ve "için" edatı, III'te "gibi" edatı ve "de" bağlacı, IV'te "ve" bağlacı ve "için" edatı, V'te "ve" bağlaç ve "göre" edatı vardır.

(Cevap A)

9. Şıklarımıza baktığımızda: A'daki "kalbinizle" ifadesindeki "ile", B'deki "yalnız" sözcüğü, C'deki "gibi" sözcüğü, D'deki "seninle" sözcüğündeki "ile" ifadesi edattır. E'de ise edat yoktur, bağlaç olan "ve" vardır.

(Cevap E)

10. Şıklarımıza baktığımızda, A şikkındaki "ah" ifadesi ünlem bildiren bir yargıdır. Diğer seçeneklerde bir ünlem yoktur.

(Cevap A)

11. Soruda; hangi cümlede hem ilgeç hem bağlaç vardır, diye sorulmaktadır. Şıklarımıza baktığımızda: A şikkındaki "yalnız" sözcüğü edat, "ve" sözcüğü ise bağlaçtır.

(Cevap A)

12. "Yalnız" sözcüğü ama anlamında kullanılırsa-ki genelde bu anlamdaki yalnız iki cümleyi birbirine bağlar- bağlaç; sadece anlamında kullanılırsa edat olur. Buna göre "yalnız" A, C, D ve E seçeneklerinde iki cümleyi birbirine bağlamış ve ama anlamında kullanılmış ve bağlaçtır. B seçeneğinde ise zarftır.

(Cevap B)

13. Şıklara baktığımızda D şikkındaki "yoluyla" ifadesindeki "la" eki "ile" edatının kısaltması olduğundan D şikkında edat vardır diyebiliriz.

(Cevap D)

EDAT - BAĞLAÇ - ÜNLEM

1. I. cümlede "ve" bağlaç, "özellikle" sözcüğündeki ile "ve" anlamında kullanılmadığı için edattır. III. cümle "konu ile" deki ile edattır. IV. cümle "oysa, ve" bağlaç, "ile" edat; V. cümle "ve" bağlaçtır. II. cümlede edat da bağlaç da yoktur.

(Cevap B)

2. "ile" sözcüğü bazen edat bazen de bağlaç olarak kullanılabilir. Yerine getirilen "ve" bağlacını kabul eden "ile" sözcüğü bağlaçtır, "ve" sözcüğünü kabul etmeyen "ile" ise edattır. D seçeneğinde geçen "ile" yerine "kedi ve köpek" dediğimizde "ve"yi kabul ettiği için "ile" burada bağlaçtır.

(Cevap D)

3. "ama, veya, hatta, dahi" sözcükleri bağlaç görevinde kullanılmıştır. "ile" sözcüğüyse "ve" anlamını sağlamadığı için edat görevindedir.

(Cevap B)

4. II. cümlede "ile, -den sonra" II. cümle "için", V. cümlede "-e kadar" edattır. I. ve IV. cümlede edat yoktur.

(Cevap D)

5. A seçeneğinde "fakat", B seçeneğinde "bile", E seçeneğindeki "ama" bağlaçtır. D seçeneğindeki "ancak" sözcüğünde, "ama-fakat" anlamına geldiği için bağlaçtır. C seçeneğine baktığımızda ise "yalnız" sadece anlamına geldiği için edat görevlidir.

(Cevap C)

6. Şıklardaki "-mi" ekinin cümleye kattığı anlamlara baktığımızda: A, C, D ve E şıklarında soru anlamı kattığını görüyoruz. B şıkında ise "-mi" eki, cümleye zaman anlamı katmıştır.

(Cevap B)

7. "Her", belgisiz sıfat;
"şey", belgisiz zamir;
"ki", bağlaç;
"birden", durum zarfı
Edat kullanılmamıştır.

(Cevap D)

8. Altı çizili sözcükleri tek tek inceleyelim:
- A seçeneğinde eli ile ayak → araç anlamında kullanıldığı için edat, Ahmet ile Hasan → ve anlamında kullanıldığı için bağlaçtır.
 - B seçeneğinde geçen “de, bile” bağlaç.
 - C seçeneğinde geçen “ancak” sadece anlamındadır ve edattır.
 - D seçeneğinde geçen “kadar, gibi” edattır.
 - E seçeneğinde geçen “ama, fakat” bağlaçtır.

(Cevap A)

9. Dilimizde tek başına anlam taşımayan sözcükler edat, bağlaç ve ünlem türündeki sözcüklerdir. Bu sözcükler, tek başına bir anlam taşımadığı hâlde cümlede görev yapar. Cümledeki “göre” sözcüğü de edat olduğu için, tek başına kullanıldığında bir anlamı yoktur.

(Cevap E)

10. A, C, D ve E seçeneklerinde geçen altı çizili sözcükler iki sözcüğü ya da cümleyi biçimsel olarak bağladığı için bağlaçtır. Fakat B seçeneğindeki “sadece” anlam ilişkisi kurduğu için edattır.

(Cevap B)

11. Dilimizde ilgi kurmak amacıyla kullanılan sözcükler edatlardır. “Yalnız” sözcüğü de “sadece” anlamına geldiğinde edat (ilgeç) görevli kullanılmış olur. Buna göre “yalnız” sözcüğünün C seçeneğinde ilgi kurmak amacıyla kullanıldığını söyleyebiliriz.

(Cevap C)

12. A seçeneğinde ağlamaktan → zarf (neden bildirmiş), ağlamaktan → isim (isim-fiil eki almış)

B seçeneğinde yalnız → edat

C seçeneğinde başka → sıfat

D seçeneğinde ile → edat

E seçeneğinde göre → edat

(Cevap A)

13. “Ve” bağlacı aynı türden varlık ya da durumları birbirine bağlar. Buna göre I. cümlede “ve” yerine “ya da” koyamayız. Çünkü bu durumda cümlenin anlamı değişecektir. Diğer cümlelerde aynı durum söz konusu değildir.

(Cevap A)

SÖZCÜK TÜRLERİ (KARMA)

1. I. yalnız tarihini → edat
sadece
- II. yalnız yaşıyordu → zarf
- III. yalnız kardeşini de → bağlaç
ama
- IV. yalnız sen anlayabilirsin → edat
sadece
- V. yalnız adam → sıfat

(Cevap D)

2. "Neden" sözcüğü genelde zarftır, "bir" sözcüğü "herhangi bir" anlamında kullanılırsa belgisiz sıfat olur. III. sözcük "gibi" Türkçede benzetme edatı olarak kullanılır. V. sözcük ise "budur, şudur" şeklinde cevaplanabileceği için zamirdir. IV. sözcük "bakış" sözcüğünü nitelediği için sıfattır, isim değil.

(Cevap D)

3. Adları belgisizlik anlamıyla belirten sıfatlar, belgisiz sıfatlardır. Sözcükleri ve cümleleri bağlama göreviyle kullanılan sözcüklere bağlaç adı verilir. Adları sayı yönünden belirten sıfatlar, sayı sıfatıdır. Aynı türden birden fazla varlığı, kavramı anlatan sözcükler, tür adıdır. Ancak III'üncü sözcük, zarf değil, edattır. Zarflar; fiilleri, fiilimsileri, sıfatları ve zarfları niteler ya da belirtir.

(Cevap C)

4. Parçadaki altı çizili sözcüklere baktığımızda, I'inci sözcük ismi nitelediği için sıfat, II'inci sözcük sıfat, III'üncü sözcük isim, IV'üncü sözcük edat, V'inci sözcük fiildir. Buna göre A seçeneğindeki ifade yanlıştır.

(Cevap A)

5. A) seçeneğinde → aç-an → (sıfat-fiil)
C) seçeneğinde → yine → (zarf)
D) seçeneğinde → çocuğ-um → (iyelik)
E) seçeneğinde → gibi (edat)

(Cevap B)

6. Parçadaki altı çizili sözcüklere baktığımızda: I'inci sözcük belgisiz sıfat, II'inci sözcük isim, III'üncü sözcük dönüşlülük zamiri, IV'üncü sözcük edat ve V'inci sözcük "ki" eki ile bağlaçtır.

(Cevap E)

7. “ve” bağlaç, “gizemli” ismin önüne geldiği için niteleme sıfatı, “değil, gibi” edat, “onun” işaret zamirdir. Öncüldeki parçada zaman zarfı kullanılmamıştır.

(Cevap A)

8. A seçeneğindeki üstünlük zarfı örneği metinde “Anadolu’nun en eski sahiplerinde...” sözcük

Üstünlük Sıfat İsim
zarfı

gruplarıyla örneklenmiştir. Üstünlük zarfı bu örnekte sıfat tamlamasının derecesini artırmıştır.

B seçeneğindeki kişi zamirine “bize” sözcüğü ile örnekendirme yapılmıştır.

C seçeneğindeki belgisiz sıfata “birçok efsane” söz grubuyla örnek verilmiştir.

E seçeneğindeki birden fazla edata “-den dolayı, -e değin” sözcükleri örnek verilir.

Verilen parçada bağlaç yoktur.

(Cevap D)

9. I. cümlede “gibi” edat,
II. cümlede “için” edat,
IV. cümlede “ne...ne, de” bağlaç
III. cümlede edat ya da bağlaç yoktur.

(Cevap C)

10. E seçeneğinde “gelişyle” sözcüğündeki “ile” edat görevinde kullanılmıştır. Diğer seçeneklerdi cümlelerde edat göreviyle kullanılmış bir sözcük yoktur.

(Cevap E)

11. A) ne → Zamir
ne → Bağlaç
B) artık → Zarf
artık → Zarf
C) o acılı gün → Sıfat
o istemişti → Zamir
D) nasıl inceleyecek? → Zarf
nasıl bir çalışma → Sıfat
E) yalnız → Zarf
yalnız → Bağlaç

(Cevap B)

12. Parçadaki numaralandırılmış sözcüklerin türlerini incelediğimizde; I'deki sözcük ismin yerini tuttuğu için zamir, II'deki sözcük fiile zaman anlamı kattığından zarf, III ve IV numaralı sözcükler ise isimdir.

(Cevap C)

EYLEMDE YAPI

1. D seçeneğindeki "bakakaldı" sözcüğü sürerlik kurallı birleşik eylemdir ve eylemin devam edeceği anlamını katar.

(Cevap D)

2. C seçeneğindeki "süregelmiştir" fiili, sürerlilik birleşik fiildir ve işin devam ettiği anlamını taşımaktadır.

(Cevap C)

3. Tezlik birleşik fiili (-iver-) işin kısa sürede gerçekleşeceği anlamı taşımaktadır. A seçeneğinin yüklemi de tezlik birleşik fiildir.

(Cevap A)

4. Eylemin bir süre devam ettiğini, sürdüğünü bildiren kurallı bileşik fiillere **sürerlilik fiilleri** denir. Fiillere getirilen "(e) durmak, (e) kalmak, (e) gelmek, (e) gitmek" fiilleriyle yapılır. Buna göre "bakakalırım" fiili işin sürekli yapıldığı anlamındadır.

(Cevap B)

5. Yardımcı eylemler isimlerle beraber kullanılan "etmek, olmak" yardımcı fiilleriyle yapılır. Cümleleri incelediğimizde bu tanıma uyan sadece IV. cümlenin yüklemi olan "zannetmektir."

(Cevap D)

6. İşin kısa sürede gerçekleşebileceği anlamı olan eylemler tezlik birleşik eylemlerdir. C seçeneğinde geçen "duruverecek" işin kısa sürede gerçekleşebileceği anlamını taşımaktadır.

(Cevap C)

7. Eylemin çabucak (tez olarak, kısa sürede) yapılacağını bildiren fiillere **tezlik fiili** denir. II: cümlede geçen "bırakıverecek" fiili işin kısa sürede yapılacağını bildirmektedir.

(Cevap D)

8. "Gidedursun" yüklemi sürerlilik birleşik fiildir. Bu fiillerde işin devam ettiği anlamı vardır.

(Cevap E)

9. Kurallı birleşik eylemler en az iki fiilin belli kurallar çerçevesinde (fiil + fiil) birleşmesiyle oluşan eylemlerdir. Buna göre; başaramaz (başarabilir), bakakalırım, gelebilirsiniz, okumayabilirler birer kurallı birleşik eylemdir. D seçeneğinde geçen "teklif etti" bu grupta değerlendirilemez. "teklif et-" yardımcı fiille kurulan birleşik bir fiildir.

(Cevap D)

10. B seçeneğindeki cümlede birleşik eylem yoktur. Diğer cümlelerdeki birleşik eylemler şunlardır.

- A → yapılamaz
C → fark etmemektir
D → yükseltebilir
E → beklenebilir

(Cevap B)

11. A seçeneğindeki cümlede "olmak" sözcüğü asıl fiildir. Diğer cümlelerde ise yardımcı fiil olarak kullanılmıştır.

(Cevap A)

12. B, C, D ve E seçeneklerindeki birleşik eylemler kurallı birleşiktir. A seçeneğindeki "yakayı ele verdi" ise anlamca kaynaşmış (deyimleşmiş) birleşik eylemdir.

(Cevap A)

13. D seçeneğindeki "uçamaz" eylemi kurallı birleşik eylemdir. Diğerleri basit yapıdır.

(Cevap D)

EYLEMDE KİP VE KİŞİ

1. Şıkları incelediğimizde A'daki eylemleri "o" ve "ben" yapıyoruz, B'deki her iki eylemi "ben" yapıyorum, C'deki eylemleri "ben" ve "onlar" yapıyoruz, D'deki eylemi "ben" ve "sen" yapıyoruz. E'deki eylemi "o" ve "biz" yapıyoruz. Buna göre B seçeneğindeki cümlede eylemlerin aynı kişiler tarafından yapıldığını söyleyebiliriz.

(Cevap B)

2. Bu soru kökünden görülen geçmiş zaman cümlesinin hangisi olduğunu anlamamız gerekir. Şıklara baktığımızda, D'deki "çıkageldi" görülen geçmiş zamanla çekimlenmiştir.

(Cevap D)

3. Ek eylem iki görevde kullanılabilir. Ya isimleri veya isim soylu sözcükleri yüklem yapar ya da basit zamanlıları birleşik zamanlı yapar (-idi, -imiş, -ise). Buna göre A seçeneğindeki "-idi" ek eylem isim soylu bir sözcüğü yüklem yapmış fakat diğer seçeneklerde basit zamanlı fiilleri birleşik zamanlı yapmıştır.

(Cevap A)

4. Şıkları incelediğimizde; C'deki "söyledin" eyleminin kişisi "sen", "yaptık" eyleminin kişisi ise "biz"dir. C'deki eylemler farklı kişiler tarafından yapılmıştır. Diğer cümlelerde eylemdeki aynı kişiler yapmıştır.

(Cevap C)

5. D seçeneğinde cümlede yer alan "yapıldı" yüklemine bakarak burada daha önce yapılmış bir işten söz edildiğini söyleyebiliriz. Diğer seçeneklerde cümlelerde eylemin devam ettiği anlamı vardır.

(Cevap D)

6. Burada gelecek zaman kipiyle (-ecek, -acak) çekimlenmiş fiil sorulmuştur. Şıklarımıza baktığımızda, B'deki "gerçekleşecektir" fiili gelecek zaman kipiyle çekimlenmiştir diyebiliriz.

(Cevap B)

7. Birleşik zamanlı bir eylem, hem kip eklerinden birini alan hem de ek fiil alan eylemlerdir. Şıklarımıza baktığımızda, D'deki "çık-ar-mış" fiili birleşik zamanlı bir fiildir. Diğer cümlelerin yüklemeleri basit zararlıdır.

(Cevap D)

- 8.

Bir kipi başka bir kipi anlamını yansıtmaya kip kayması denir.

Soru kökünde kip karmasının tanımı yapılmıştır. Şıklarımıza baktığımızda A'daki geliyor" sözü tam da bahsettiğimiz gibi oluşturulmuştur.

(Cevap A)

9. Şıklara baktığımızda, A'daki kip "-yor" şimdiki zamanıyla çekimlenmiştir ancak cümlemiz geniş zamanda geçmektedir. Bu cümlede zaman (kip) kayması vardır.

(Cevap A)

10. Seçeneklerdeki cümlelere baktığımızda; C'deki "yıkadım" eylemini "ben" kişisi, "temizledi" eylemini ise "o" kişisi yapmaktadır. Yani eylemleri yapan kişiler farklıdır. Diğer cümlelerde eylemler aynı kişiler tarafından yapılmıştır.

(Cevap C)

11. Şıklarda anlam kayması (kip, zaman kayması) aradığımızda, A'daki "oluyor" fiili şimdiki zaman ile çekimlenmiştir ancak bahsedilen eylemin her zaman olan yani geniş zamanla çekimlenmesi gereken bir eylemdir diyebiliriz.

(Cevap A)

12. Birleşik zamanlı eylem, eylemlere kip eki ve ek eylem (-idi, -imiş, -ise) getirilerek yapılır. Buna göre;

A seçeneğinde, bakınıyordu → Şimdiki zamanın hikâyesi,

B seçeneğinde, kaybolmuştu → Öğrenilen geçmiş zamanın hikâyesi,

D seçeneğinde, gelirse → Geniş zamanın şartı,

E seçeneğinde, çıkmıştı → Öğrenilen geçmiş zamanın hikâyesidir.

olarak karşımıza çıkmaktadır. C seçeneğinde birleşik zamanlı eylem yoktur.

(Cevap C)

13. Soruda, bizden anlam kayması (kip, zaman kayması) olmayan bir eylem sorulmuştur. Şıklarımıza baktığımızda A, B, C ve E şıklarında zaman kayması varken D şıkında zaman kayması yoktur.

(Cevap D)

14. Şıklarda verilen cümlelerin kiplerine baktığımızda A, B, D ve E şıklarındaki eylemler haber kipiyle çekimlenmişken C'deki eylem dilek kipiyle çekimlenmiştir.

Buna göre C seçeneğindeki eylemin farklı bir kiple çekimlendiğini söyleyebiliriz.

(Cevap C)

15. Bileşik zamanlı eylem birden fazla kipe sahip olan eylemdir. B seçeneğinin yüklemi de bu açıklamaya uymaktadır. "Özlemiştik" eylemi, öğrenilen geçmiş zamanın hikâyesiyle çekimlenmiştir.

(Cevap B)

16. Verilen seçeneklerdeki cümlelere baktığımızda, A, B, C ve E seçeneklerdeki zaman (kip, anlam) kayması varken D şıkında zaman kayması yoktur diyebiliriz.

(Cevap D)

EYLEMDE KİP VE KİŞİ

1. Seçeneklere bakıldığında, A'daki "Yemeği güzel yapıyor." ifadesinin "Her zaman güzel yapar." anlamına gelebildiği görülmektedir. Diğer seçeneklerdeki cümlelerde işin her zaman yapıldığı anlam yoktur.

(Cevap A)

2. Başkasından duyulma anlamı, duyulan (öğrenilen) geçmiş zaman (-miş) kipiyle sağlanır. B seçeneğindeki cümlelerin yüklemi de bu kiple çekimlenmiştir.

(Cevap B)

3. Ek fiil (ek eylem) ad ve ad soylu sözcüklerden sonra gelerek onları yüklem yapan ya da basit zamanlı fiilleri birleşik zamanlı yapan (idi, imiş, ise, dir) eklerdir. Bu eklerin cümle içerisindeki görevlerine bakacak olursak:

A → doktor - muş
İsim ek eylem

B → var - dı
İsim ek eylem

C → sevi - yor - du
fiil kip ek eylem

D → gibi - y - di
İsim ek eylem

E → değil - di
İsim ek eylem

Görüldüğü üzere ek eylem A, B, C, D ve E seçeneklerinde ismi yüklem yapmış, C seçeneğinde basit zamanlı birleşik zamanlı yapmıştır.

(Cevap C)

4. Zaman anlamı eylemlere gelen haber (zaman) kipleriyle sağlanır. Buna göre A'da "-ar", B'de "-yor", C'de "-yor", D'de "-ecek" birer zaman kipidir. E seçeneğinde geçen "-malı" ise dilek (tasarı) kipidir. **Dilek kiplerini alan fiillerde zaman anlamı** olmaz. Burada sadece "-meli / -malı" ekiyle eylemin yapılmasının gerekli olduğu bildirilmiştir.

(Cevap E)

5. Geleceğe yönelik bir eylemi cümleye "-ecek / -acak" ekleriyle katabiliriz. C seçeneğinde geçen "gözlenecek" fiili bu anlamda kullanılmıştır.

(Cevap C)

6. Birleşik çekimli(zamanlı), içerisinde birden fazla kip olan fiillerdir. Buna göre:

A seçeneğinde yayılıyordu,

B seçeneğinde ... taşıyordu,

C seçeneğinde ... tutuşuyordu,

E seçeneğinde ... oluşmuştu fiilleri birleşik çekimli fiillerdir.

D seçeneğinde yerleştirdi fiilinde tek bir kip vardır ve basit çekimli bir fiildir.

(Cevap D)

7. Eylemin söyleme zamanıyla yapıma zamanının aynı olması için şimdiki zaman kipiyle (-yor) çekimlenmesi gerekir. B, C, D ve E seçeneklerinde zaman kayması vardır. A seçeneğinde iş ve anlatılış aynı anda gerçekleşmiş hem bu cümleyi kullanmış hem de "düşünüyorum" diyerek işi şu anda yaptığını belirtmiş.

(Cevap A)

8. A seçeneğindeki "anlatılacak" eylemi gelecek zaman kipinde çekimlendiği için eylemin gelecekte yapılacağını göstermektedir.

(Cevap A)

9.

Fiiller anlamlarına göre kılış, oluş ve durum fiilleri olmak üzere üçe ayrılır. Kılış fiilleri nesne alabilen, oluş ve durum fiilleri ise nesne alamayan fiillerdir. Oluş fiillerinde kendiliğinden olma, durum fiillerinde ise iradeye bağlı gerçekleşme anlamı vardır.

D seçeneğinde yüklem "barıştılar" iradeye bağlı olarak gerçekleşme anlamı taşıdığı için durum bildirmektedir.

(Cevap D)

10. Bir cümlede yüklemde eylemin her zaman gerçekleştiği anlamı olabilmesi için -(e)r / -(a)r / -mez / -maz geniş zaman kiplerinin olması gerekir. Buna göre D seçeneğinde yer alan "hazırlar" fiilinde eylemin her zaman gerçekleştiği anlamı vardır.

(Cevap D)

11. Verilen cümledeki "gözetilecektir" fiilinden geleceğe yönelik bir eylemden söz edildiğini anlayabiliriz.

Bu cümledeki fiil "-ecek, -acak" kipiyle çekimlenmiştir.

(Cevap A)

12. Zaman anlamı taşıyan kipler haber kipleridir. Dilek-tasarlama kipleri zaman anlamı taşımaz. Buna göre:

A seçeneğinde "gel, sor" emir kipi,

B seçeneğinde "isteyelim" istek kipi,

C seçeneğinde "kırılmışsa" şart kipi,

D seçeneğinde "gitmelisin" gereklilik kipidir. Hepsisi de dilek-tasarlama kiplerindedir.

E seçeneğine baktığımızda "gidecek" gelecek zaman haber kipiyle çekimlenmiş bir fiildir.

(Cevap E)

13. V. cümlede "verimli olabilirdim" sözcüğü ek eylem olarak "geniş zamanın hikayesi" olarak çekimlenmiştir. Diğer seçeneklerdeki cümlelerde birleşik çekimli bir eylem yoktur.

(Cevap E)

14. Birden çok kip eki alan fiillere birleşik çekimli fiil denir.

D seçeneğindeki:

görünü-yor-du fiili birleşik çekimlidir. Bu eylemde şimdi-zamandan sonra ek eylem kullanılmıştır.

(Cevap D)

15. Bir kipin kendi anlamı dışında bir başka kipin anlamını verecek bir biçimde kullanılmasına eylem kipinde anlam ya da zaman kayması denir. I ve III. cümlelerde "-yor" yerine "er", V. cümlede "-dü" yerine "-miş" kipleri kullanılmalıydı. II. ve IV. cümlelerde herhangi bir kip (zaman) kayması yoktur.

(Cevap B)

EK FİİL (EK EYLEM)

1. Ek eylem, adlara gelerek adları yüklem yapar. Fiillere gelerek fiilleri birleşik zamanlı yapar. A, B, D ve E şıklarında ek eylem, isim soylu sözcüğü yüklem yapmıştır. C şıkında ise ek eylem; fiili birleşik zamanlı hâle getirmiştir. (Cevap C)
2. Numaralanmış cümlelerdeki yüklemeleri dikkatle incelediğimizde, I numaralı cümlenin yüklemine isim soylu olduğu görülecektir. I numaralı cümlenin yüklemi olan isim soylu sözcük ek eylem olarak yüklem olmuştur. (Cevap A)
3. A, B, D ve E şıklarındaki cümlelerde çekimli fiiller vardır, ek fiil yoktur. C şıkındaki cümlede ise isim soylu sözcük (var - dır)yüklem olmuştur. (Cevap C)
4. A, C, E şıklarındaki cümlelerde ek eylem, isim soylu sözcüğü yüklem yapmıştır. D şıkındaki cümlede ek eylem, birleşik zamanlı fiil yapmıştır. B şıkındaki ek eylem yoktur. (Cevap B)
5. Ek eylem fiillere geldiğinde onları birleşik zamanlı fiil yapar. Numaralı cümlelerde birleşik zamanlı fiil aramalıyız. III numaralı cümledeki "kal-dır-mış-tı" sözcüğü hem kip eki hem de ek fiil olarak birleşik zamanlı fiil olmuştur. (Cevap C)
6. Şıklardaki cümlelere baktığımızda, hepsinin yüklemine ek eylem aldığını görmekteyiz. Soruda, bizden yüklemine bir "söz öbeğinden" oluşmasını istemektedir. Şıklara baktığımızda; D şıkındaki "güçlü bir anadır." yüklemi, söz öbeğinden oluşmaktadır. (Cevap D)
7. Şıklardaki cümlelerde verilen ek eylemleri incelediğimizde: A, B, D ve E'deki ek eylemler, isim soylu sözcükleri yüklem yapmıştır. C'deki ek eylem ise birleşik zamanlı fiil yapmıştır. (Cevap C)
8. Numaralı cümleleri incelediğimizde: I'deki "deniyordu", IV'teki "yeğlemişti" ve V'teki "kullanılıyordu" sözcükleri ek eylem almıştır. II ve III numaralı cümlelerde ise ek eylem yoktur. (Cevap B)

9. Öncülde verilen bilgiye göre şıklara baktığımızda: C'deki "yastıkta" ve "yolda" sözcüklerinden "-dır" eki düşmüştür. Normalde "yastıktadır" ve "yoldadır" şeklinde olmalıdır.

(Cevap C)

12. B'deki cümlede "bak-sa" basit çekimli bir fiil ilken "gелеcek-ti" sözcüğü ise birleşik çekimli fiildir. Diğer seçeneklerdeki cümlelerde hem basit hem birleşik zamanlı bir eyleme yer verilmemiştir.

(Cevap B)

10. Parçada verilen cümle ile şıklardaki yargıları birlikte incelediğimizde: A'daki yargıya örnek "say-ar-dı", B'deki yargıya örnek "yor-um-la-ma-s-ı-y-dı", D'deki yargıya örnek "yor-um-la-ma-s-ı-y-dı", E'deki yargıya örnek "say-ar-dı" ifadesi örnek verilir. Parçada basit çekimli fiil yoktur.

(Cevap C)

13. Basit zamanlı bir eyleme ek fiil geldiğinde birleşik zamanlı eylem elde edilir. E'deki cümlede "dur-u-yor-du" sözcüğü, birleşik çekimli fiildir.

(Cevap E)

11. Şıklara ek eylemin görevlerine baktığımızda: A, B, C ve D şıklarındaki cümlelerde; ek eylem, isim soylu sözcüklere gelerek onları yüklem yapmıştır. E'deki cümlede ise ek eylem, birleşik zamanlı fiil yapmıştır.

(Cevap E)

14. A, B, C ve E şıklarındaki cümlelerde ek eylem, birleşik çekimli fiil yaparken D şıkındaki cümlede ek eylem, isim soylu sözcüğü yüklem yapmıştır.

(Cevap D)

FİİLİMSİLER (EYLEMSİLER)

1. I. sebep ol-an (sıfat-fiil)
- II. edebiyatları bulunan (sıfat-fiil)
- III. avuca sığmaz (sıfat-fiil)
- IV. gönül ver-miş (sıfat-fiil)

(Cevap E)

2.

Fiil kök ve gövdelerine ma- mek- iş ekleri getirilerek elde edilen fiilimsi türüne isim-fiil denir.

A'da "izleyiş", C'de "yazma", D'de "yazmak" ve E'de "kalmayı" sözcükleri isim-fiildir. B'de ise isim-fiil yoktur.

(Cevap B)

3. Sorudaki yargıya göre numaralanmış cümlelere baktığımızda: I numaralı cümledeki "yazarken" sözcüğü zarf-fiil almış bir sözcüktür.

(Cevap A)

4. A'daki "koşar", B'deki "beklemek", D'deki "geleli" ve E'deki "bakmaksızın" sözcükleri fiilimsi örneklerdir. C şıkkinda fiilimsi yoktur.

(Cevap C)

5. Parçadan kaç tane fiilimsi varsa o kadar yan cümlecik var demektir. Parçayı incelediğimizde: parçadaki "olan", "kalmış" ve "kaybolabilecek" sözcükleri fiilimsidir. Cümlede üç fiilimsi var, üç tane yan cümlecik vardır.

(Cevap C)

6. I, II, IV ve V numaralı sözcükler fiilimsi iken III numaralı sözcük fiilimsi değildir. Çünkü III numaralı sözcüğün kökü fiil değildir. Fiilimsi ekleri, fiillere gelir.

(Cevap C)

7. A'daki "ayırarak", B'deki "gelecek", C'deki "açan" ve D'deki "dönen" sözcükleri fiilimsidir. E'de fiilimsi yoktur.

(Cevap E)

8. A, B, C ve D şıklarındaki "-ma, -me" eki gelmiş sözcükler, geldiği sözcüğe olumsuzluk anlamı katmıştır. E şıkındaki "konuşma" ve "dinleme" sözcükleri ise fiilimsidir.

(Cevap E)

9. I'deki "kamçıl^ıayan", II'deki "besleyⁱip", III'teki "geliştⁱren" ve V'teki "yaptı^ğım" sözcükleri fiilimsidir. IV'teki "sıkıştır^mamalı" sözcüğündeki "ma" olumsuzluk eki, "malı" ise gereklilik kipidir. IV numaralı sözcüğümüz fiilimsi eki almamıştır.

(Cevap D)

10. A'daki "bit^miş" ve "geç^en", B'deki "çal^ışan", C'deki arayanlar" ve D'deki "düş^müş" sözcükleri sıfat-fiildir ve isim tamlamaları ile birlikte kullanılmıştır. E'de ise isim tamlaması yoktur.

(Cevap E)

11. Sorudaki yargıya göre numaralı cümlelere baktığımızda: I'de "olduğu" sıfat fiil, II'de fiilimsi yoktur, III'te "etmek" ve "anlatmak" isim fiil, IV'te ise "sergilediği" sıfat fiildir. I ve IV numaralı cümlelerde sıfat fiil vardır.

(Cevap D)

12. (III) başlangıcı ol-an
(IV) köprüsünü gez-en

(Cevap D)

13. Soruda verilen cümle ile ilgili şıkları incelediğimizde; A'daki yargıya örnek "herkes" sözcüğü, B'deki yargıya örnek "bir dost, herkes" sözcükleri, C'deki yargıya örnek "bir dost" E'deki yargıya örnek "yüksek ruhlu" sözcüğü gösterilebilir. D'deki yargıya ise verilen cümlede örnek yoktur.

(Cevap D)

FİİLİMSİLER (EYLEMSİLER)

1. bekleyen → sıfat – fiil
 islanmış → sıfat – fiil
 titreyerek → zarf – fiil
 geciken → sıfat – fiil
 “arttırmış” ise çekimli bir fiildir ve öğrenilen geçmiş zaman eki almıştır.

(Cevap A)

2. Parçadaki cümleleri incelediğimizde;
 I. cümlede “açıp”, II. cümlede “geçmiş yıllar”, III. cümlede “söyleyeceği sözler”, V. cümlede tutunacak dalları” birer fiilimsidir. IV. cümlede geçen “geçmiş ve bitmişti” fiilimsi değildir. Bunlar sadece duyulan geçmiş zaman kipi “(-miş)” alan fiillerdir.

(Cevap D)

3. A'da → giderilmesi
 B'de → yapmak
 D'de → kullanması
 E'de → gelişti
- İsim – fiildir
- C seçeneğinde “yaşanmış” ve “anlatıldığı” sıfat-fiildir.

(Cevap C)

4. kaybetmemek ⇒ isim–fiil
 dostluğa olan inanç ⇒ sıfat–fiil
 kurduğu dostluk ⇒ sıfat–fiil
 güçlendirmek ⇒ isim–fiil
 güzel olduğuna ⇒ sıfat–fiil
 E seçeneğinde eylemsi yoktur.

(Cevap E)

5. Eylemsiler, eylem kök ya da gövdelerine birtakım özel ekler getirilerek oluşturulan isim, sıfat, zarf görevli sözcüklere dir. Parçaya dikkatle bakıldığında “dönerken” sözcüğünün zarf, “bakan” sözcüğünün sıfat, “geçmek” sözcüğünün de isim görevli olduğu anlaşılabilir. Buna göre parçadaki eylemsilerin türlerinin D seçeneğinde sırasıyla doğru verildiğini söyleyebiliriz.

(Cevap D)

6. Parçadaki eylemsiler şunlardır:
 söz etmek, mezun olalı, geldiğimde, buluşup hasret
 isim fiil zarf fiil sıfat fiil zarf fiil
 gidermek, tazelemek.
 isim fiil isim fiil

(Cevap C)

7. Yazdığım ⇒ sıfat–fiil,
 beklemeden
 hıçkırma hıçkırma
 gelir gelmez
 gidince
- zarf–fiil

(Cevap A)

8. olarak ⇒ zarf-fiil
 düşen ⇒ sıfat-fiil
 çıkan ⇒ sıfat fiil
 kullandıkları ⇒ sıfat-fiil

Bir sözcüğün eylemsi olabilmesi in öncelikle kökünün bir yelem olması gerekir.

“boyunca” sözcüğü eylemsi değildir. Çünkü bir eylem-
den türememiştir.

(Cevap E)

9. “yaşadıklarımız”, “dönüştürecek”,
 sıfat fiil zarf fiil
 “sahip olmamıza”, “davranmayı” fiilimsidir.
 isim fiil isim fiil
 “çıkıyoruz” sözcüğü fiilimsi değildir.

(Cevap D)

10. B seçeneğindeki yanar ⇒ sıfat-fiil
 üfleyerek ⇒ zarf-fiildir.
 A seçeneğinde düşen ⇒ sıfat-fiil,
 kalkan ⇒ sıfat-fiildir.

(Cevap B)

11. A, B, C, E seçeneğindeki sıfat-fiiller, adlaşmış sıfat gö-
revinde kullanılırken D seçeneğindeki sıfat-fiil sıfat gö-
revinde kullanılmıştır.

(Cevap D)

12. I. cümlede “başlayalı” “tanıdıklarım”,
 zarf, fiil sıfat, fiil
 III. cümlede “saymakla”,
 isim, fiil
 IV. cümlede “çöreklenip” “yatan”
 zarf, fiil sıfat, fiil
 V. cümlede “kavuştuğu” dir.
 sıfat, fiil
 II. cümlede fiilimsi yoktur.

(Cevap D)

13. A'da “geldiği” ile bir tane, B'de “dolduran” ile bir tane,
 C'de “gidip” ve “geldikçe” ile iki tane, D'de “verdiği” ile bir
 tane, E'de ise fiilimsi yoktur. İki tane fiilimsi olan şikkımız
 C'dir.

(Cevap C)

14. I. sözcük bir sıfattır fakat sıfat-fiil değildir. II, III ve V. söz-
cükler çekimli fiillerdir ve yüklem durumundadır.
 IV. sözcük bileli ⇒ zarf-fiildir.

(Cevap D)

FİİLİMSİLER (EYLEMSİLER)

1. B seçeneğinde "ulaşmak–oyalanmamak", C seçeneğinde "tanıtmak", E seçeneğinde "gelmenin–olmaktır", isim-fiildir. D seçeneğinde ise "gösterilen" sıfat-fiildir. A seçeneğinde eylemsi (fiilimsi) bulunmamaktadır.

(Cevap A)

2. Öncüldeki parçada geçen fiilimsileri şöyle gösterebiliriz.
oluştururken ⇒ zarf-fiil
yan yana dizilmiş cumbalı evler ⇒ sıfat-fiildir.

(Cevap B)

3. III. cümlede "koruma" isim-fiil, "bulunan" sıfat-fiil,
IV. cümlede "görmek" isim-fiil,
V. cümlede "katıldığında" sıfat-fiildir.
I. ve II. cümlede fiilimsi yoktur.

(Cevap C)

4. Parçadaki fiilimsiler şunlardır:

sayılmanın	}	ad-eylem (isim-fiil)
izah etmek		
geçiş yapmayı		
anlamayan	}	sıfat-fiil
olduğundan		
düşünüp	}	bağ-eylem (zarf-fiil)

(Cevap E)

5. I numaralı cümlede "geçmiş" sözcüğü "-muş" isim fiil ekini almıştır.
II. numaralı cümlede herhangi bir fiilimsi örneği yoktur.
III. numaralı cümlede herhangi bir fiilimsi örneği yoktur.
IV numaralı cümlede "olarak, sergilenen" sözcükleri "-an" sıfat-fiil ekini almıştır.
İçinde-fiilimsi olmayan cümlelerimiz II ve III numaralı cümlelerdir.

(Cevap C)

6. "gidecek" ve "olmayacak" sözcükleri fiilimsi değil çekimli fiildir.
"olmak" isim-fiil, "yapacakları" ve "yazdıkları" sıfat-fiildir.

(Cevap A)

7. C seçeneğinde “kaldırıp” zarf-fiil, “geçmiş” sıfat-fiildir. Diğer seçenekleri incelediğimizde A seçeneğinde “dolaşmak” isim-fiil, B seçeneğinde “olarak” zarf-fiil, D seçeneğinde “benzeyen” sıfat-fiil, E seçeneğinde “düşmediği” sıfat-fiildir. Buna göre birden fazla fiilimsi yalnızca C seçeneğindeki cümlede kullanılmıştır diyebiliriz.

(Cevap C)

8. Seçeneklerdeki cümlelerde yer alan fiilimsileri şöyle gösterebiliriz:

A “tanımak” isim-fiildir.

B “etkilenmeyecek kişi” sıfat-fiil

D “etmemek” isim-fiil

C ve E’de fiilimsi yoktur.

(Cevap B)

9. Öncüldeki cümlede yer alan fiilimsiler şunlardır.
“bozkırlaşan” sıfat-fiil,
“ormanlaştırmak, zenginleştirmek” isim-fiil,
“güzelleşip” zarf-fiildir.
“yeniden” sözcüğü fiilimsi değildir.

(Cevap B)

10. Bir cümlede kaç tane fiilimsi varsa o kadar yan cümlecik vardır. Bu parçadaki fiilimsiler şunlardır:

“yaratma”: İsim-fiil

“yaklaştıkça, tırmanıp, kavuşunca”: Zarf-fiil

“barındırmış, olduğunu”: Sıfat-fiil

(Cevap D)

11. V. cümlede,

“yazdığı” sıfat-fiil,

“alınmadan” zarf-fiildir.

Parçanın diğer cümlelerinde hem sıfat-fiil hem zarf-fiil bir arada verilmemiştir.

(Cevap E)

12. Öncüldeki parçada yer alan ilk dört cümlede birden fazla zarf fiile yer verilmemiştir.

V. cümlede “başlanırken” ve “olarak” zarf-fiildir.

(Cevap E)

13. A seçeneğinde → bilme(y)- en → (sıfat-fiil)
C seçeneğinde → yazıl- an → (sıfat-fiil)
D seçeneğinde → al- dık → (sıfat-fiil)
E seçeneğinde → ver- dik → (sıfat-fiil)

(Cevap B)

FİİLDE (EYLEMDE) ÇATI

1. Sorudaki yargıya göre şıklarımızı incelediğimizde: A'daki "uçuş-" birlikte yapılan bir iş iken B, C, D ve E'deki "tartış-", "buluş-", "anlaş-", "bakış-" karşılıklı yapılan bir eylemdir.

(Cevap A)

2. Şıklara baktığımızda: B'deki "al-dır-dı" sözcüğü eylemi başkasına yaptırma anlamı kattığından ettirgen çatılıdır.

(Cevap B)

3. Yüklemi isim veya isim soylu sözcük olan cümlelerde çatı özelliği aranmaz. Şıklarımıza baktığımızda: A şikkının yüklemi "yoktur" sözcüğüdür, yani isim soylu bir sözcüktür.

(Cevap A)

4. İşi başkasına yaptırmak "ettirgen" çatılı fiil arayacağız demektir. Şıklarımıza baktığımızda: D'deki "naklet-tir-di" sözcüğü, ettirgen çatılı bir fiildir diyebiliriz.

(Cevap D)

5. Sorularda çatı bakımından farklıdır, diye sorulduğunda, özne-yüklem ve nesne-yüklem ilişkisine göre de bakmamız gerekmektedir. Şıklarımızı incelediğimizde: A'da "etken" ve "geçişli", B'de "etken" ve "geçişsiz", C'de "etken" ve "geçişli", D'de "etken" ve "geçişli", E'de "etken" ve "geçişli" dir.

(Cevap B)

6. Yüklemi isim veya isim soylu sözcük olan cümlelerde çatı özelliği aranmaz. Numaralı cümlelere baktığımızda: IV numaralı cümlenin yüklemi "genç bir subaydı" söz öbeğidir. Yani isim soyludur.

(Cevap D)

7. Cümlenin yüklemine baktığımızda (san-ıl-ma-s-ı-n), yüklemnin edilgen çatılı olduğu anlaşılacaktır çünkü işi yapan belli değildir ve fiil kökünden sonra "ı" eki gelmiştir.

(Cevap C)

8. Öncüldeki parçada verilen cümleleri incelediğimizde hepsinin etken çatılı olduğu görülmektedir. Bu durumda nesne-yüklem ilişkisini kontrol edilmelidir. Nesne-yüklem ilişkisine göre baktığımızda: I, II, III ve V numaralı cümleler geçişli, IV numaralı cümle geçişsizdir.

(Cevap D)

9. Cümlelerin yüklemine baktığımızda, yüklem "söylüyor" eyleminin etken (iş yapanın belli olduğu) ve geçişli (nesne alabilen veya alabilecek olan) olduğunu görüyoruz.

(Cevap E)

10. Şıklardaki özellikler ile parçayı birlikte değerlendirdiğimizde "baktı" sözcüğü hem etken hem de geçişsizdir. "kaçınmadı" sözcüğü ise dönüşlü fiildir. "yeğledi" sözcüğü de geçişli fiildir. Parçada edilgen fiil örneği yoktur.

(Cevap A)

11. I - kullanırlar → (geçişli)
 II - hazırlanır → (geçişsiz)
 III - çekilir → (geçişsiz)
 IV - çalınır → (geçişsiz)
 V - anlaşılır → (geçişsiz)

(Cevap A)

12. Parçadaki "ürktü" sözcüğünü incelediğimizde, sözcüğün hem etken (iş yapanın belli olduğu) hem de geçişsiz (nesne almayan) olduğunu görüyoruz.

(Cevap B)

13. Soruda "edilgen" çatılı bir fiil (iş yapanın belli olmadığı) cümle istenmiştir. Şıkları incelediğimizde: B'deki "süs-len-di" ifadesinde iş yapan belli değildir, edilgen çatılıdır.

(Cevap B)

14. (A), (B), (C) ve (E) seçeneklerinde işi başkasına yaptırma (ettirgenlik) vardır. (D) seçeneği etken bir fiildir.

(Cevap D)

15. A'daki "tercih et-" geçişli, B'deki "yerdı" geçişli, C'deki "yerdı" geçişli, D'deki "söze başladı" geçişsiz ve E'deki "ovuşturdu" geçişlidir.

(Cevap D)

FİİLDE (EYLEMDE) ÇATI

1. Soru öncülünde dönüşlü çatılı fiil sorulmaktadır. Dönüşlü çatılı fiiller "-I- ve -n-" eklerini alırlar. Burada dikkat edilmesi gereken işi yapanın ve etkilenenin de aynı öge olmasıdır. A, B, C ve E seçeneklerinde işi yapan ve etkilenen aynı ögedir. D seçeneğinde araba kendi kendine süslenemeyeceği için "dönüşlü" değil, edilgen çatılı bir fiildir.

(Cevap D)

2. A seçeneğindeki eylemler "edilgen – geçişsiz" olduklarından hiçbir şekilde özne almaz. Bu yüzden eylemin kim tarafından gerçekleştirildiği belli değildir.

(Cevap A)

3. Edilgen çatılı fiillerin yüklem olduğu cümlelerde işi yapan belli değildir. E seçeneğinin yüklemi edilgen çatılı bir eylemdir. Diğer seçeneklerdeki cümlelerde işi yapan bellidir.

(Cevap E)

4. İsim cümlelerinde çatı özelliği aranmaz.

I. cümle → "sever"
III. cümle → "dolmuştu"
IV. cümle → "bulunuyordu"
V. cümle → "terk etmişti"

Fiil cümlesidir
ve çatı aranır.

II. cümlede ise "günleriydi" isim olduğu için çatı aranmaz.

(Cevap B)

5. "-ş-" ekini alan "karşılıklı" ya da "birlikte" yapma anlamı taşıyan, birden çok öznenin yaptığı fiillere "işteş çatılı fiil" denir. Buna göre "-ş-" eki A, B, C ve D seçeneklerinde işin birlikte yapıldığı anlamı vermiştir. E seçeneğinde "tartışma" karşılıklı yapılan bir eylemdir.

(Cevap E)

6. Etken çatılı fiillerde işi yapan (gerçek özne) bellidir. Bu fiiller çatı eklerini almaz. Bu ekleri alan ve işi yapanın belli olmadığı fiiller ise edilgen çatılıdır. I.de "alındı", II.'de "hazırlandı", III.de "yendi", V.de "sohbet edildi" fiilleri çatı eki almış ve işi yapanın belli olmadığı fiillerdir. Ancak IV.deki "topladı" fiili çatı eki almamış ve işi yapanın (an-nem) belli olduğu etken çatılı bir fiildir.

(Cevap D)

7. B seçeneğinde cümlenin yüklemi dönüşlüdür (iş yapan ve işten etkilenen aynı varlık) ancak diğer seçeneklerin yüklemelerinde işin kim tarafından yapıldığı belli olmadığı için edilgendir.

(Cevap B)

8. Soru öncülünde verilen cümledeki fiil, dönüşlü fiildir. Fiil (-n-) dönüşlülük ekini almıştır. Özne "yazar" yani gerçek öznedir. A, B, C, D seçeneklerindeki cümlelerin öznesi ise sözde öznedir. İş gerçekte yapan belli değildir. E seçeneğindeki sevin – fiili de dönüşlü fiildir.

(Cevap E)

9. Çatı özelliği sadece yüklemi fiil olan cümlelerde aranabilir, yüklemi isim olan cümlelerde çatı aranmaz.

A seçeneğinde → önemsiyorum
B seçeneğinde → imreniyorum
C seçeneğinde → duruyorum
E seçeneğinde → eğiliyorum

Fiil

D seçeneğinde geçen "değilim" sözcüğü fiil olmadığı için bu cümlede çatı özelliği aranmaz.

(Cevap D)

10. İşteş fiiller ya karşılıklı yapılan ya da birlikte yapılan eylemlerdir. "Paslaşmak" eylemi, karşılıklı yapılan bir eylemdir.

(Cevap D)

11. B, C, D, E cümlelerindeki fiiller edilgen çatılıdır. Cümlelerimizi incelediğimizde fiillerin –I– ve –n– edilgen eki aldığı ve cümlelerde işin başkası tarafından yapıldığını görüyoruz. Bu yüklemelerin özneleri sözde öznedir. A seçeneğindeki "alındı" fiili, dönüşlü fiildir. Yüklem öznesi Zeynep'tir.

(Cevap A)

12. Bir cümlede işi yapan yani özne yoksa o cümleye edilgen çatılı cümle denir. Bu tür cümlelerde sözde özne bulunur. Buna bağlı olarak:
A seçeneğinde işi yapan "ben"
B seçeneğinde işi yapan "... birçok gazeteci"
D seçeneğinde işi yapan "herkes"
E seçeneğinde işi yapan "müdür"dür. Fakat C seçeneğinde duvarın kimin tarafından onarıldığı belli değildir.

(Cevap C)

13. Bir cümlede çatı özelliği, yüklemi, çekimli bir eylemse aranır. Bir başka deyişle yüklemimiz bir isim ya da isim soylu sözcüklerden, bir sıfat tamlamasından veya ad tamlamasından oluşuyorsa o cümlede eylem çatısı aramayız. Diğer seçeneklerdeki cümleler eylem cümlesiyken B seçeneğindeki cümlemiz bir ad cümlesidir. Ad cümlesinde çatı yoktur.

(Cevap B)

14. I., II. ve III. cümlelerdeki fiiller çatısı bakımından, nesnesine göre geçissizdir. Yani nesne alamazlar. IV. ve V. cümlelerdeki fiiller ise geçişli fiildir. Nesne alabilirler. Bunun sağlamasını yüklemelerin başına "onu" sözcüğünü getirerek ya da yükleme "Neyi, Kimi?" sorularını sorarak yapabiliriz.

Onu baktım X
Onu başladım X
Onu durmuyordu X
Onu çıkardım ✓
Onu parçaladım ✓

(Cevap D)

15. Yüklemelerin çatısı sorulduğunda ilk olarak geçişli fiil mi geçişsiz fiil mi olduğuna bakarız. Buna göre:

..... hazırladık	} neyi?
..... kullandık	
..... gösterdik	
..... verdik	

yüklemleri nesne alabileceğine, göre geçişli fiillerdir.

....."dikkat ettik" fiili ise geçişsiz bir fiildir.

(Cevap B)

16. A, C, D ve E seçeneklerindeki yüklem geçişli fiillerden oluşup cümlelerde de nesne kullanılmıştır.

A ⇒ buldu. (neyi?)

– Aradığı parayı

C ⇒ dikti (neyi?)

– Bu ağacı

D ⇒ uçurdu (Neyi?)

– Rengarenk uçurtmayı

E ⇒ pişirdi (Neyi?)

– yemeği

B seçeneğinde ise "anlatmamıştı" fiili geçişli olmasına rağmen cümlede nesne almamıştır.

(Cevap B)

FİİLDE (EYLEMDE) ÇATI

1. Çatı sadece yüklemi fiil olan cümlelerde aranabilir. A, B, C ve E seçeneklerinde verilen cümlelerin yüklemi isim olduğu için çatı özelliği yoktur. D seçeneğinde geçen cümlenin yüklemi "dökülüyor" bir fiildir ve çatı özelliği vardır.

(Cevap D)

2. Çatı yönüyle hangisi farklıdır, tarzındaki sorularda ilk olarak nesnesine göre fillere bakarız. Nesnesine göre fiiller geçişli ve geçişsiz fiil olmak üzere iki ayrılır. Nesne olabilecek yani "neyi, kimi, ne" sorularına cevap veren fiillere geçişli fiil, nesne alamayan fillere de geçişsiz fiil denir. Bu doğrultuda baktığımızda:

yıkadı "neyi" → arabasını	}	Nesne cevaplarını alırız.
yazdı "neyi" → romanını		
açtı "ne" →kitabevi		
boyadı "neyi" → bahçesinin çitlerini		

düştü "ne" → gazetelerin tirajı
özne olup nesne alamamaktadır.

(Cevap C)

3. İşteş fiiller, yapılması için birden fazla öznenin gerektiği fiillerdir. Yapılışı yönüyle karşılıklı işteş ve birlikte işteş fiil olmak üzere ikiye ayrılır. Buna göre:

buluş-	}	karşılıklı yapılmış işteş fiillerdir.
tartış-		
tanış-		
çarpış-		

"ağlaş-" fiili ise birlikte yapılmış işteş fiildir.

(Cevap D)

4. Bu tip soruları çözerken eylemden önce "başkasına" sözcüğünü getirip eylemi okumaya çalışırız: A'da (başkasına) arattı, B'de (başkasına) temizletti, D'de (başkasına) kestirdi, E'de (başkasına) yakalattı şeklinde. Ancak C'de "başkası" değil, "kendisi" anlamı vardır: (kendisi) karıştırdı.

(Cevap C)

5. A seçeneğindeki "selamlaşır" sözcüğündeki "-ş" eki eylemin karşılıklı yapıldığını gösterir. B, C, D ve E seçeneklerindeki cümlelerde ise eylemin birlikte yapılması söz konusudur.

(Cevap A)

6. Öncüldeki cümlenin yüklemi olan "anlatıyor" nesne aldığı için geçişli, gerçek özne olduğu için etken bir fiildir.

(Cevap C)

7. A seçeneği → ye- dir → (ettirgen)
B seçeneği → söyle- t → (ettirgen)
C seçeneği → iç- ir → (ettirgen)
D seçeneği → yaz- dır → (ettirgen)
E seçeneği → piş- ir → (oldurgan)

(Cevap E)

8. Öznesi, sözde özne olan fiillere edilgen fiil denir. Edilgen fiiller -I ve -n eklerini alır ve cümleye başkası tarafından yapıma anlamı katar.

Aspendos, bütün dünyada tiyatrosuyla tanınmıştır.

Sözde edilgen
özne fiil

(Cevap D)

9. A, B, C ve E seçeneklerindeki yüklem etken çatılı fiillerdir. D seçeneğindeki "takındı" fiili dönüşlü fiildir. Buna göre bu cümlenin çatı yönünden diğer dört cümleden farklı olduğunu söylemek mümkündür.

(Cevap D)

10. Bir işi karşılıklı yapma anlamında kullandıran fiillere "işteş" fiil denir. C seçeneğinde "görüştü" fiili işteş çatılı bir fiildir.

(Cevap C)

11. Öznesi, sözde özne olan fiiller edilgen çatılı fiillerdir. Edilgen çatılı fiillerde yüklemde bildirilen işin "başkası tarafından yapıma" anlamı vardır. E seçeneğinde yüklem "kutlanıyor" sözde özne ise "TBMM'nin kuruluş yılı dönümü"dür.

(Cevap E)

12. A, B, C ve D seçeneklerindeki yüklem edilgen çatılıdır. E seçeneğindeki "sevindi" fiili dönüşlü fiildir. Dönüşlü fiilin öznesi, gerçek öznedir.

(Cevap E)

13. Çatı özelliği yüklemi fiil olan, fiil cümlelerinde aranır. İsim cümlesinde çatı özelliği aranmaz. B seçeneğindeki cümle isim cümlesi olduğunda çatı özelliğine bakılmaz.

(Cevap B)

14. Öncüldeki cümlenin yüklemi olan "anlatılıyor" çatısı bakımından edilgen kip eki aldığı için çekimli, yapım eki aldığı için türemiş bir fiildir.

"kullanılarak" zarf-fiildir.

Bu cümlede dönüşlü fiil yoktur.

(Cevap A)

15. Nesne-yüklem ilişkisi bakımından fiiller "geçişli" ve geçişsiz olmak üzere ikiye ayrılır. A, C, D ve E seçeneklerindeki yüklem nesne almışken B seçeneğindeki yüklem "çıkarım" nesne almadığı için geçişsiz bir fiildir.

(Cevap B)

16. Soruyu dikkatli bir şekilde anlamlandırdığımızda, bizden cümlede nesne olmamasını istemektedir. Şıklara sırayla baktığımızda; A'daki nesne "yıllardır oturduğu evi", C'deki nesne "topladığı çiçekleri", D'deki nesne "iki kaşık yağı", E'deki nesne "Yeni tanıdığı bu insanları" ifadeleridir ancak B'de nesne yoktur.

(Cevap B)

SÖZCÜĞÜN YAPISI VE EKLER

1. Altı çizili sözcükleri incelediğimizde: A, B, C ve D şıklarındaki altı çizili sözcükler hem yapım hem de çekim eki almıştır. E'de ise "yay-gın-laş-tır-mak" sözcüğü sadece yapım ekleri almıştır.

(Cevap E)

2. "çıkıklarda" sözcüğünde
-tı-, fiilden isim türeten yapım eki,
-lar-, çoğul eki
-da, hâl ekidir.

Buna göre bu sözcükle ilgili olarak sadece çekim eki kullanıldığını söyleyemeyiz.

(Cevap D)

3. Numaralı sözcüklerin köklerinin türlerine baktığımızda: I, II, IV ve V numaralı sözcüklerin köklerinin türünün fiil III numaralı sözcüğün kökünün türü ise diyebiliriz.

(Cevap C)

4. Şıklarda "-de, -da" ekinin cümleye kattığı anlamlara baktığımızda: A, C, D ve E şıklarında "-de, -da" eki sözcüğe bulunma anlamı katmıştır. B şıkındaki "-de" eki ise yapım ekidir.

(Cevap B)

5. Şıklardaki altı çizili sözcükleri incelediğimizde: A, B, D ve E şıklarındaki altı çizili sözcükler yapım eki almıştır. C'de ise "kişi-y-e" sözcüğü yapım eki almamış, hâl eki (çekim eki) almıştır.

(Cevap C)

6. D'de "sence" ifadesi "sana göre" anlamı katmıştır. Diğer cümlelerde görecelik anlamı yoktur.

(Cevap D)

7. Şıklardaki altı çizili sözcüklerin yapısını incelediğimizde:
kayıp ol → birleşik yapıdır.

ısı - k → türemiş
fiil kökü fiilden isim

gör - ev → türemiş
fiil kökü fiilden isim
yapım eki

arka - daş → türemiş
isim kökü fiilden isim
yapım eki

çevir - e → türemiş
fiil kökü fiilden isim
yapım eki

(Cevap E)

8. "ağartı" kökü "ak" isim
"karanlıkta" kökü "kara" isim
"yaşamadığım" kökü "yaş" isim
"Sabırsızca" kökü "sabır" isim
"ışıkları" kökü "ışık" fiil

(Cevap E)

9. Şıklardaki cümlelerin sözcük yapılarını incelediğimizde: A'daki "büyü-k" türemiş, C'deki "sil-gi" türemiş, D'deki "besle-me" türemiş, E'deki "soğu-k" türemiş sözcüklerdir. B'de ise türemiş sözcük yoktur.

(Cevap B)

10. Şıklara baktığımızda: B'de "insan" basit, "yaş-am" türemiş ve "hiçbir" birleşik sözcüktür. B'de her üçü de örneklenmiştir.

(Cevap B)

11. Bir köke bir yapım eki eklendiğinde gövde elde edilir. Buna göre iki yapım eki almış bir sözcük aranmalıdır. Şıklara baktığımızda D'deki

"ulaş-^①ıl-ma-y-^②an" sözcüğünde iki tane yapım eki
gövde

almış sözcük vardır.

(Cevap D)

12. Sözcüğün anlamını değiştiren "den-dan" eki yapım ekidir. Şıklarda "-den, -dan" eki almış sözcükleri incelediğimizde: C'deki "sıra-dan" sözcüğüne gelen "dan" eki "sıra" sözcüğünün anlamını değiştirerek türemiş bir sözcük yapmıştır.

(Cevap C)

13. Numaralı sözcüklerin köklerini incelediğimizde: I'deki "böl-ge-de" sözcüğünün kökü "böl", II'deki sözcüğün kökü "kaz", III'teki sözcüğün kökü "çok", IV'teki sözcüğün kökü "tarih", V'teki sözcüğün kökü "bul" dur. II numaralı sözcüğün kökü olan "kaz" sözcüğü sesteştir.

(Cevap B)

- 14.

Sözcüğün yapısı sorulduğunda sözcükleri basit, türemiş ve birleşik olarak incelemek gerekir.

Numaralı sözcükleri incelediğimizde: I, II, III ve IV numaralı sözcüklerin çekim eki aldığını ancak V numaralı sözcüğün yapım eki olarak türemiş sözcük olduğunu görüyoruz.

(Cevap E)

SÖZCÜĞÜN YAPISI VE EKLER

1. Şıklardaki altı çizili sözcükler incelendiğinde: A'daki "ta-ra-k" sözcüğünün kökü "ta-ra-" iken "k" yapım eki olarak "tarama işini yapan araç" anlamına dönüşmüştür.

(Cevap A)

2. A seçeneğinde → Turizm- in → ilgi durum eki

(Cevap A)

3. Şıklardaki altı çizili sözcükler incelendiğinde: A, C, D ve E şıklarındaki altı çizili sözcüklere eklenen "-ınca" eki, bu sözcüklere "zaman" anlamı katmıştır. B şıkkındaki sözcüğe getirilen "-ınca" eki, sözcüğe "kalına yakın" anlamı katmıştır.

(Cevap B)

4. Numaralı sözcükler incelendiğinde: I'deki sözcük hiçbir ek almamış, II'deki sözcük hem yapım hem çekim eki almıştır. III'teki yapım eki almış, IV'teki sözcük çekim eki almıştır.

(Cevap A)

5. Doğadaki ses taklitleriyle oluşan sözcüklere yansıma sözcük denir. Şıklara baktığımızda: C'deki "gıcırdayordu" sözcüğü "gıcır" yansıma sözcüğünden türeyerek "gıcırdayordu" olmuştur.

(Cevap C)

6. Numaralı sözcükleri incelediğimizde: I ve IV numaralı sözcükler basit, II ve III numaralı sözcükler ise türemiştir. V numaralı sözcük ise birleşiktir. İkişerli gruplandırığımızda V numaralı sözcük dışarıda kalır.

(Cevap E)

7. Şıklardaki altı çizili sözcüklere baktığımızda: A, B, D ve E şıklarındaki altı çizili sözcüklerin çekim eki aldıklarını ancak C'deki altı çizili sözcüğün ise yapım eki aldığını görmekteyiz.

Bas - ınfiil kökü fiilden isim
yapım eki

(Cevap C)

8. Şıklardaki birleşik sözcüklere baktığımızda: A'daki "fark ettim", B'deki "ne-için", C'deki "gözden düşme", D'deki "demirbaş" sözcükleri birleşik sözcüklerdir. E'de ise birleşik sözcük yoktur.

(Cevap E)

9. Dörtlükteki türemiş sözcükler: "toz-lu", "devir-il", "savur-ul", "yan-ık" ve "sok-ul" sözcükleridir. Dörtlükte beş tane türemiş sözcük vardır.

(Cevap C)

10. Soruda aslında bizden iyelik (aitlik) eki almış sözcük sorulmaktadır. Altı çizili sözcükleri incelediğimizde, D'deki "kardeş-i" sözcüğü "onun" kardeşi anlamında olduğu için iyelik ekidir.

(Cevap D)

11. (A) kayıp olmak kaybolmak; (B) eli ayağına dolaşmak; (C) küplere binmek; (E) yardım etmek, yapısı yönüyle birleşik fiillerdendir.

(Cevap D)

12. Şıklardaki altı çizili sözcükler incelendiğinde: A, B, D ve E şıklarındaki altı çizili sözcükler yapım eki almışlardır. C'deki altı çizili sözcük ise kök halindedir.

(Cevap C)

13. Şıklardaki altı çizili sözcükler incelendiğinde: A'daki "soğ-u-k-lar" sözcüğünün önce yapım eki sonrasında çekim eki aldığı görülecektir.

soğu - k - lar

f.k f.i.y.e çoğul eki

(Cevap A)

14. I. ol-an → (türemiş)
F.I.Y.E

II. ol-duk-u-(n)-u → (türemiş)
F.F.Y.EIII. hatır-la-ma-(y)-ız → (türemiş)
F.F.Y.EIV. çevir-e-miz-i → (türemiş)
F.I.Y.EIV. birden-bire → (bitişik)

(Cevap E)

15. Şıklardaki birleşik eylemlere baktığımızda: B, C, D ve E şıklarındaki birleşik eylemler "anlamca kaynaşmış birleşik eylem" dir. A'daki birleşik eylem ise "yardımcı eylemle" kurulmuş birleşik eylemdir.

(Cevap A)

16. Dörtlüğün şıklarda verilenlere göre incelediğimizde: A'daki ifadeye "dilimi, kelimelerimi", B'deki yargıya "ne" sözcüğü, C'deki ifadeye "soy-gun" sözcüğü, D'deki ifadeye "çaldın, bıraktın..." sözcükleri örnek verilir. E'deki ifadeye dörtlükte örnek bulamayız.

(Cevap E)

SÖZCÜĞÜN YAPISI VE EKLER

1. Bir sözcüğün kökü, türü bakımından ya ad ya da eylem köküdür. Altı çizili sözcükleri kökleri bakımından incelediğimizde “yap(mak)” “kavra(mak)”, “ol(mak)”, “in(mek)” eylem; “güç” ise ad köküdür.

(Cevap E)

2. I - ülke- (n)- in → ilgi durumu
II - ürünler- i (n)- i → belirtme durumu
III - yurt- tan → çıkma- ayrılma durumu
V - şiir- imiz- de → bulunma durumu
IV - sanatçı- (y)- ı → belirtme durumudur. (iyelik değil)

(Cevap D)

3. Numaralı cümlelerdeki altı çizili sözcükleri incelediğimizde hem “senin” ifadesi hem de “onun” ifadesi getirebileceğimiz altı çizili sözcüğü arayacağız. Bu bağlamda, I ve IV numaralı cümlelerdeki “gideceğini” ve “elbiselerin” ifadelerine hem “senin” hem de “onun” ifadesi getirebilmekteyiz. Bu sözcüklerde hem ikinci hem de üçüncü tekil kişiye ait olma anlamı vardır.

(Cevap C)

4. I - (devrimin- den → ayrılma hali)
II - (yan- a → yönelme hali)
III - (miktar- ı (n)- ı → belirtme hali)
V - (tüketim- i- (n)- e → yönelme hali)
IV - numaralı sözcük atış- (ı) → iyelik ekidir. Tamlama oluşturmaktadır.

(Cevap D)

5. Şıklardaki altı çizili sözcüklerin kökü incelendiğinde: A, B, D ve E şıklarındaki altı çizili sözcüklerin kökleri fiil, C'deki sözcüğün kökü (güç) isimdir.

(Cevap C)

6. Soru öncülünde verilen şahıslar sen ve onun. O hâlde altı çizili sözcüklere senin ve onun getirelim:

II. cümlede,
senin aradığına
onun

IV. cümlede,
senin kedilerine
onun

(Cevap C)

7. paylaşacak biri
atılacak eşya
edecek hâl
ağlayacak omuz

Sıfat-fiil olarak kullanılmıştır.

E'deki duyulacak fiildir ve “-acak” gelecek zaman eki olarak kullanılmıştır.

(Cevap E)

8. A) Dağlarca- (n)- ın → ilgi durumu
 C) açısı(n)- dan → ayrılma durumu
 D) baktığınızı- da → bulunma durumu
 E) taşıdığı- ı- (n)- ı → belirtme durumu

(Cevap B)

9. Parçada geçen altı çizili sözcükleri inceleyelim:
 I. sözcük "çocuk-luk-u-nu" sözcüğü "-luk" yapım ekini almıştır.
 II. sözcük "yaş-a-dık-ı" sözcüğü "-a" yapım ekini almıştır.
 III. sözcük "ver-e-y-im" sözcüğünde yapım eki almamıştır. "e" istek kipi eki, "y" kaynaştırma harfi ile "-im" çekim eki almıştır.
 IV. sözcük "otur-an" sözcüğü "-na" yapım ekinin almıştır. Fiilimsi ekleri aynı zamanda yapım ekidir.
 V. sözcük "söyle-n-ir-di" sözcüğü "-n" yapım ekinin almıştır.

(Cevap C)

10. I vakit- ler- in → (basit)
 II yakala- mak → (türemiş)
 III uğrayabilir- (ugra- ebilir) → (birleşik)
 IV dar- lık- ın- dan → (türemiş)
 V konuşamadıklarından- (konuş- abilir) → birleşik

(Cevap A)

11. Parçada verilen numaralandırılmış sözcükler incelendiğinde:

I numaralı sözcük olan "ol-ay-lar-a" sözcüğü yapım eki almıştır.

II. numaralı sözcük olan "anla-t-ı-lar" sözcüğü yapım eki almıştır.

III. numaralı sözcük olan "yaş-am" sözcüğü yapım eki almıştır.

IV. numaralı sözcük olan "tarih-i-ni" sözcüğü yapım eki almamış, çekim eklerini almıştır.

V numaralı sözcük olan "öz-el-lik-ler-i-y-le" sözcüğü yapım eki almıştır.

Yapım eki almamış olan sözcük "tarihini" sözcüğüdür.

(Cevap D)

12. Sözcükleri incelediğimizde:

A seçeneğindeki sözcük olan "uz-ak-ta" sözcüğü yapım eki almış yani türemiş sözcüktür.

B seçeneğindeki "Mucize" sözcüğü kök hâlinde olup ya-pım eki almamıştır.

C seçeneğindeki "dök-ül-dü" sözcüğü yapım eki almış yani türemiş sözcüktür.

D seçeneğindeki "yan-an" sözcüğü yapım eki almış (fiilimsi ekleri de yapım ekidir) yani türemiş sözcüktür.

E seçeneğindeki "bağ-la-maz" sözcüğü yapım eki almış yani türemiş sözcüktür.

Yapım eki almamış sözcük "Mucize"dir.

(Cevap B)

13. I. sözcük "çeşit-ler-i-n-in" sözcüğünün kökü "çeşit" olup isimdir.

II. sözcük olan "kok-u" sözcüğünün kökü "kok-" olup fiildir.

III. sözcük "duy-gu-sal" sözcüğünün kökü "duy-" olup fiildir.

IV. sözcük "del-ik-li" sözcüğünün kökü "del-" olup fiildir.

V. sözcük "küf-lü" sözcüğünün kökü "küf" olup isimdir.

(Cevap E)

SÖZCÜĞÜN YAPISI VE EKLER

1. Sözcükler kök olarak isim ve fiil olmak üzere ikiye ayrılırlar. Buna göre:

sürün- yaz- ak- tak- sol-
fiil kökü fiil kökü isim kökü fiil kökü fiil kökü

(Cevap C)

2. D seçeneğinde "nasıl" sözcüğü ses düşmesine uğramış bir bileşik sözcüktür. Bu sözcük "ne" ve "asıl" sözcüklerinin birleşmesinden oluşmuştur.

(Cevap D)

3. İyelik ekleri isim tamlaması oluşturur. "su birikintisi (s)- i" bir isim tamlaması olduğu için "birikinti- (s)- i" iyelik ektir.

(Cevap B)

4. III. sözcük → kork-u-lu şeklinde birden fazla yapım eki almıştır. Altı çizili diğer sözcükler birden fazla yapım eki almamıştır.

(Cevap C)

5. A, B, C ve D seçeneklerinde yüklem fiilden fiil yapım eki almışken E seçeneğinde fiilden isim yapım eki almıştır:

yürü - yüş
f.k f.i.y.e

(Cevap E)

6. A seçeneğinde → gel- iş- ir → (türemiş)
B seçeneğinde → sağla- n- ır → (türemiş)
C seçeneğinde → vurgu- la- r → (türemiş)
D seçeneğinde → ol- uş- tur- ul- muş → (türemiş)
E seçeneğinde → üret- e- bil → (birleşik)

(Cevap E)

7. Birleşik sözcükler değişik yollarla oluşur. "Hanımeli", "gül-kurusu", "Beylikdüzü", "sazkayası" belirtisiz isim tamlaması biçiminde; "sivrisinek" ise sıfat tamlaması yoluyla oluşmuştur.

(Cevap A)

8. Söz konusu ekler A, B, D ve E seçeneklerinde "yakın" anlamında kullanılmışken C seçeneğinde "güzel bir şekilde" anlamında kullanılmıştır.

(Cevap C)

CÜMLENİN ÖGELERİ

1. Cümlelerde işi yapan öge, öznedir. Şıklarımızda özneyi aradığımızda, B'deki sorunun cevabının (Ev sahibi) özne olduğunu söyleyebiliriz.

(Cevap B)

2. Soruda, hangi cümlenin sadece özne ve yüklemden oluştuğu sormuştur. Şıkları incelediğimizde, A'daki cümle "Yıllardır görmediğim arkadaşım geldi."

özne y
şeklindedir.

(Cevap A)

3. C şıkkındaki cümle "nerede, nasıl kim?" sorularının cevabını taşımaktadır. Cümleyi öğelerine ayırdığımızda:

Nerde? Nasıl? Kim?
Kapalı havada yalnız gezmeyi Ayşe sevmiyormuş.

D.T. Z.T. Ö Y

(Cevap C)

4. E seçeneğindeki cümle öğelerinde yanlış ayrılmıştır. Doğrusu, şu şekildedir:

Eve geldiğimde / oğlum / ders / çalışıyordu.

Z.T. Özne N. Y

(Cevap E)

5. Edilgen çatlı eylemlerin yüklem olduğu cümlelerde sözde özne vardır. Şıklarımızı incelediğimizde: A, C, D ve E şıklarında sözde özne vardır. Ancak B şıkında "iş yapan" bellidir ve sözde özne yoktur. B'de gerçek bir özne vardır.

(Cevap B)

6. Biz (özne) / çok (zarf tümlecisi) / sıcak yaz günleri orta balkonlara kurduğumuz kahvaltı sofralarındaki peynirlerin tadını (nesne)

(Cevap B)

7. Vurgu, yüklemi fiil olan cümlelerde yüklemden önceki ögededir. Şıklarımıza baktığımızda, B'nin öge dizilişi: "Gecenin bir yarısı Fatmağül'ü kaçırdılar" şeklindedir.

Z.T N. Y.

Görüleceği üzere burada yüklemimiz fiil ve yüklemden önceki öge, nesnedir.

(Cevap B)

8. İşten etkilenen öge, nesnedir. Şıklarımızı incelediğimizde, D'deki sorunun nesneyi buldurmaya yönelik olduğu anlaşılacaktır. "Çanta altı" cevabının incelediğimizde "çanta" nesnedir.

(Cevap D)

9. Cümlede işi yapan öge, öznedir. Şıklardaki soruları incelediğimizde, E'deki sorunun özneyi buldurmaya yönelik olduğu anlaşılacaktır.

(Cevap E)

10. Şıklardaki ögelere ayrılmış cümlelere baktığımızda, C'deki cümlenin ögelerine yanlış ayrıldığı görülecektir. Cümlenin ögelerine doğru ayrılışı şu şekildedir:

"Okuma / alışkanlıkların en asilidir."

Ö Y

(Cevap C)

11. Öncülde verilen cümle "Özne + Yüklem"den oluşmaktadır. B seçeneği de "Özne + Yüklem"den oluşmaktadır.

(Cevap B)

12. Şıklardaki soruların hangi ögeleri buldurmaya yönelik olduğuna baktığımızda: A'da özneyi, B'de yüklemi, C'de dolaylı tümleci, E'de zarf tümlecini buldurmaya yöneliktir. D'de ise soru nesneyi buldurmaya yöneliktir.

(Cevap D)

13. Soruda verilen cümlenin öge dizilişi:

"Eski otel odalarındaki not defterlerinde en içten sır

D.T

Özne

ları açığa çıkaran düşünceler bulunabiliyordu."

özne

Y

şeklinde. Şıklarımıza baktığımızda bu öge dizilişini B'de bulabiliriz.

O çardakla barakanın yanında /

D.T.

içinde kocaman kırmızı balıkların yüzdüğü derin bir kuyu /

Özne

vardı.

Y

(Cevap B)

14. Soruda verilen cümlenin öge dizilişine baktığımızda:

"Doktorlar, yaşlılıkta spor yapmanın kişiyi psikolojik

Ö.

Nesne

ve fizyolojik bakımdan rahatlattığını söylüyorlar."

Y

(Cevap A)

15. Soruda verilen cümlenin yüklemi "artırır" dır. Yükleme "artıran ne?" şeklinde soru sorduğumuzda, cevabının "Teknolojik gelişme, sanayileşme, hızlı kentleşme sonucunda oluşan hızlı yaşam" olduğunu görmekteyiz.

(Cevap D)

CÜMLENİN ÖGELERİ

1. Bu tür birden fazla özellik isteyen sorularda önce bir özelliği aramak gerekir. Yani sadece belirtili isim tamlaması olan cümleleri bulursak işimiz daha kolay olur. Buna göre A seçeneğindeki "adamın cebi" belirtili isim tamlamasıdır ve "nereden?" sorusuna cevap vermektedir.

(Cevap A)

2. C seçeneğinde "nereye?" sorusunun karşılığı olan "balığa" dolaylı tümleci, yükleme en yakın öge olduğu için vurgulanmıştır. Diğer seçeneklerde; A'da "otobüs" özne, B'de "dün" zarf tümleci, D'de "yağmur yağınca" zarf tümleci, E'de "kitabı" belirtili nesneyi vurgulamaktadır.

(Cevap C)

3. A seçeneğinde eylemleri gerçekleştiren "o"
B seçeneğinde eylemleri gerçekleştiren "ben"
D seçeneğinde eylemleri gerçekleştiren "Bihter"
E seçeneğinde eylemleri gerçekleştiren "o"
C seçeneğinde ise mesaiye giden işçiler, uyuyan ise şoför olduğu için eylemler farklı kişiler tarafından gerçekleştirilmiştir.

(Cevap C)

4. Fiil cümlelerinde vurgu, yüklemden önceki ögede; isim cümlelerinde yüklemdedir. Soruda verilen bütün cümleler fiil cümlesidir. Buna göre:

"Toplantıya yine zamanında gelmişti."

"Golü maçın ilk dakikalarında yedik."

"Buralar akşamları kalabalıklaşır."

"Bu soruları sana yarın cevaplayabilirim." cümlelerinde zarf tümleci,

"Seni dün her zamanki yerde bekledim." cümlesinde dolaylı tümleç vurgulanmıştır.

(Cevap D)

5. Parçada dolaylı olarak özne sorulmaktadır. Cümlede işi yapan özne olduğu için sorulan ifadeye vereceğimiz cevap özne olmalıdır. Bu tip sorularda sorulan ifadeye cevap verip bir cümle kurarsak işimiz daha da kolaylaşacaktır.

Yarınki toplantıya hanginiz katılacaksınız?

Ben katılacağım.

Özne Yüklem

(Cevap D)

6. E seçeneğinde belirtili isim tamlaması (dükkânın sahibine), dolaylı tümleç (kime?) görevindedir.

(Cevap E)

7. Cümlede işi yapan öznedir, bunun için önce özneleri tespit edelim.

I. cümlede Ben (gizli özne),

II. cümlede O (gizli özne),

IV. cümlede Ben (gizli özne),

V. cümlede O (gizli özne) özne olarak kullanılmıştır. Geriye sadece III. cümle kalmaktadır. Bu cümlede "bilmeyen", "kimse" belgisiz zamir olduğu için doğru seçeneğimiz C olacaktır.

(Cevap C)

- 8.
- Özne (Kim?) Dolaylı Tümleç (Nerede?) Nesne (Neyi?)
- "Ayşegül Çelik kitabında gelmiş geçmiş en büyük tiyatro insanlarından biri olan Muhsin Ertuğrul'un yaşam öyküsünü tarihlere ve durumlara sadık kalarak aktarıyor."
- Zarf tümleci (Nasıl?)
- Yüklem

(Cevap A)

9. Fiil cümlelerinde vurgu, yüklemden önceki ögede; isim cümlelerinde yüklemdedir. Soruda verilen bütün cümleler fiil cümlesidir. Ancak sadece D seçeneğinde yüklemden önce zaman anlamlı bir söz kullanılmıştır: "Soruları temize çekme işini sonra yaparız."

(Cevap D)

10. I. cümlede zarf tümleci / edat tümleci / yüklem
III. cümle zarf tümleci / özne / yüklem
IV. cümle özne / yüklem
V. cümle zarf tümleci / zarf tümleci / yüklem
şeklindedir.

Doğru cevap olan II. cümle ise "dolaylı tümleç, zarf tümleci, yüklem" şeklindedir.

(Cevap B)

11. A seçeneğinde yüklem yanlış ayrılmıştır. Yüklem "Anadolu'nun on binlerce köyüne serpilmiş sayısız muhabbet mekânlarıydı." olmalıdır. Çünkü "Anadolu'nun ... mekânları" bir isim tamlamasıdır. İsim tamlamaları öğelere ayrılırken birbirinden ayrılmazlar.

(Cevap A)

12. "O çardakla barakanın yanında, içinde kocaman

Dolaylı Tümleç (Nerede vardı?)

kırmızı balıkların yüzdüğü derin bir kuyu vardı."

Özne (Ne vardı?)

Yüklem

Doğru öge sıralaması: Dolaylı Tümleç-Özne-yüklem şeklinde olacaktır.

(Cevap E)

13. I. Özne - Nesne - Yüklem
II. Dolaylı tümleç - Dolaylı tümleç - Zarf tümleci - Özne - Yüklem
III. Dolaylı tümleç - Özne - Yüklem
IV. Zarf tümleci - Özne - Zarf tümleci - Dolaylı tümleç - Yüklem
V. Dolaylı tümleç - Özne - Yüklem

(Cevap E)

14. Soruda verilen cümleyi incelediğimizde, cümlenin öge dizilişi şu şekildedir:

"Evliya Çelebi, Osmanlı İstanbul'unu anlatırken

(Kim?)Özne

(Ne zaman?) Zarf Tümleci

cam ustalarının geçit törenlerinden, şîşehanelerden,

(Neyden?) Dolaylı Tümleç

aynacıardan, vitraycılardan söz eder.

Yüklem

(Cevap D)

CÜMLENİN ÖGELERİ

1. Belirtisiz isim tamlaması, tamlayanın ek almadığı, tamlananın iyelik eki aldığı isim tamlamasıdır. Buna göre B seçeneğindeki “yaz yağmurları” hem bu tanıma uyduğu için belirtisiz ad tamlamasıdır hem de yükleme (başladı) yöneltilen “Ne?” sorusuna cevap verdiği için özne görevindedir.

(Cevap B)

2. Cümlede işi yapan öznedir. Hâliyle soru özneyi buldurmaya yönelik olacaktır.
- Evi böyle kimler dağıttı?
 - Çocuklar. (Özne)

(Cevap D)

3. Cümlede vurgulanan öge yükleme en yakın ögedir. Eylemden etkilenen öge ise “ne, kim, neyi, kimi?” sorularına cevap veren belirtili ya da belirtisiz nesnedir. C seçeneğinde geçen “kahve” sözcüğü belirtisiz nesnedir ve yüklemden önce kullanılarak vurgulu öge olmuştur.

(Cevap C)

4. Özne bir sıfat grubu olduğu için ayıramayız. Mimar Sinan'ın seksen yaşında yaptığı ve “ustalık eserim” dediği anıtsal yapı ⇒ özne

Osmanlı-Türk sanatının ve dünya tarihinin başyapıtlarındandır ⇒ yüklem

Yüklemi zincirleme ad tamlamasından oluştuğu için söz grubu olarak öge olur.

Yükleme “olan ne?” sorusunu sorarak özneyi buluyoruz.

(Cevap E)

5. Akşamüstleri güneş batarken / Ankara / ne kadar /

Zarf tümleci	Özne	Zarf tümleci
(Ne zaman?)	(Ne?)	(Ne kadar?)

güzelleşiyor!

Yüklem

Buna göre doğru öge sıralaması D seçeneğindedir.

(Cevap D)

6. Alakarganın biri, bir güvercinlikte semiz semiz
özne yer tamlayıcısı
güvercinler olduğunu görmüş.
nesne yüklem

(Cevap A)

7. I. cümlemin yüklemi “sanattır.”
IV. cümlemin yüklemi “babalardır.”
II. cümlemin yüklemi “anne babalardır.”
III. cümlemin yüklemi “çocuk yetiştirmenin de en önemli parçasıdır.”
V. cümlemin yüklemi “şimdinin gençleridir.”

(Cevap C)

8. Astım, / yoğunlaşan şehir ortamı ve daha fazla yapay
Özne (ne?)
ürünü günlük yaşama girmesi ile / görülme sıklığını /
Zarf Tümleci (nasıl?) Belirtili Nesne (Neyi)
artırmaktadır.
Yüklem

(Cevap B)

9. Belirtili isim tamlaması, tamlayanı ve tamlananı ek alan isim tamlamasıdır. A seçeneğindeki “hayatın zorluğu”, B seçeneğindeki “Ankara'nın merkezi” tamlamaları bu tanıma uymaktadır. “Hayatın bütün zorluğunu” tamlaması cümlemin nesnesi, “Ankara'nın merkezinde” tamlaması ise yükleme yöneltilen “Nerede?” sorusuna cevap verdiği için dolaylı tümleç görevindedir.

(Cevap B)

10. Numaralandırılmış cümleler incelendiğinde, cümlelerin öge dizilişleri şu şekildedir:

I. cümle: Dolaylı Tümleç - Yüklem - Dolaylı Tümleç

II. cümle: Dolaylı Tümleç - Yüklem - Nesne

III. cümle: Dolaylı Tümleç - Özne - Yüklem

IV. cümle: Nesne - Yüklem - Dolaylı Tümleç

V. cümle: Dolaylı Tümleç - Zarf Tümlecini - Yüklem

şekindedir.

Bizden öge sıralaması “nesne-yüklem-dolaylı tümleç” olan cümleyi sormaktadır.

(Cevap D)

11. A seçeneğinde nesne “karda kaybolmuş yolları” söz öbeğidir. Bu söz öbeğinde sıfat fiiler kurulmuş bir sıfat tamlaması (kaybolmuş yollar) vardır. İsim tamlaması yoktur.

B seçeneğinde nesne “çok güzel bir hediye” söz öbeğidir. Bu söz öbeğinde de ismi niteleme sıfat tamlaması (güzel bir hediye) vardır. İsim tamlaması yoktur.

C seçeneğinde nesne “onu” sözcüğüdür. Tek bir sözcükten, oluştuğu için isim tamlaması değildir.

D seçeneğinde isim tamlaması vardır. (Annemin yemeklerinin kokusu) ancak cümlede nesne göreviyle değil özne göreviyle bulunmaktadır. Cümlede nesne yoktur.

E seçeneğinde nesne “Yaz günlerinin yorgunluğunu” söz öbeğidir ve bu söz öbeği zincirleme isim tamlamasıdır.

(Cevap E)

12. “Bilim kurgu filmleri” söz grubu isim tamlaması ve öznedir.

(Cevap B)

13. A seçeneğindeki sorunun cevabı bize özneyi verir. (Ahmet, Mehmet, ...)

C seçeneğindeki sorunun cevabı bize zarf tümlecini verir. (Yarın, iki gün, ...)

D seçeneğindeki sorunun cevabı bize yüklemi verir. (Gidebilirsin, gidemezsin...)

E seçeneğindeki sorunun cevabı bize edat tümlecini verir (hızlı trenle)

B seçeneğindeki sorunun cevabı ise bize dolaylı tümlecini verir. (Nerede? üçüncü katta...)

(Cevap B)

14. açardı → Yüklem

güller, karanfiller, laleler → Özne

kasabanın meydanındaki parkta → Yer tamlayıcısı

bahar geldiği zaman → Zarf tümlecini

“Ne, kim, neyi, kimi?” sorularına cevap veren nesne yoktur.

(Cevap C)

15. Bu kitap---: Özne (Kim?)

---Deli Ozan takma adıyla da bilinen Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın: Nesne (Neyi)

---daha önce yayımlanmamış şiirlerini

---bir araya getiriyor: Yüklem

(Cevap C)

16. Ağır ağır ilerleyen katarın son vagonundaki yolcular, (özne) / tren aniden durunca (zarf tümlecini) / boş gözlerle (zarf tümlecini) / bakıştılar (yüklem) / bir süreliğine (zarf tümlecini)

(Cevap B)

CÜMLE TÜRLERİ

1. Eksiltili cümle, yüklemi olmayan cümledir. Şıklardaki cümlelerimize baktığımızda, A'daki cümlenin yüklemine olmadığı görülecektir.

(Cevap A)

2. Soru kalıbındaki "birden fazla yargı" sözüyle aslında birden fazla yüklemi olan cümle kastedilmiştir. Şıklarımıza baktığımızda, A'da "yedi" ve "gezdi" sözcükleri ayrı ayrı yüklemeldir.

(Cevap A)

3. Şıklarda tek yargılı (yüklemli) cümleyi aradığımızda: A'daki "açıktır" ve "kabul edici", B'deki "düşünür" ve "duyar", D'deki "zordur" ve "güç bir iştir", E'deki "olmasın" ve "koy" sözcükleri cümlelerin yüklemeldir. Bu şıklarda ikişer yargı vardır. C'de ise cümlenin tek bir yüklemi vardır.

(Cevap C)

4. Yüklem türü sorulduğunda, yüklem isim mi yoksa fiil mi olduğuna bakılmalıdır. Şıklardaki yüklemelerin türlerine baktığımızda: A, C, D ve E şıklarındaki cümlelerin yüklemeleri fiilken B'deki cümlenin yüklemi isimdir.

(Cevap B)

5. Numaralı cümlelerle oluşturulmuş parça ile şıklar bir arada değerlendirildiğinde: I'deki cümlenin yüklemi "bir öyküler denizidir" sözcüğüdür ve ad cümlesidir. II. cümle soru cümlesidir. III. cümlenin yüklemi sonda olduğu için kurallı cümledir. IV. cümlede fiilimsi bulunduğu için birleşik yapıdır. V. cümle ise devrik ve fiil cümlesidir.

(Cevap E)

6. Numaralı cümlelerde oluşturulmuş parça ile şıklar birlikte değerlendirildiğinde, V numaralı cümlenin bağlı cümle olmadığı anlaşılacaktır. Bağlı cümle, bağlaçlar yardımıyla birden fazla cümlenin bir araya getirilmesidir. V numaralı cümlede böyle bir durum söz konusu değildir.

(Cevap E)

7. Numaralı cümlelerde oluşturulmuş parçaa dikkatle incelendiğinde: I, II, IV ve V numaralı cümlelerin isim cümlesi, III numaralı cümlenin ise fiil cümlesi olduğu anlaşılacaktır.

(Cevap E)

8. Numaralı cümlelerle oluşturulmuş parça dikkatle incelendiğinde, I numaralı cümlenin fiil cümlesi değil isim cümlesi olduğu anlaşılacaktır.

(Cevap A)

9. Şıklardaki cümlelere yapısı yönüyle baktığımızda: A, B, C ve E şıklarındaki cümlelerin sıralı cümle (birden fazla yüklemi olan) olduğu ve D'deki cümlenin ise basit cümle olduğu görülecektir.

(Cevap D)

10. Biçimce olumlu anlamca olumsuz cümle demek, olumsuzluk eki veya sözcüğü olmayan (-me, -mez, -sınız, değil, yok) ancak cümlenin anlamında olumsuzluk ek veya sözcükleri olan cümlelerdir. Bu bağlamda şıklara baktığımızda, C'deki cümlede görünüşte olumsuzluk bildiren ek veya sözcükler yoktur. Ancak cümlenin anlamı "Yârdan geçmem, serden geçmem" şeklindedir.

(Cevap C)

11. Sorularda yüklemine göre farklıdır demek yüklem türüne göre (isim, fiil cümlesi) farklıdır demektir. Bu açıklamaya göre şıklarımıza baktığımızda; A, B, C ve D şıklarındaki yüklem türleri fiil cümlesiyken E'deki yüklem isim cümlesidir.

(Cevap E)

12. Numaralı cümlelerde oluşturulmuş parça ile şıklarımız birlikte değerlendirildiğinde: B'deki yargıya I. cümle, C'deki yargıya III. cümle, D'deki yargıya II. cümle, E'deki yargıya ise IV. cümle örnek verilir. A'daki yargıya ise parçada örnek bulamayız.

(Cevap A)

13. Soruda bizden hem devrik (yüklemi cümlenin sonunda olmayan) hem de isim (yüklemi isim olan) cümlesi istenmektedir. Şıklarımıza baktığımızda, C'deki cümlenin yüklemi isimdir ve yüklemi cümlenin sonunda değildir.

(Cevap C)

14. Soruda bizden devrik cümle (yüklemi cümlenin sonunda olmayan) olmayan numaralı cümleler sorulmuştur. Numaralı cümlelere baktığımızda: I, III ve V numaralı cümlelerin yüklem türleri cümlenin sonundadır (kurallıdır). II ve IV numaralı cümlelerin yüklem türleri ise cümlelerin sonundadır. Bu cümleler devrik değildir, kurallıdır.

(Cevap C)

15. Soruda bizden olumsuz (-me, -mez, -sınız, değil, yok bulunan) isim cümlesi istenmektedir. Şıklarımıza baktığımızda, D'deki cümle hem olumsuz (yok) hem de isimdir.

(Cevap D)

CÜMLE TÜRLERİ

1. I, II, III ve IV cümlede verilen bilgilerin hepsi de doğrudur. Cümleler tek bir yüklemden oluştuğu için basit cümlelerdir. III. ve IV. cümleler soru cümlesidir. V. cümle basit, kurallı, bir ad cümlesidir. Fakat anlamına baktığımızda olumsuzdur. "yok" ismi cümleye olumsuzluk anlamı katar.

(Cevap E)

2. Yüklem türüne göre cümleler isim cümlesi ve fiil cümlesi diye ikiye ayrılır. Yüklemi isim olan cümleler isim cümlesi, yüklemi fiil olan cümleler fiil cümlesidir. Buna göre:
"bilmiyordum" → fiil
"halk edebiyatının en içli şairlerindendir" → isim
"sürecek" → fiil
"çıkardı" → fiil
"anlam verememişti" → fiil

(Cevap B)

3. I. cümle yüklemi fiil olduğu için bu cümlede fiil cümlesidir (karşıla-). II. cümlede 'bakıp' zarf – fiili olduğu için bu cümle yapıcı 'girişik birleşik' cümledir. III. cümle yapıcı olumsuz fakat anlamca olumludur. Cümleden anlıyorum anlamı çıkmaktadır. Bu yüzden (C) seçeneği yanlıştır. IV. cümle iki yargı yani yüklem bağlaçla bağlandığı için bu cümle bağlı bir cümledir. V. cümlede yüklem sonda olmadığı için devrik (kuralsız) bir cümledir.

(Cevap C)

4. Yüklemi ad (isim) olan cümleler ad cümlesidir. II ve VI. cümlelerin yüklemi eylem (fiil) olduğu için bu cümleler ad cümlesi değil, eylem cümlesidir.

(Cevap C)

5. B'de iki tane olumsuzluk bildiren öge vardır: "-ma / -me" olumsuzluk eki ve "değil" olumsuzluk edatı. Buna göre bu cümle biçimce olumsuzdur. Ancak bu iki olumsuz öge cümle anlamını olumlu yapmıştır. "... hak vermiyor değilim" yani hak veriyorum anlamı sağlanmıştır.

(Cevap B)

6. Sözde soru cümleleri yanıt vermeyi gerektirmeyen bir duygu veya düşüncüyü iletmeye çalışan cümlelerdir. C seçeneğinde de soruya yanıt verilmesi beklenmemiş "insanın böyle bir yanlılığı fark etmemesinin çok zor olduğu" anlatılmak istenmiştir.

(Cevap C)

7. Verilen cümlede fiilimsi (reddedilen / peşine düşülen) yer aldığı için cümle, yapısına göre birleşik; cümlede olumsuzluk bildiren bir ek veya sözcük (-me / -siz / yok / değil gibi) bulunmadığı ve yargının gerçekleştiği anlamı taşıdığı için olumlu; yüklem (peşine düşülen bir yazardır) sonda bulunduğu için kurallı ve isim olduğu için isim cümlesidir.

(Cevap E)

8. İki ya da daha çok cümlenin, aralarına nokta yerine virgül konularak sıralanmasıyla oluşturulan cümlelere sıralı cümle denir. Sıralı cümlelerde virgül yargıdan sonra (yüklem) gelir. II. cümlede virgül "yazar" sözcüğünden sonra geldiği için bu cümle yapıcı sıralı değildir. II. cümle içinde fiilimsi olduğu için birleşik yapıdır.

(Cevap B)

9. Yüklemi ad olan cümleler, ad cümlesidir. IV. cümlenin yüklemi de (bir Türk geleneğidir) ad görevli bir söz öbeğidir. Diğer cümleler eylem cümlesidir.

(Cevap D)

10. Ögelerin dizilişine göre cümleler kurallı (düz) cümle ve devrik (kuralsız) cümle olmak üzere ikiye ayrılır. Yüklemi sonda bulunan cümle kurallı, yüklemi sonda bulunmayan cümle devriktir. Buna göre:

"Onun böyle düşünmesi beni gerçekten üzdü." → kurallı
Yüklem

"Sıcak bir çayın keyfini hiçbir şeye değişmem." → kurallı
Yüklem

"Bunca yıl beklediğime değdi, diyordu." → kurallı
Yüklem

"Durdukça değer kazanır bazı şeyler." → devrik
Yüklem

"Kendimi bu büyük ağaçların altında buluvermişim." → kurallı
Yüklem

(Cevap D)

11. Sorumuzda iç içe birleşik cümleyle örnek cümle hangi seçenekte olduğu sorulmaktadır. iç içe birleşik cümle, bir cümlenin teme cümlenin bir ögesi olduğu cümlelerdir. Sorudaki şıklara baktığımızda bir cümlenin içinde başka bir cümleyi E seçeneğinde görmekteyiz. Temel cümlemiz "Ahmet Hamdi Tanpınar...der." dir. Diğer cümlemiz ise tırnak içindeki "Türkülerimiz bizim romanlarımızdır." cümlesidir. Bu cümlede tırnak içindeki cümle temel cümlenin nesnesi durumdadır.

(Cevap E)

12. II. cümle yapısına göre birleşik cümledir çünkü tek bir yüklemi ve cümlenin içinde sıfat-fiil vardır.

(Cevap B)

CÜMLE TÜRLERİ

1. En az iki yükleme sahip ve bu yüklemelerin virgülle (,) sıralandığı cümle çeşidi sıralı cümledir. Bu cümlelerde herhangi bir öge, yüklem için ortak kullanılabilir:

"Bütün soruları tek tek okudu, hiç heyecanlanmadan cevapladı."

Neyi okudu?

- Bütün soruları

Neyi cevapladı?

- Bütün soruları

(Cevap D)

2. Tek yargıya sahip olduğu için I'nci cümle, basit yapıdır. Yüklemi fiil (anlatıyor) olduğu için II'nci cümle, fiil cümlesidir. Yüklemi (yer veriyor) sonda bulunmadığı için III'üncü cümle, devrik cümledir. Cümlede olumsuzluk bildiren bir ek veya sözcük (-me / -siz / yok / değil gibi) bulunmadığı ve yargının gerçekleştiği anlamı taşıdığı için V'inci cümle, biçimce ve anlamca olumludur. Ancak IV'üncü cümle, bağlı cümle değildir. Çünkü bağlı cümlede birden fazla yüklem bulunur ve bu yüklem bağlaçla birbirine bağlanır. IV. cümle içinde fiilimsi bulunduğu için birleşik bir cümledir.

(Cevap D)

3. İsim cümlelerinin yüklemi isimdir. I, III, IV ve V numaralı cümleler bir isim cümlesidir. II. cümle yüklemi "çıkıyor" bir fiil olduğu için bu cümle fiil cümlesidir. Bu cümle yüklemi "-yor" şimdiki zaman eki aldığı için bu sözcük kesinlikle fiildir.

(Cevap B)

4. Bu dizenin yüklemi isim olduğu için A, yüklemi sonda olduğu için B, dizede yan cümle (örneğin fiilimsi) bulunmadığı için C, yargı gerçekleştiği için E seçeneğinde ifade edilenler doğrudur. Ancak dize özne ve yüklemden oluştuğu için iki ögelidir:

"Benim sadık yârim / kara topraktr."

Özne

Yüklem

(Cevap D)

5. I. cümle

A) Sakız ağaçları , turizm ve beraberinde gelen
(Ne?) Özne (Neden?) Zarf Tümlenci
yapılaşma baskısı nedeniyle tehlike altındadır.

Yüklem

B) (II. cümle) Fiilimsi alan cümleler birleşik yapıdır.
(olan)

Sıfat fiil

C) III. cümle karşı karşıyadır. (Yüklem isimdir.)

Yüklem

D) IV. cümle sıralı cümle değildir. Sıralı cümleler, iki yüklem virgülle birbirine bağlanmasıyla olur.

E) V. cümle basit yapı cümledir. Çünkü içerisinde fiilimsi "ve, ki" bağlacı yok.

(Cevap D)

6. Yüklem türüne göre cümleler isim cümlesi ve fiil cümlesi diye ikiye ayrılır. Yüklemi isim olan cümleler isim cümlesi, yüklemi fiil olan cümleler fiil cümlesidir. Buna göre:

"rastladım" → fiil

"uzaklaştı" → fiil

"ister" → fiil

"beklememiştik" → fiil

"isteksizdi" → isim

(Cevap E)

7. Parça incelendiğinde, A seçeneğindeki cümlede tek yüklem (gerekir) ve fiilimsi (çalışmak) vardır ve bu cümle birleşik yapıdır. B seçeneğindeki cümlede tek yüklem (vardır) ve fiilimsi (sağlayan) vardır ve bu cümle birleşik yapıdır. C seçeneğindeki cümlede tek yüklem (çalışıyor) ve fiilimsi (açtığı) vardır ve bu cümle birleşik yapıdır. D seçeneğindeki cümlede tek yüklem (yansıtıyor) vardır ancak fiilimsi yoktur ve bu cümle basit yapıdır. E seçeneğindeki cümlede tek yüklem (yayımlandı) ve fiilimsi (geçtikten) vardır ve bu cümle birleşik yapıdır

(Cevap D)

8. Metin incelendiğinde, I. cümlelerin yüklemi "hastaydı" sözcüğüdür. A seçeneğimiz doğrudur. II. cümlelerin yüklemi "kalkmamıştı" sözcüğüdür ve bu sözcük fiil olup cümleyi de fiil cümlesi yapmıştır. B seçeneğimiz doğrudur. III. cümle aslında iki cümleden oluşan sıralı cümledir. Birinci cümlemiz "Ateşler içinde yanıyor.", ikinci cümlemiz ise "gözlerinden akan yaşları silmeye mendil dayanmıyordu." cümlesidir. Bu iki cümle birbirlerine virgülle bağlandıkları için sıralı cümle olmaktadır. C seçeneğimiz doğrudur. IV. cümlelerin yüklemi "morarmıştı" sözcüğüdür ve bu sözcük cümlelerin sonunda değildir. Yani devrik cümledir. D seçeneğimiz doğrudur. V cümlede bağlaç vardır ancak bağlaç iki cümleyi bağlamamış sadece iki kelimeyi bağlamıştır. Bu yüzden bu cümleye bağlı cümle diyemeyiz.

(Cevap E)

9. Seçeneklerde geçen ifadelerden E seçeneği doğru değildir. Bir cümlelerin sıralı olabilmesi için birden fazla yüklem için virgül ya da noktalı virgülle bağlanması gerekir. Ayrıca A seçeneği ve E seçeneği çelişmektedir. İçinde fiilimsi bulunan cümleler yapıca birleşiktir.

(Cevap E)

10. Bu tür sorularda önce yan cümlelerin ne olduğunu sonra da nesnenin nasıl bulunacağını bilmek gerekir. Yan cümle içinde fiilimsi olan cümledir. Nesne ise "Ne, kim, neyi, kimi?" sorularına cevap veren öğedir.

Buna göre;

Babasının gelmesini büyük bekliyordu?
 Belirttili nesne İsim-fiil eki Neyi?

(Cevap B)

11. Cümleler yapıca basit, bileşik, sıralı ve bağlı olmak üzere dörde ayrılır. I, II, III ve IV. cümlelerde fiilimsi olduğu için bu cümleler yapıca bileşiktir. V. cümle ise tek bir yargı bildirdiği için yapıca basittir.

(Cevap A)

12. Parça incelendiğinde, I. cümlelerin yüklemi "1920'li yıllardı" sözcük grubudur. Bu sözcük grubu isim olduğundan cümlemiz isim cümlesidir. A seçeneğimiz doğrudur. II. cümlede "Bizim ev" isim tamlamasıdır ve tamlanan "evimiz" olması gerekirken tamlanan eki düşmüştür. B seçeneğimiz doğrudur. III. cümlelerin yüklemi "dinle-r-di-k" sözcüğüdür ve birleşik zamanlıdır. Basit zamanlı değildir. C seçeneği yanlıştır. IV. cümlelerin yüklemi "kaçırmazdık" sözcüğüdür ve cümlemiz nesne (oyunları) aldığı için geçişli, öznesi gizli özne olan "biz" olduğu için de etken çatılıdır. D seçeneğimiz doğrudur. V. cümlelerin yüklemi "yönlendirdi" sözcüğüdür ve bu sözcük cümlelerin sonunda olduğu için kurallı, olumsuzluk ekleri almadığı için olumlu ve fiil soylu bir sözcük olduğu için fiil cümlesidir. E seçeneğimiz doğrudur.

(Cevap C)

13. Metin incelendiğinde, A seçeneğindeki cümle iki yüklemi ve bu yüklemi ve bu yüklemlerin virgülle ayrıldığı sıralı cümledir. Diğer seçeneklerdeki cümlelerde fiilimsi bulunduğu için yapılarına göre birleşik yapıdadırlar.

(Cevap A)

DİL BİLGİSİ (KARMA)

1. "bir" sözcüğü herhangi anlamında kullanıldığı için belgisiz sıfattır.
"Kendi" dönüşlülük adıdır.
de-y-e-mezsın > diyemezsin şeklinde ünlü daralmasına uğramıştır.
"O" kişi adıdır,
"bunu" belgisiz adıdır.
"söyleyebilirsin" yeterlilik kurallı birleşik fiildir.

(Cevap E)

2. E seçeneğindeki dizede niteleme görevinde kullanılmış bir sözcük yoktur. Diğer seçeneklerdeki şu sözcükler niteleme amacıyla kullanılmıştır.

A → O

B → soluk

C → deli gibi

D → budak budak

(Cevap E)

3. Parçanın I. cümlesi fiil cümlesi değil, isim cümlesidir. Bir cümlenin fiil cümlesi ya da isim cümlesi olması tamamen o cümlenin yüklemine türüne bağlıdır. Yüklem olan sözcüğün türü isim ise cümle isim cümlesi fiil ise fiil cümlesidir. Buna göre birinci cümle isim cümlesidir. Çünkü "gereklidir" sözü tür olarak adıdır.

(Cevap A)

4. I. bir- ey- ler- dir → (isim)
II. ol- ur → (fiil)
III. de- mek değildir → (fiil)
IV. kabul et- il- mekte- dir → (fiil)
V. zor- u- (n)- da- dir → (isim)

(Cevap B)

5. Parçada geçen I. sözcükte geniş zaman kipi kullanılmıydı (çıkarmaz) zaman kayması vardır. II. sözcük aç – ar – sa geniş zamanın şartıyla çekimlenmiştir. III. sözcük (–pı–ip) zarf fiil ekini almış bir zarf-fiildir. IV. sözcük (–yor) şimdiki zaman kipi aldığı için çekim fiildir. V. sözcük –yor ve –du eklerini alarak şimdi zamanın hikâyesi olduğu için birleşik zamanlıdır.

(Cevap E)

6. kırk yıllık hizmetçi: kurallı bileşik sıfat
önem vermezdi: birleşik zamanlı eylem
duyunca: zarf-fiil
bir gün: zaman belirteçidir.
Ünsüz türemesi yoktur.

(Cevap A)

7. Evrende tek olan varlıkları, kavramları karşılayan sözcükler, özel adıdır. İki sözcükten oluşan fiiller yapıca birleşiktir. Kişi adlarının yerini tutan zamirlere kişi zamiri denir. İsimleri çeşitli yönlerden niteleyen veya belirten sözcükler sıfattır. Ancak III' üncü sözcük, zarf değil sıfattır. Zarflar; fiilleri, fiilimsileri, sıfatları ve zarfları niteler ya da belirtir.

(Cevap C)

8. I. cümledeki "parktı" sözcüğü ek eylemin geçmiş zamanı ile çekimlenmiştir. II. cümledeki "şehirin... tepelerinden birindeydi." sözcük grubu ile zincirleme isim tamlaması örneklendirilmiştir. III. cümleye baktığımızda, bu cümlenin yüklemi "yap-ıl-mış-tı" sözcüğüdür ve birleşik çekimli fiildir. V. cümleye baktığımızda, "Belediye-y-e" ve "üzeri-nde" sözcüklerinde durum ekleri örneklendirilmiştir. IV. cümlede ise ünlü değişiminde uğramış sözcük yoktur.

(Cevap D)

9. Cümle yapı bakımından sıralı bir cümledir. İki yüklemi vardır ve virgül ile sıralanmıştır.

üzeri hasırla örtülü divan tamlamasında, ad

sıfat ad

birleşik bir sıfat grubuyla nitelenmiştir.

(geniş) divanın üzeri

niteleme tamlayan tamlanan
sıfatı

üzeri hasırla örtülü divan

Niteleme sıfatı

düşüne düşüne dama oynuyorlardı. Zarf-fiil

Zarf-fiil Fiil

nasıl sorusuna cevap vererek cümleye durum anlamı katmıştır.

Bağdaş kurmak bir deyimdir. Anlamca kaynaşmış birleşik eylemi oluşturmuştur.

(Cevap A)

10. Cümlemiz "ve" bağlacıyla bağlanmış yapıcı bağlı bir cümledir.

Olgunluk ifadesi belirtisiz ad tamlamasıdır.

kullanılır fiili edilgen çatılıdır.

genellikle ⇒ genellik için } edattır.

Fiilimsi kullanılmamıştır.

(Cevap D)

11. Cümlemiz yapısı bakımından "ama" bağlacıyla bağlanmış bağlı bir cümledir.

Hüzün, yüklemlere sorduğumuz "ne ve kim" sorularının cevabını verdiği için öznedir.

"En" sıfat görevinde kullanılan güzel kelimesinin derecesini arttıran üstünlük belirteçidir.

"yüreğe" ve "sahibine" sözcükleri yönelme durumu eki almıştır.

Cümlemizde belirtisiz ad tamlaması yoktur.

(Cevap B)

12. Parça incelendiğinde, I. cümlelerin öge dizilişi: "Çok işimiz olduğunda ve zaman darlığı yaşadığımızda

Zarf Tümlenci

'Başımı kaşıyacak vaktim yok' deriz.' şeklindedir. A

Belirtisiz Nesne Yüklem

seçeneğimizde bu diziliş doğru verilmiştir. II. cümlelerin öznesi "Bazı insanlar" söz grubudur ve bu söz grubu B seçeneğimizde ifade edildiği gibi sıfat tamlaması örneğidir. III. cümlelerin yüklemi "gelebilir" sözcüğüdür ve bu sözcük hem fiil soylu bir sözcüktür em de cümlelerin sonunda olduğundan kurallı bir cümle oluşturmaktadır. C seçeneğimizde doğrudur. V. cümlelerin öge dizilişi: "ikizler üzerinde gerçekleştirilen çalışmalar,

Özne

bu hastalıkta kalıtımın %40 oranında etkili olduğunu

Belirtili Nesne

ortaya koymaktadır.' şeklindedir ve E seçeneğimizde

Yüklem

doğrudur. IV. cümlede ise vurgu, yüklem fiil olduğundan kendinden önceki sözcük olan "hastalığına" sözcüğüdür. Bu sözcük de zarf tümlenci değil dolaylı tümlenci görevindedir.

(Cevap D)

DİL BİLGİSİ (KARMA)

1. “Geçen gün onunla sokakta ayak üstü konuştuk biraz.” cümlesindeki “ayak üstü” sözü yanlış yazılmıştır. Bu sözün doğru yazımı “ayaküstü” şeklindedir. Diğer cümlelerde geçen altı çizili sözcüklerin yazımında bir yanlışlık yoktur.

(Cevap C)

2. “Anadolu’da gezinti yaparken yol boyunca efsaneleşmiş medeniyetlerden birine rast gelirsiniz.” cümlesindeki “boyunca” sözcüğü fiilimsi değildir. Fiilimsiler, fiil kök ve gövdelerinden elde edilen sözcüklerdir. E seçeneğindeki cümlede yer alan “boyunca” sözcüğü “boy” isim kökünden elde edilmiştir.

(Cevap E)

3. Verilen dörtlükte ünlü türemesi yoktur. Bunun dışındaki ses olaylarının görüldüğü sözcükleri şöyle gösterebiliriz:
Ünsüz değişimi: karanlığa, kalbin
Ünsüz benzeşmesi: geçti
Ünlü değişimi: Bana
Kaynaştırma: benzeyen

(Cevap B)

4. “Yaşamın özüne ayna tutan çağdaş öyküler, eskiden yazılanların çoğundan farklı olarak öykülemekten çok, göstermeye; anlatmadan çok, sezdirmeye başvurur.” cümlesinde, “Yaşamın özüne ayna tutan çağdaş öyküler” söz grubu özne görevindedir ve sıfat tamlamasıdır.

(Cevap A)

5. Öncüldeki metinde nokta (.) kullanmayı gerektirecek bir yer yoktur. Kullanılması gereken noktalama işaretlerini sırasıyla şöyle gösterebiliriz: Virgül (,), noktalı virgül (;), iki nokta (:), üç nokta (...)

(Cevap D)

6. Git (mek) + ersen → gidersen / ünsüz değişimi
Nere + e → nereye / kaynaştırma
Saat + de / saatte / ünsüz benzeşmesi
Gidersen eyle / ulama

(Cevap A)

7. "Hepimiz onu çocukça hareketlerine karşı çok severdik." cümlesindeki "çocukça" hareketin nasıl olduğunu nitelediği için; "Konuyla ilgili genişçe bir rapor hazırlayıp önümüze getirmiştir." cümlesindeki genişçe sözcüğü "rapor" isminin nasıl olduğunu gösterdiği için sıfattır.

(Cevap B)

8. Tamamlanmış cümlelerin sonuna nokta, aktarma cümlelerden önce iki nokta konur. Aktarma sözler tırnak içine alınır. Buna göre, parçada ayraçlarla gösterilen yerlere sırasıyla (.) (:) ("") (.) ("") getirilmelidir.

(Cevap A)

9. II. cümlede gereksiz söz kullanımından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu yapılmıştır. Çünkü hem "kim bilir" hem de "belki de" sözü cümleye "olasılık, belirsizlik" anlamı katmaktadır.

(Cevap B)

10. Fiil cümlelerinde vurgu, yüklemden önceki ögede; isim cümlelerinde yüklemdedir. Soruda verilen bütün cümleler fiil cümlesidir. Buna göre:

"Kimseye hak ettiğinden fazla değer vermemelisin."

"Akşama yine taze fasulye yapacakmış."

"Babası ona yepyeni bir bisiklet almış."

"Komşularımız başka bir ev kiralamışlar."

cümlelerinde nesne,

"Ondan evin adresini öğrenmeye çalıştım."

cümlesinde dolaylı tümleç vurgulanmıştır.

(Cevap D)

11. Parçada I. söz niteleme sıfatı, II. söz isim, III. söz işaret sıfatı IV. söz belgisiz sıfat ve V. söz de niteleme sıfatıdır. Dikkat edilirse I. söz, II. sözü nitelediği için II. söz bir isimdir.

(Cevap B)

12. B) çam altlarında uyku çekmek (isim-fiil grupları)
C) Pazar günü (isim tamlaması)
D) yetmiş beş kuruş (sayı grubu)
E) buz gibi gazoz (edat grubu)

(Cevap A)

DİL BİLGİSİ (KARMA)

1. "Baş" sözcüğü başa gelip birinci anlamında kullanılırsa bitişik yazılır (başyapıt, başrol, başöğretmen). Bağlaç olan "-de/-da" cümleden çıkarıldığında cümlenin anlamı bozulmaz ve ayrı yazılır.

"f, s, t, k, ç, ş, h, p" ünsüzleriyle biten sözcüklere getirilen c, d, g ile başlayan ekler ç, t, k'ye döner. (yet-kin) "herhangi" bitişik yazılır. Böylelikle I, II, IV ve V. sözlerin yazılımının doğru olduğunu görmekteyiz. "Dış, iç, sıra" sözcükleriyle oluşturulan birleşik kelime ve terimler ayrı yazıldığı için "yanı sıra" yazılacaktır.

(Cevap B)

2. "Bu ayki doğalgaz faturamızın yüksek olması hepimizi şaşırttı." cümlesinde "doğalgaz" sözcüğü yanlış yazılmıştır. Bu sözcüğün doğru yazımı "doğal gaz" şeklindedir. Diğer seçeneklerdeki sözcüklerin yazımında bir yanlışlık yoktur.

(Cevap E)

3. "seçmiyor" sözünde ünlü daralması vardır. Ünlü daralması: "a-e" düz ünlüleriyle biten sözcüklerden sonra şimdiki zaman eki olan "-yor" geldiğinde daralarak "u-ü-ı-i" dar seslerinden birine dönüşmesidir. "seç-me-yor" "seç-mi-yor" Dolayısıyla altı çizili ilk sözcükteki ses olayı ünlü daralmasıdır. "kalbime" sözcüğünde ise ünsüz değişimi vardır. Ünsüz değişimi (ünsüz yumuşaması): p, ç, t, k sert sessizlerinden biriyle biten bir sözcükten sonra ünlüyle başlayan bir ek geldiğinde bu sert sessizler yumuşayarak "b, c, d, g, ğ" seslerinden birine dönüşürler.

Kalp-i → kalbi

Buna göre altı çizili ikinci sözcükte görülen ses olayı ünsüz değişimidir.

(Cevap C)

4. "11 Mayıs'tan itibaren bütün Türkiye normalleşme sürecine girdi." cümlesinde özne "bütün Türkiye" dir ve bu söz grubu sıfat tamlamasıdır. Diğer cümlelerin özneleri sıfat tamlaması değildir.

(Cevap D)

5. Cümlenin ögeleri bulunurken tamlamalar bölünmez. D seçeneğindeki cümlede tamlama bölündüğü için yanlışlık yapılmıştır. Doğrusu şöyledir: Kaçamak esini yakalamak ve onu mısralara dökerek tenleştirmek

özne

/ lirik şiirin işidir.
yüklem

(Cevap D)

6. "Türkçe'nin" sözünde kesme işareti kullanılması yanlıştır. Çünkü özel adlara getirilen yapım eklerinden sonra gelen çekim ekleri kesme işaretiyle ayrılmaz.

Türk: özel ad

çe: yapım eki

-(n)in: çekim eki

Buna göre sözün doğru yazımı: "Türkçenin" şeklindedir.

(Cevap A)

7. Öncüldeki dörtlükte ünlü daralmasının görüldüğü bir sözcük yoktur. Diğer ses olaylarının görüldüğü sözcükler şunlardır:

Ünlü düşmesi – benzeyen (ben(i)z-e-)

Ünsüz yumuşaması – karanlığa

Ünsüz benzeşmesi – geçti

Ünlü değişimi – Bana (ben-e= bana)

(Cevap D)

8. Parçada geçen “yetmezliği” sözcüğü fiilimsi değildir. “yapılacak, yapılan, olan” sözcükleri sıfat-fiildir. “göstererek” ise zarf-fiildir.

(Cevap D)

9. Parçada geçen “başlıyor” sözcüğü, “baş” isim kökünden türemiştir. Altı çizili olarak verilen diğer sözcükler ise fiilden türemiştir.

(Cevap C)

10. Cümle içinde virgülle ayrılmış tür ve takımları birbirinden ayırmak için noktalı virgül konur: “Bir yanda çapa yapan kadınlar, kızlar; diğer yanda toprağı süren erkekler vardı.” Diğer seçeneklerde ayraçlarla boş bırakılan yerlere virgül getirilmelidir.

(Cevap B)

11. A → “bir gün” ayrı yazılır.
B → “hiçbir” bitişik yazılır.
C → “el ele” ikileme olduğu için ayrı yazılır.
E → “yalnız”, “yalın” sözcüğünden türediğı için “yalnız” şeklinde yazılır.

(Cevap D)

12. Bir sözcüğün türemesi için yapım eki alması gereklidir. Bütün altı çizili sözcülerde ünlü düşmesi gerçekleşmiştir ancak sadece “ayrı” sözcüğü tüerken (yapım eki aldığı için) ünlüsünü kaybetmiştir:

ayır(mak) + ı → ayrı

F.K. F.İ.Y.E.

(Cevap E)

13.

saran bulduğı dolarak üşümesine	} fiilimsi olduğı için yan cümleciktir.
--	---

saran uykusuz yolcu
bulduğı ilk lokanta } sıfat-fiil eki almış sözcükler

da.....da → bağlaç

düşünüyordu → basit zamanlı birleşik zamanlı yapan (du) ek fiil

Cümlede -ebilmek- yeterlilik fiili yoktur.

(Cevap E)

DİL BİLGİSİ (KARMA)

1. "Yükselen" sözcüğünde ünsüz düşmesi vardır: yüksek-l
"köpüğü" sözcüğünde ünsüz yumuşaması vardır: köpük-ü = ğ
Buna göre verilen dizelerde ünsüz yumuşaması-ünsüz düşmesi vardır.

(Cevap B)

2. "Mühendisin, grizu gazını saptamak için madenci lambasıyla yaptığı ölçüm, filmin en çarpıcı sahnesiydi." cümlesinde "filmin en çarpıcı sahnesiydi" söz grubu, belirtili isim tamlamasıdır ve yüklem görevinde kullanılmıştır. Diğer cümlelerin yüklemeleri isim tamlamasından oluşmaktadır.

(Cevap E)

3. Parçadaki altı çizili olan fiilimsileri ve türlerini şöyle gösterebiliriz:
Yaşayan: sıfat-fiil
Anlamak: İsim-fiil
Başlayan: sıfat-fiil
Akıp: zarf-fiil
"Bakmalıyız" sözcüğü fiilimsi değil, çekimli fiildir. Bu sözcük herhangi bir fiilimsi eki almamıştır.

(Cevap C)

4. "Romanın basılması ekimde bitecek, aralıkta piyasaya çıkacak." cümlesinde özne eksikliğinden kaynaklanan anlatım bozukluğu vardır. "bitecek" yükleminden sonra "roman" sözü getirilirse bozukluk giderilmiş olur.

(Cevap A)

5. A) yaz- ar → (türemiş isim)

B) değer- len- dir- ir → (isim kökünden türemiş fiil)
İSİM İ.F.Y.E F.F.Y.E

C) küre- sel- leş- me → (isim kökünden türemiştir.)
İSİM İ.L.Y.E İ.F.Y.E F.L.Y.E

D) karşısı(n)- daki → (sıfat yapan -ki)

E) dur- um → (fiilden türemiş isim)
FİL F.L.Y.E

(Cevap C)

6. Öncüde verilen cümledeki noktalama işaretlerini cümle üzerinde şöyle gösterebiliriz:

İlkokuldan zihnimde kalan birkaç şey var asla unutamadığım (:). Kemalettin Tuğcu romanları (,) çizgi romanlar (:). Yamalı pantolonum, kışın soğutup yazın ısıtan kara lastikler (...) Hepsinin de eserlerimde müphem ya da aşikâr bir şekilde izleri var (.)

Buna göre kısa çizgi (-) verilen cümledeki noktalama işaretlerinden biri değildir.

(Cevap A)

7. I. cümlede “adamin yüzü” belirtili isim tamlaması
 II. cümlede “gördü” tek kipte çekimlendiği için basit çekimli bir fiildir.
 III. cümlede “vermediği” sıfat-fiil
 “görünce” zarf-fiil
 IV. cümlede az - al - di
 └─> isimden fiil yapan ek
 V. cümle yapısına göre “girişik birleşik” bir cümledir. Bu cümlede birden fazla yancümle vardır ve tek bir yüklem-den oluşmuştur.

(Cevap E)

8. “Ne” sözcüğü “hangi” anlamına geldiğinde sıfattır. Ayrı yazılan “de” her zaman bağlaçtır. “Şey” sözcüğü isimdir. “Biri” sözcüğü ismin yerini belli belirsiz tuttuğu için belgisiz zamirdir. “Yalnız” sözcüğü “sadece” anlamına geldiğinde edat, “ama, fakat, lakin” anlamına geldiğinde bağlaçtır. Buna göre B seçeneğindeki ilk cümlede “yalnız” sözcüğü edat, ikinci cümlede bağlaçtır.

(Cevap B)

9. “-de / -da” hal ekini alan öge bulunma anlamı kazanmışsa ve “Nerede?” sorusuna cevap veriyorsa dolaylı tümleş, zaman anlamı kazanmışsa ve “Ne zaman?” sorusuna cevap veriyorsa zarf tümlecidir. Buna göre “-de / -da” hal ekini alan öge C seçeneğinde zarf tümlecisi, diğer seçeneklerde dolaylı tümleşçidir.

“Dersin başında” öğretmen öğrencileri uyardı.”

Zarf tümlecisi

Yüklem

(Ne zaman?)

(Cevap C)

10. Ünlü düşmesi görülen sözcükler şunlardır:

A) kavur → kavrulmuş

B) cuma → ertesi → cumartesi

D) ayır → ayrıntılı

E) Ne + asıl → nasıl

C seçeneğinde ünlü düşmesi görülen bir sözcük yoktur.

(Cevap C)

11. Ara yönleri belirten sözcükler bitişik yazılır: kuzeybatı gibi.

(Cevap B)

12. Verilen cümlelerden sadece D seçeneğinde ünlem (!) diğerlerine soru işareti (?) getirilmelidir.

(Cevap D)

13. C seçeneğindeki cümlede geçen “TDK’dan” ifadesi yanlış yazılmıştır. Doğrusu, “TDK’den” şeklindedir. Diğer seçeneklerdeki cümlelerde bir yazım yanlışı yoktur.

(Cevap C)

DİL BİLGİSİ (KARMA)

1. “Sınava hazırlanma sürecinde senden şu üç şeyi istiyorum; disiplin, istikrar ve azim.” cümlesinde noktalı virgül (;) yanlış kullanılmıştır. Burada bir açıklama söz konusu olduğu için noktalı virgül (;) yerine iki nokta (:) kullanılmalıdır. Diğer cümlelerdeki noktalama işaretlerinin kullanımında herhangi bir yanlışlık yoktur.

(Cevap A)

2. Dizelerde geçen “yarattığı” sözcüğünde ünsüz benzeşmesi ve ünsüz yumuşaması vardır. Sert bir ünsüz olan t’den sonra gelen ekin “t” ile başlaması ünsüz benzeşmesi, “k” sesinin “ğ” ye dönüşmesi ise ünsüz yumuşamasıdır.

(Cevap C)

3. Cümleler yüklem türüne göre isim cümlesi ve fiil cümlesi olmak üzere ikiye ayrılır. Buna göre verilen cümlelerin yüklem türlerini incelediğimizde, Bilim insanlarına göre, 1970 yılından bu yana küresel ısınma nedeniyle eriyerek yok olan buzul alanı, Türkiye yüzölçümünün iki katına eşit.” cümlesinin yüklem türü isim, diğer cümlelerin yüklem türünün ise fiil olduğunu söyleyebiliriz.

(Cevap D)

4. Parçadaki numaralandırılmış cümlelerde geçen altı çizili sözcüklerden “şiddetin” basit yapıdır. Diğer cümlelerde geçen altı çizili sözcükler ise türemiştir.

(Cevap B)

5. Örneklendirme, parçada anlatılan konuyu okuyucunun zihninde somutlaştırmak gayesiyle konuya ilişkin örnekler verilmesidir. Parçada örneklendirmeye yer verilmiştir. Parçanın son iki cümlesi devriktir. Türkçeyle İngilizce karşılaştırılmıştır. “İngilizcenin sinsice değil ----” cümlesinde kişileştirme yapılmıştır. Parçanın tamamında kişisel bakış açısı hâkimdir.

(Cevap A)

6. “Bir” sözcüğü “herhangi bir” anlamında kullanılırsa belgisiz sıfat olur. Kesin sayı bildirirse sayı sıfatıdır. Buna göre A, B, D ve E seçeneklerinde geçen “bir” sözcüğü asıl sayı sıfatı iken C seçeneğinde geçen “bir gün” ifadesi “herhangi bir gün” anlamındadır ve belgisiz sıfattır.

(Cevap C)

7. İşi yapanın belli olmadığı eylemler edilgen eylemlerdir. Bu eylemler "l-n" eklerinden birini alır. Edilgen eylemlerde işi yapan belli değildir. Verilen cümleleri buna göre incelediğimizde, "Norveç'te yapılan bir araştırma, bu sonuçların elektronik ortamdan ziyade kâğıda basılı kitapları okumayı tercih edenlerde daha etkili olduğunu gösterdi." cümlesi dışındaki cümlelerin yüklemelerinin edilgen olduğunu görüyoruz. V. cümledeki yüklem ise etkendir ve işi yapan bellidir.

(Cevap E)

8. Parçada geçen "yağmurlarda" sözcüğünde birden fazla yapım eki kullanılmamıştır. Bu sözcükte bir sadece bir yapım eki vardır:

Yağ- : fiil kökü

mur: fiilden isim yapım eki

-lar: çoğul eki

-da: bulunma hâli eki

Buna göre bu sözcükle ilgili olarak D seçeneğindeki ifade yanlıştır. Diğer sözcüklerle ilgili belirtilenlerde bir yanlışlık yoktur.

(Cevap D)

9. Betimleme; tasvir etme demektir. Tasvirlerde niteleyici özellikler olur. Altı çizili ifadeler "nasıl" diye sordüğümüzde cevap alabiliyorsak orada betimleyici öge vardır. I, II, III ve V. kelimelerde betimleme yapılmış ancak IV. kelimedede betimleme yapılmamıştır.

(Cevap D)

10. Kaynaştırma ünsüzleri "y, ş, s, n" ünsüzleridir.

dedikleri – n – i

Araştırma – y – a

mutlu – y – um

görüşeme – y – iz

"yalnız" sözcüğünde kaynaştırma ünsüzü yoktur.

(Cevap C)

11. Bağlaç olan de/da her zaman ayrı yazılır ve cümleye dahil, bile anlamları katar, ayrıca cümleden çıkarıldığında cümlelerin anlamı daralabilir fakat bozulmaz. Buna göre "birisi de" sözcüğündeki "de" bağlaçtır ve ayrı yazılmıydı.

(Cevap A)

12. I. cümlede "hükûmet konağı" belirtisiz ad tamlaması,
II. cümlede "yüz yıllık bir taş yapı"
Birleşik sıfat grubu
III. cümlede "yer almak" anlamca kaynaşmış birleşik eylem,
V. cümlede "koruyan" fiilimsisi olduğu için cümlemiz birleşik yapıdadır. "Vardı" yüklemi onu ad cümlesi yapmıştır.
IV. cümledeki "ile" ise "ve" anlamı sağladığı için bağlaç görevindedir.

(Cevap D)

DİL BİLGİSİ (KARMA)

1. Gerçekte o işi yapmayan özneye “sözden özne” denir. Soruda bizim sözde özneyi bulmamız istenmiştir. E seçeneğinde
... ileri sürülmüştür → Yüklem
... Köroğlu'nun kişiliğiyle ilgili çeşitli görüşler → Sözde öznedir.

(Cevap E)

2. A → “... basmakalıp birkaç söz yetiyor onlara”
B → Kuşkusuz bilgi bakımından, hiçbir sınır tanımayanlar yok değil (var)
C → “sık sık”
D → “... gözler önüne serenlere”
“... üstesinden gelebilmeleri”
Verilen parçada yazarın kişisel düşüncelerine yer verilmiştir. Öznel anlatımdan yararlanılmıştır

(Cevap E)

3. “Ayrıca amavut kaldırımlı dar sokaklarda dolaşırken musluklarından su akan tarihî çeşmelere rastlıyorsunuz.” cümlesindeki “amavut kaldırımlı” sözünün yazımı yanlıştır. Doğrusu “Amavut kaldırımlı” şeklindedir. Birinci isim özel addan oluşan bu tür kullanımlarda özel ad büyük harfle başlamalıdır. “Brüksel lahanası, Amasya elması, İngiliz anahtarı” gibi kullanımlarda da durum aynıdır.

(Cevap D)

4. Parçadaki “ünlüsü” sözcüğünde bir yapım eki ve bir çekim eki kullanılmıştır. Buna göre, “ünlüsü” sözcüğünde birden fazla çekim eki kullanılmıştır.” ifadesinin yanlış olduğunu söyleyebiliriz.

(Cevap D)

5. Bu soru tipinde, verilen sözcükleri köklerinin isim ve fiil olarak tasnif edilmesi gerekir. Buna göre seçeneklerdeki altı çizili sözcükleri incelediğimizde “yaşamın” sözcüğünün kökünün “yaş” isminden türediğini, diğer sözcüklerin ise köklerinin eylem olduğunu söyleyebiliriz.

(Cevap A)

6. Ünlem ve soru işaretinden sonra üç nokta yerine iki nokta konulması yeterlidir. Buna göre D seçeneğindeki cümlenin sonundaki noktalama işaretinin şöyle olması gerekir: Nasıl geçti habersiz o güzelim yıllarım?..
Diğer seçeneklerdeki noktalama işaretlerinin kullanımında bir yanlışlık yoktur.

(Cevap D)

7. Öncüldeki dizelerde ünsüz düşmesi yoktur. Diğer ses olaylarını şöyle gösterebiliriz:
Ünlü değişimi: bana
Ünsüz benzeşmesi: yavaşça
Ünlü daralması: Bilmiyorum
Ünsüz yumuşaması: Karanlığımda

(Cevap C)

8. Yüklem biribirinden virgüllerle ayrıldığı cümlelere sıralı cümle denir. Bu tür cümlelere ortak öge varsa bağımlı sıralı, ortak öge yoksa bağımsız sıralı cümle denir. Buna göre:
"Dünyadaki ters lale ve çiğdem gibi türlerinin çok büyük bir bölümü Türkiye' de yetişiyor." cümlesi için bağımsız sıralı diyemeyiz çünkü bu cümlede tek yüklem vardır. Diğer cümlelerle ilgili belirtilenlerde bir yanlışlık yoktur.

(Cevap C)

9. Parçada geçen "uzunca" sözcüğü fiilimsi değildir. Bir sözcüğün fiilimsi için öncelikle fiilden türemesi gerekir. "uzunca" sözcüğü ise bir isimden türemiştir. Buna göre bu sözcük fiilimsi değildir diyebiliriz.

(Cevap E)

10. Parçada geçen, "hayali" sözünün anlamı "özlenen" değildir. Bu söz, gerçekte olmayan anlamındadır. Buna göre V. söz için ayrıç içinde verilen anlam yanlıştır.

(Cevap E)

11. Bu tür sorularda öncelikle cümleye soru anlamı katan sözcük bulunmalı ve o sözcüğün cümledeki kullanımına göre türü tespit edilmelidir. Buna göre seçeneklerde soru anlamı katan sözcüklerin türlerini şöyle belirtebiliriz: Kimde, Hangisi, Kaçı, Neyi soru zamiri (adılı) iken "Ne kadar" soru zarfıdır. Buna göre B seçeneğinde soru anlamı katan sözcüğün tür bakımından diğerlerinden farklı olduğunu söyleyebiliriz.

(Cevap B)

DİL BİLGİSİ (KARMA)

1. "Bilindiği gibi hem üretim, (I) hem de tüketimin mekânı kamusaldır." cümlesinde virgülün (,) tekrarlı bağlaçlar arasında kullanılması yanlıştır. Diğer cümlelerde virgülün kullanımıyla ilgili bir yanlışlık yoktur.

(Cevap A)

2. Verilen dördlükte bağ-fiil (zarf-fiil) yoktur. Diğer terimlerin dördlükteki karşılıkları şunlardır:

İyelik eki: kış geceleri

Ek eylem: o-dur (ek eylem)

Belirtisiz ad tamlaması: kış geceleri

Zamirden türemiş sözcük: kimse-siz.

(Cevap D)

3. I - ben → (zamir)
II - en → (zarf)
III - dindendirici → (sıfat)
IV - gibi → (edat)

(Cevap C)

4. "Yazıyorum" sözcüğünde çekim eki kullanılmıştır:

yaz: fiil kökü

ı: fiilden isim yapım eki

yor: kip eki

um: şahıs eki

Diğer sözcüklerle ilgili söylenen ifadelerde bir yanlışlık yoktur.

(Cevap C)

5. "Doğu'ya" sözcüğünün yazımında yanlışlık vardır. Doğrusu "doğuya" şeklindedir. "Doğu-Batı" sözcükleri ad aktarması yoluyla yön anlamından çıkıp "medeniyet" "ülke" anlamında kullanıldığı zaman büyük harfle başlar ve bu sözcüklere gelen ek kesme işaretiyle ayrılır. Örnek: "Geçen yüzyıl Doğu'nun gerileme Batı'nın ise ilerleme yüz-yılı oldu." "Şehrin doğusundan batısına taşınınca alışmam zor oldu."

(Cevap B)

6. (A) seçeneğinin öznesi ---(ben)
(B) seçeneğinin öznesi ---(geniş evler) – sıfat tamlaması
(C) seçeneğinin öznesi ---(Annelerinin çilesi) – İsim tamlaması
(D) seçeneğinin öznesi ---(O)
(E) seçeneğinin öznesi ---(biz)

(Cevap C)

7. Parçada geçen I, II, III ve V numaralı yerlerdeki virgüller eş görevli söz veya söz öbeklerini ayırmak için kullanılırken, IV numaralı yerdeki virgül ise özneyi vurgulamak için kullanılmıştır.

(Cevap D)

8. II. cümle, hem anlamca hem de biçimce olumlu bir cümledir. Yapısı bakımından ise "okuduklarımın" sıfat fiilini aldığı için girişik birleşiktir.

(Cevap B)

9. Cümlemizin yüklemi, içinde sıfat-fiil olan bir sıfat tamlamasından oluştuğu için girişik birleşik bir ad cümlesidir. Özne, "aile"dir ve tek sözcükten oluşmuştur. Ona, işaret adıldır. "ayırdığımız", "salan" sıfat-fiildir.

(Cevap C)

10. I. bu → zamir
II. pırlıltı → isim
III. şimdi → zarf
IV. gün → isim
V. daha → zarf

(Cevap A)

11. A seçeneğinde, yaratıcı çözümler
B seçeneğinde, --- döküldüğü geniş bir deltada (dolaylı tümleş içinde sıfat-fiil grubu)
C seçeneğinde, gelmeyi (nesne görevinde isim fiil grubu)
D seçeneğinde, Avrupa'nın büyük akarsuları

(Cevap E)

12. I → ek- → fiil
II → say- → fiil
III → iç- → isim
IV → yet- → fiil
V böl- → fiil

(Cevap C)

DİL BİLGİSİ (KARMA)

1. A seçeneğinde → fabrikalardan biri → (ayrılma grubu)
 B seçeneğinde → yaşadığımız çağ → (sıfat-fiil grubu)
 C seçeneğinde → yüzüne bakmaya merakı → (isim-fiil grubu)
 E seçeneğinde → telaşı ve aceleciliği → (bağlanma grubu)

(Cevap D)

2. A) akar mı, yıkar mı, bakar mı?
 B) sular ince akar mı?
 zarf fiil
 C) ol - (an) → sıfat fiil
 E) gibi → edat

(Cevap D)

3. I - dal- malı
 fiil gereklilik kipi
 II - dal- lar- casına
 fiil zarf-fiil eki
 III - sen- i
 zamir belirtme durum eki
 IV - kitap- lar- i
 isim çoğul belirtme durum eki (x)
 V - tanı- mak
 fiil isim-fiil

(Cevap E)

4. I - bak → (fiil)
 II - okur → (fiil)
 III - solu → (fiil)
 IV - bak → (fiil)
 V - hazır → (isim)

(Cevap E)

5. A seçeneğinde → irili ufaklı → (zıt)
 B seçeneğinde → eğri büğrü → (bir anlamlı biri anlamsız)
 C seçeneğinde → eski püskü → (bir anlamlı biri anlamsız)
 D seçeneğinde → yorgun argın → (bir anlamlı biri anlamsız)
 E seçeneğinde → dolap molap → (bir anlamlı biri anlamsız)

(Cevap A)

6. I - uza- (fiil)
 III - dön- (fiil)
 IV - yaklaş- (fiil)
 V - et- (fiil)
 II - top → (isim)

(Cevap B)

7. Özel ada dâhil olmayıp tamlama kuran kıta, il, ilçe, belde, köy, semt vb. sözler küçük harfle başlar. Buna göre, "Son yıllarda Uzundere Beldesi ciddi bir turizm geliri elde etmeye başladı." cümlesindeki "Uzundere Beldesi" yanlış yazılmıştır. Doğrusu "Uzundere beldesi" şeklindedir.

(Cevap C)

8. diye ⇒ zarf-fiil
esmeyi ⇒ isim-fiil
verircesine ⇒ zarf-fiil
kurumamış ⇒ sıfat-fiil
"kırılgan" sözcüğü herhangi bir fiilimsi eki almamıştır.

(Cevap B)

9.

Eylem kipleri haber(bildirme) ve dilek(tasarlama) kipleri olmak üzere ikiye ayrılır. Haber kiplerinde zaman anlamı vardır. Geçmiş zaman, şimdiki zaman, gelecek zaman ve geniş zaman. Dilek tasarlama kiplerinde ise zaman anlamı yoktur. Gerçeklik kipi, emir kipi, istek kipi ve şart kipi.

B seçeneğinde "sor" sözcüğü emir kipindedir. Zaman anlamı taşımaz. Diğer seçeneklerdeki enlemlerde zaman anlamı vardır.

(Cevap B)

10. durmaz; Olumsuz geniş zaman haber kipi katlanır, yanar, olur; geniş zaman haber kipi
C seçeneğindeki "uzat" dilek tasarlama kiplerinden emir kipiyle çekimlenmiştir.

(Cevap C)

11. Ek eylem, sözcük özelliğini yitirip ek durumuna gelen "imek(i-)" eylemidir. İki görevi vardır: Basit çekimli fiiller birleşik çekimli yapar ve ad soylu sözcükler yüklem yapar.

Buna göre,

B seçeneğinde "şükrediyor > şükrediyor idi"

C seçeneğinde "kaybetmişti > kaybetmiş idi"

D seçeneğinde " yoktu > yok idi"

E seçeneğinde "güçlüydü > güçlü idi" sözcüklerinde ek eylem vardır.

A seçeneğinde "fark eder" sözcüğünde bir tane kip vardır. Ek eylem de yoktur.

(Cevap A)

12. A) git- meden → (zarf-fiil)
B) gir- er- ken → (zarf-fiil)
C) gel- diğinde → (zarf-fiil)
D) et- er- cesine → (zarf-fiil)

(Cevap E)

13. "yoktur" ek eylem
"gerek-ir" geniş zaman eki, basit çekimli fiil
"resmedilmiş" birleşik sözcük
Öncüldeki cümlede birleşik çekimli eylem yoktur.

(Cevap E)

14. A, B, C ve E seçeneklerindeki cümlelerde fiilimsi yoktur. D şıkkındaki "gelen" ifadesi sıfat-fiil eki almıştır.

(Cevap D)

DİL BİLGİSİ (KARMA)

1. Zaman anlamı taşıyan kipler haber kipleridir. Dilek-tasarlama kipleri zaman anlamı taşımaz;dilek, istek bildirir. B seçeneğinde yüklem, gereklilik kipi (-meli/-malı) ile çekimlendiği için zaman anlamı taşımamaktadır.

(Cevap B)

2. "gelememiş" öğrenilmiş geçmiş zaman kipi
"çalışacağım" gelecek zaman haber kipi
"sevmiyorum" şimdiki zaman haber kipi
"uğrayacak" gelecek zaman kipi
"vazgeçelim" istek kipiyle çekimlenmiştir.

(Cevap B)

3. Bir kip almış fiillere, çekimli fiil denir.
I. cümlede "işitmiştik, görmemiştik",
III. cümlede "Sarıldık, kucaklaştık",
IV. cümlede "yaşar"
V. cümlede "dağıtır" çekimli fiildir.
II. cümlede çekimli fiil yoktur.

(Cevap B)

4. "kalmaz, olur, oluşturur" geniş zamanla çekimlenmiş fiil,
"oluşturur" türemiş yapılı fiil,
"kalmaz" basit yapılı fiildir.
Öncülde verilen parçada birleşik çekimli fiil yoktur.

(Cevap D)

5. C seçeneğinde yer alan "güzel olsa" şart kipiyle, "gelmez" geniş zaman kipiyle çekimlenmiştir.

(Cevap C)

6. Bir eylem kipinin kendi anlamı dışında, başka bir kip yerine kullanılmasına zaman(anlam) kayması denir. Buna göre:

A seçeneğinde ⇒ geliyor(gelecek),

B seçeneğinde ⇒ deler(delmiş),

D seçeneğinde ⇒ doğar(doğmuş),

E seçeneğinde ⇒ kalkar(kalkacak) şeklinde anlam kaymaları yaşanmıştır.

C seçeneğinde "bitirdi" eylemi zaten geçmiş zamanı ifade ettiği için zaman kayması yoktur.

(Cevap C)

7. Birden fazla kip eki alan fiillere bileşik çekimli (zamanlı) fiil denir. Buna göre:

..... bağlanmıştı. ⇒ miş'li geçmiş zamanın hikayesi

..... düşmüşlerdi. ⇒ miş'li geçmiş zamanın hikayesi

şeklinde iki tane birleşik çekimli fiil vardır.

(Cevap B)

8. Fiil ile çekimli fiil aynı şeydir. Dolayısıyla fiilin olduğu yerde çekimli fiil de vardır. A seçeneğinin yüklemi (akşam) isim olduğu için bu çekimli bir eylem değildir.

(Cevap A)

9. Soruda işi yapanın (öznenin) belli olmadığı şık sorulmuştur. Şıklara baktığımızda: A'da gizli özne var, C'de "bu elbise" öznedir. D'de "biz" öznedir. E'de gizli özne vardır. B şıkında ise işi yapan belli değildir.

(Cevap B)

10. Verilen cümle B seçeneğinde öğelerine doğru olarak ayrılmıştır. Öğeleri şu şekildedir: "özne / belirtili nesne / yüklem" den oluşmuştur.

(Cevap B)

11. II. cümle sıfat tamlamasından oluşmuş tek bir yüklemidir. (Kangal türü bir köpektir.) Diğer cümlelerin öğeleri doğru verilmiştir.

(Cevap B)

12. Bu cümlede özne, ardı ardına gelen sıfat-fiil grubuyla oluşmuş bir tamlamadır.

"40 yıl önce yayımlanan ve güncelliğini hâlâ koruyan Türk Düşününde Batı Sorunu adlı eser---" öznedir.

(Cevap E)

13. Verilen cümleyi öğelerine ayırdığımızda:

<u>Her gece rüyamı yazan sihirbaz</u>			} şeklindedir ve cevabımız C'dir.
Z.T	Ö		
<u>Tutuyor önümde bir mavi ışık</u>			
Y	D.T	N.	

(Cevap C)

14. Kıyısında köşesinde kaldığım, caddelerinde ürkek bir
özne

yabancının adımlarıyla geçtiğim / doğrudur.
yüklem

A seçeneğinde

→ Dergi, / şöhreti fethe koşan bir aydınlar ordusudur.
özne yüklem

(Cevap A)

DİL BİLGİSİ (KARMA)

1. Numaralı cümlelerdeki altı çizili sözcükleri incelediğimizde hem "senin" ifadesi hem de "onun" ifadesi getirebileceğimiz altı çizili sözcüğü arayacağız. Bu bağlamda, I ve IV numaralı cümlelerdeki "gideceğini" ve "elbiselerin" ifadelerine hem "senin" hem de "onun" ifadesi getirebilmekteyiz. Bu sözcüklerde hem ikinci hem de üçüncü tekil kişiye ait olma anlamı vardır.

(Cevap C)

2. "Göz-ler" çoğul eki, "gözlerim-e" yönelme hâl eki, "değ-in-ce" yapım eki (tüm eylemsi ekleri yapım ekidir), "ağlar-dı-m" I. tekil şahıs eki almıştır. Ancak "felaketim" sözcüğü tamlayan değil tamlanan (iyelik eki) almıştır.

(Cevap D)

3. I - (sag- lık) türemiş
II - (iç- en) türemiş
IV - (bir- ey) türemiş
V - (davran- ışı) türemiş
III - orta- (y)- a → basit

(Cevap C)

4. I. sözcük "tap-", IV. sözcük "tanı-", V. sözcük ise "bak-" türemiştir ve gövde hâlinedirler. II ve III. sözcükler ise çekim eki aldıkları için kök hâlinedirler.

(Cevap D)

5. A) kullan- ıl- ır → (edilgen) - (özne belli değil)
B) kaçınmaz- (kim) → (o) → (özne)
C) rastlar- (kim) → (insan) → (özne)
D) direnir- (kim) → (o) → (özne)
E) katlanır- (kim) → (insan) → (özne)

(Cevap A)

6. Tamamlanmış cümlelerin sonuna nokta (.) konur. İki nokta (:) yaygın olarak tanım, açıklama cümlelerinden, tırnak içine alınmış aktarma cümlelerinden, örneklerden önce kullanılır. Buna göre parçada iki nokta (:) yerinde kullanılmamıştır.

(Cevap B)

7. dünya, iklim, su Ad

ve Bağlaç

ciddi sorunlar

Sıfat

Öncülde verilen cümlede zarf bulunmamaktadır.

(Cevap E)

8. A seçeneğinde "gibi",

B seçeneğinde "-a karşı",

C seçeneğinde "-e göre",

E seçeneğinde "-la" edattır.

D seçeneğinde edat yoktur.

(Cevap D)

9. Tırnak işareti (" ") içine alınmış alıntı cümlelerden önce iki nokta (:) kullanılır. Buna göre I numaralı yerde noktalı virgöl (;) kullanılması yanlıştır.

(Cevap A)

10. B seçeneğinde yer alan "değil" edatı cümleye olumsuzluk anlamı katmıştır. Diğer seçeneklerdeki cümlelerde de edat kullanılmıştır ancak bu edatlar olumsuzluk anlamı katmamıştır.

(Cevap B)

11. Tamlamalar noktalama işaretleriyle bölünemez. "tek şiir kitabı olan bu kitap" bir tamlama grubudur. Noktalı virgöl (;) yanlış kullanılmıştır.

(Cevap D)

12. Tamamlanmış (yüklemi olan) cümlelerin sonuna nokta, eksiltili (yüklemi olmayan) cümleleri sonuna üç nokta konur. Buna göre, parçadaki V ile numaralanmış yere üç nokta; diğerlerine nokta getirilmelidir.

(Cevap E)

13. Tamamlanmış cümlelerin sonuna üç nokta (...) değil, nokta (.) konur. Buna göre, V ile numaralanmış yerde noktalama işareti yanlış kullanılmıştır.

Tamamlanmış bir cümle olduğu için buraya nokta gelmelidir.

(Cevap E)

ANLATIM BOZUKLUKLARI

1. "İki kardeş el ele tutuşmuş, fotoğrafa poz veriyordu." cümlesinde "fotoğrafa" sözü gereksiz kullanılmıştır. Diğer cümlelerde bir anlatım bozukluğu yoktur.

(Cevap C)

2. Verilen cümlede sözün yanlış anlamda kullanılmasından kaynaklanan anlatım bozukluğu vardır. "Yürürlüğe girmek" ifadesi kanun, yönetmelik vb. şeyler için kullanılabilir. Ancak dilekçe için kullanılamaz. "Yürürlüğe girmek" yerine "işleme konulmak" sözü kullanılırsa bu cümledeki anlatım bozukluğu giderilmiş olur.

(Cevap D)

3. Verilen cümlede "demektir" sözü gereksiz kullanılmıştır. "anlamına gelmiyor" söz grubu "demektir" sözünün yerini tuttuğu için B seçeneğindeki değişiklik bu cümledeki anlatım bozukluğu giderilebilir.

(Cevap B)

4. II. cümlede "nın" tamlayan ekinin kullanılmamasından kaynaklanan anlatım bozukluğu vardır. Cümlenin düzeltilmiş şekli şöyledir: "Yaklaşık 50 bin sikkelik hazine, iki hazine avcısının metal dedektörlerle yaptıkları aramalar sırasında bulundu."

(Cevap B)

5. Cümlede geçen "karakteristik" sözü, "kendine özgü" sözünün anlamını karşılamaktadır. Buna göre, bu sözlerden biri cümleden atıldığında cümledeki anlatım bozukluğu düzeltilmiş olacaktır.

(Cevap A)

6. Cümledeki "sanki" ve "gibi" sözleri benzetme ilgisi kurmaktadır. Buna göre, "sanki" sözcüğünün çıkarılması cümlenin anlamında daralma ya da bozulmaya yol açmaz.

(Cevap C)

7. D seçeneğinde, bir sözün anlamına uygun kullanılması, anlatım bozukluğuna yol açmıştır. "Neden olmak" sözü, olumsuz durumlarda kullanılır. Cümlede bu sözün yerine "sağlamak" sözü getirilmelidir: "Şirketimizin başarısını tüm personelimizin özveriyle çalışması sağlıyor."
(Cevap D)

8. A seçeneğindeki "ayrı" sözcüğü gereksiz kullanılmıştır. "İki türü bulunmaktadır" sözü, "ayrı" anlamını içermektedir.
(Cevap A)

9. B seçeneğinde, iyelik ekinin yanlış kullanılması anlatım bozukluğuna yol açmıştır. "sormamız" sözcüğü cümlede tamlanan görevindedir ve tamlamanın "her birimizin sormamız" biçiminde kurulması yanlıştır. Bu cümledeki anlatım bozukluğu tamlanandaki iyelik ekinin III. tekil kişi yapılmasıyla düzeltilebilir: "Bu, her birimizin kendimize sorması gereken bir sorudur."
(Cevap B)

10. D seçeneğinde, yönelme eki (-e / -a) yanlış kullanılmıştır. Cümledeki anlatım bozukluğu, yönelme ekinin yerine "ile" ilgecinin getirilmesiyle düzeltilebilir: "O da bu konuyla ilgiliydi."
(Cevap D)

11. C seçeneğinde, gereksiz sözcük kullanımından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır. Cümledeki anlatım bozukluğu şu şekilde düzeltilebilir: "Oyunda içine karıştığı kimi olaylar, film sahneleri olarak eşlik ediyordu yazara."
Gereksiz sözcük kullanımı, "duruluk ilkesine aykırılık" biçiminde de ifade edilebilir.
(Cevap C)

12. Parçada geçen "diyelim" sözü, hem varsayım bildirmekte hem de "örneğin" anlamı taşımaktadır. Aynı cümlede "örneğin" sözünün de geçmesi, gereksiz sözcük kullanımına neden olmaktadır.
(Cevap B)

ANLATIM BOZUKLUKLARI

1. C seçeneğinde, bir ekin gereksiz kullanımı anlatım bozukluğuna yol açmıştır. "Sinemamızın" sözcüğündeki tamlayan eki (-ın) gereksizdir. Bu ek çıkarıldığında cümledeki anlatım bozukluğu düzeltilmiş olur.

(Cevap C)

2. A seçeneğinde gereksiz sözcük kullanımından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır. "-den" eki cümleye sebep anlamı katmaktadır, aynı anlama gelen "dolayı" sözünün kullanılması anlatım bozukluğuna yol açmıştır.

(Cevap A)

3. E seçeneğinde bir sözün anlamına uygun kullanılmaması, anlatım bozukluğuna yol açmıştır. "Ayrıcalık"; imtiyaz, seçkinlik anlamına gelir. Bu sözün yerine "ayırım" sözü getirilerek anlatım bozukluğu düzeltilebilir.

(Cevap E)

4. Cümlede, yanlış anlamda sözcük kullanımından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır. Cümlede, olumlu bir durumdan söz edildiği hâlde, olumsuz durumlarda kullanılan "yüzünden" sözcüğünün tercih edilmesi anlatım bozukluğuna yol açmıştır. Cümledeki anlatım bozukluğu, E seçeneğinde belirtilen değişiklikle giderilebilir.

(Cevap E)

5. B seçeneğinde öznelerin, kişi uyumsuzluğundan kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır. Sıralı cümlelerde kişi ekinin kullanılmaması anlatım bozukluğuna yol açabilir. Cümledeki anlatım bozukluğu şu şekilde düzeltilebilir: "Önerilere kulak vermezseniz kilo alırsınız ve sağlığını etkilenir."

(Cevap B)

6. B seçeneğinde, bir sözün anlamına uygun kullanılmamasından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu söz konusudur. "Yapılan" sözü yerine "gösterilen" sözü getirilerek anlatım bozukluğu düzeltilebilir.

(Cevap B)

7. C'de "hep birlikte" ifadesiyle zaten bütün kastedilmektedir. Tekrar "bizler de" denmesi anlatım bozukluğuna sebep olmuştur.

(Cevap C)

8. A'da "çaba" kelimesi "yapılan bir işle çok fazla uğraşılması" ifade eder ancak burada kastedilen "çaba" değil "çalışma"dır. Cümlemiz "Okulumuzda yapılan şenlikler boyunca son derece önemli çalışmalar ortaya konmuştur." şeklinde olmalıydı.

(Cevap A)

9. D seçeneğinde, bir sözcüğün yanlış anlamda kullanılması anlatım bozukluğuna yol açmıştır. "Tanıştırmak", birbirlerini tanımayanların tanışmalarını sağlamaktır. Bu sözcüğün yerine "tanıtmak" kullanılmalıdır.

(Cevap D)

10. Kişiler eğlenceli olmaz, olaylar eğlenceli olur. Burada "eğlenceli" yerine "eğlendi" getirilmelidir. Cümlelerin doğrusu "Film çekimi sırasında herkes benden daha çok eğlendi." olmalıydı.

(Cevap E)

11. Cümlede yanlış anlamda sözcük kullanımından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu yapılmıştır. Karşıt, nitelik ve durumları birbirine büsbütün aykırı olan, zıt anlamına gelmektedir. Anlatım bozukluğunu gidermek için "karşıt" yerine "karşı" sözcüğü getirilmelidir.

(Cevap B)

12. Cümlede gereksiz sözcük kullanımından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu yapılmıştır. Cümledeki "çalıştığım", "benden" ve "olmadığımı" sözlerinden I. tekil kişi (ben / kendim) anlamı çıkarılabilmektedir. Buna göre cümleden "kendimin" sözcüğü çıkarılmalıdır.

(Cevap B)

ANLATIM BOZUKLUKLARI

1. A seçeneğinde, yardımcı eylemin yanlış kullanılması anlatım bozukluğuna yol açmıştır. Cümlelerin yüklemi “tespit etti” biçiminde değiştirilerek cümledeki anlatım bozukluğu giderilebilir.

(Cevap A)

2. Cümledeki “oluşturulan atmosfer” sözü, dil bilgisi yönünden anlatımı bozmaktadır. Bu söz, cümleden atılarak cümledeki anlatım bozukluğu düzeltilebilir.

(Cevap B)

3. E seçeneğinde, “dillerini” sözcüğü gereksiz kullanılmıştır. Çünkü “Fransızca ve İtalyanca” sözcüklerindeki “-ce / -ca” eki, sözcüklere “Fransız dili”, “İtalyan dili” anlamını kazandırmaktadır. Buna göre, “dillerini” sözcüğü cümleden çıkarılırsa cümlelerin anlamında bir bozulma ya da değişim olmaz.

(Cevap E)

4. C seçeneğinde, eylemsi yanlışlığından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır. Cümledeki “zenginleştirip” sözcüğünün yerine “zenginleştirmek” sözcüğü getirildiğinde anlatım bozukluğu düzeltilmiş olacaktır.

(Cevap C)

5. B seçeneğinde, özne–yüklem uyumsuzluğundan kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır. Topluluk adları özne olduğunda yüklem tekil olur: “Olayı duyunca aile soluğu burada almış.”

(Cevap B)

6. Cümlede, yanlış bağlaç kullanımından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır. “Ama” karşıtlık bağlacıdır, karşıt yargıları birbirine bağlar. “Hızlı” ve “dayanıklı” sözleri ise birbirleriyle karşıt değildir. Bunun için cümledeki “ama” yerine sıralama bağlacı olan “ve” getirilmelidir.

(Cevap B)

7. Cümledeki “bazen” ve “zaman zaman” sözleri, aynı anlama gelmektedir. Buna göre “zaman zaman” sözü, gereksiz kullanılmıştır.

(Cevap E)

8. A seçeneğinde, ek yanlışlığından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır. Cümle, “Bu ailenin nerede yaşadığını kimse bilmiyor.” biçiminde düzeltilebilir.

(Cevap A)

9. Parçadaki I ile numaralanmış cümlede geçen “1923’lü yıllar” ifadesi anlatım bozukluğuna yol açmıştır. Çünkü “1923” tek bir yılı anlatır, “1923’lü yıllar” denilmesi yanlıştır.

(Cevap A)

10. A seçeneğinde, gereksiz sözcük kullanımından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır. Cümledeki anlatım bozukluğu şu şekilde düzeltilebilir: “Bu projenin gerçekleşmesinde katkıda bulunduğumu söylemeliyim.”

(Cevap A)

11. C seçeneğinde bir sözün anlamına uygun kullanılmamasından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır. “Sevgi” soyut bir kavram olduğundan “elde etmek” sözü anlamca uygun düşmemiştir. “Elde ettiği” yerine “kazandı” sözü getirilerek anlatım bozukluğu düzeltilebilir.

(Cevap C)

12. A seçeneğinde, gereksiz sözcük kullanımdan kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır. Cümledeki “süren” sözcüğü çıkarıldığında cümlenin anlamında bir değişme ya da daralma olmamaktadır: “O, iki adımlık bu yolda bile yürümeye üşeniyordu.”

(Cevap A)

ANLATIM BOZUKLUKLARI

1. Cümlede, özne eksikliğinden kaynaklanan bir anlatım bozukluğu yapılmıştır. Sıralı cümlelerde öznelerin ortak kullanılması, anlatım bozukluğuna yol açabilir. İkinci cümlenin başına “bu kervansaray” öznesi getirilerek anlatım bozukluğu giderilebilir.

(Cevap B)

2. E seçeneğinde, gereksiz yardımcı eylem kullanımından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır. Anlatım bozukluğu şu şekilde düzeltilir: “Bu çalışmalarla ilçeyi bahar aylarına hazırlıyorlar.”

(Cevap E)

3. C seçeneğinde, deyim yanlışlığından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır. “Tavır almak”, “mesafeli davranmak” anlamına gelmektedir ve cümlenin anlamına uygun değildir. Bunun yerine “bir durum veya düşünceyle ilgili davranış benimsemek” anlamına gelen “tavır takınmak” deyimini, cümlenin anlamına uygun olacaktır: “Bu konuda nasıl bir tavır takınılması konusunda bir fikrinin olmadığını söyledi.”

(Cevap C)

4. Parçadaki V ile numaralanmış cümlede geçen “bütün” ve “hepsi” sözleri aynı anlama gelmektedir. Bu sözler, cümlede gereksiz söz-sözcük kullanımından kaynaklanan anlatım bozukluğuna yol açmıştır.

(Cevap E)

5. Parçada II ile numaralanmış cümlede, tamlama yanlışlığından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır. Cümledeki “arabalı” ve “yolcu” tamlayanları ortak tamlanana bağlanmıştır; ancak “yolcu” için uygun olan tamlanan “arabalı” için uygun değildir. Cümledeki anlatım bozukluğu şu şekilde düzeltilir: “Bu gemiyle arabalı vapurların ve yolcu vapurlarının yakıt ihtiyacını karşılıyorduk.”

(Cevap B)

6. D seçeneğinde, gereksiz sözcük kullanımından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır. “İngilizce” sözcüğünün aldığı “-ce” eki, sözcüğe “dil / lisan” anlamı kazandırmıştır.

(Cevap D)

7. B seçeneğinde, gereksiz sözcük kullanımından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır. Cümledeki “açık” ve “net” sözleri cümleye aynı anlamı kazandırmaktadır.

(Cevap B)

8. Parçadaki numaralanmış cümlelerin başına “tüketiciler” sözcüğünün getirilebilmesi için cümlenin yüklemnin etken çatılı olması gereklidir çünkü “tüketiciler” sözcüğü, gerçek öznedir ve gerçek özne etken çatılı yüklemelerde görev yapar.

- I. Tüketiciler ... satın almamalıdır. (etken)
- II. Tüketiciler ... dikkat etmelidir. (etken)
- III. Tüketiciler ... incelenmelidir. (edilgen)
- IV. Tüketiciler ... başlamalıdır. (etken)
- V. Tüketiciler ... başvurmalıdır. (etken)

(Cevap C)

9. B seçeneğinde, yanlış anlamda sözcük kullanımından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır. Cümledeki “acıdı” yerine “üzüldü” sözcüğü getirilerek anlatım bozukluğu giderilebilir.

(Cevap B)

10. B seçeneğinde, ek yanlışlığından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır. Cümle şu şekilde düzeltilebilir: “Onun neler yaşadığını sen biliyorsun.”

(Cevap B)

11. E seçeneğinde dolaylı tümleş eksikliğinden kaynaklanan anlatım bozukluğu vardır: “Sorunlarımı dinlemiş, sorunlarıma verecek bir cevap bulamamıştı.”

Ögelerle ilgili anlatım bozuklukları sıralı ya da bağlı yani birden fazla yüklemi olan cümlelerde aranmalıdır.

(Cevap E)

12. Cümlede, yanlış anlamda sözcük kullanımından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır. “Yönelmek”, bir şeye belli bir yön vermek, yönelmesini sağlamak anlamına gelir. Bu sözcüğün yerine belirlemek, göstermek anlamına gelen “ortaya koymak” sözü getirilmelidir.

(Cevap B)

ANLATIM BOZUKLUKLARI

1. A seçeneğinde, yüklem eksikliğinden kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır. Bağlı cümlelerde yüklem ortak kullanılması anlatım bozukluğuna yol açabilir. Cümledeki anlatım bozukluğu "hiç" sözcüğünden sonra "zaman geçirmiyor" sözü getirilerek düzeltilebilir.

(Cevap A)

2. A seçeneğinde "zorunda kaldı" sözü gereksiz kullanılmıştır. Cümlede sözü edilen durum, olumsuz ve kendiliğinden gerçekleşme anlamı taşıdığından cümle: "Bu kazadan sonra bir süre belleğini yitirdi." biçiminde düzeltilebilir.

(Cevap A)

3. B seçeneğinde geçen "bence" sözcüğü "bana göre", "benim açımdan" anlamını taşımaktadır. Cümledeki yüklemde de (düşünüyorum) "görecelik" anlamı söz konusu olduğundan cümlede, gereksiz sözcük kullanımından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu meydana gelmiştir.

(Cevap B)

4. D seçeneğinde karşılaştırma yanlışlığından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır. Cümledeki anlatım bozukluğu şu şekilde düzeltilebilir: "Uyurken, televizyon izlerken harcadığımızdan daha fazla kalori harcarız."

(Cevap D)

5. D seçeneğinde yanlış ek kullanımından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır. "Sizin" sözcüğündeki tamlayan ekinin (-in) yerine yönelme eki (-e) getirilmelidir: "Şirketimizin, size ve sizler gibi insanlara gereksinimi var."

(Cevap D)

6. C seçeneğinde, ek eylem eksikliğinden kaynaklanan bir anlatım bozukluğu yapılmıştır. Yüklem ortak olmayan bağlı cümlelerde ek eylemin düşürülmesi anlatım bozukluğuna yol açar. Cümledeki anlatım bozukluğu şu şekilde düzeltilebilir: "Hem yorgundum hem de iki gündür uyumamıştım."

(Cevap C)

7. E seçeneğinde, hem sebep anlamı kazandıran "-den/-dan" ekinin hem de "dolay" sözcüğünün kullanımı anlatım bozukluğuna yol açmıştır.

(Cevap E)

8. A seçeneğinde geçen "mahallî" ve "yerel" sözleri "bir yere özgü olma, evrensel olmama" anlamına gelmektedir. Buna göre bu cümlede, eş anlamlı sözcüklerin birlikte kullanılmasından doğan bir anlatım bozukluğu olduğunu söyleyebiliriz.

(Cevap A)

9. A seçeneğinde, "-den" hal ekinin çatıları farklı eylemsiler için ortak kullanımı anlatım bozukluğuna yol açmıştır. Cümle şu şekilde düzeltilebilir: "Üzümün eskiden beri Anadolu'da çok yaygın olduğundan, kırsal alanda yetiştirildiğinden söz ediliyor."

(Cevap A)

10. Cümledeki "kendisini" sözcüğü dönüşlülük zamiridir. Bu zamir, işi yapanın ve işten etkilenenin aynı varlık olduğunu anlatır. Bu nedenle "kendi ağzından" sözü cümleden atılmalıdır.

(Cevap E)

11. Bu cümledeki anlatım bozukluğunun nedeni "tamlayan eksikliği"dir. Noktalı virgülden sonra "okurun" tamlayanının getirilmesi gerekir.

(Cevap D)

12. C seçeneğinde "aşağı yukarı tam on yıl" ifadesinde anlamca çelişen sözcüklerin bir arada kullanılmasından dolayı anlatım bozukluğu vardır.

(Cevap C)

13. Birleşik yapı cümlelerde yan cümleyle yüklem çatı bakımından uyum içinde olmalıdır. Buna göre yüklem edilgen yapılarak "değerlendirilmelidir" şeklinde çatı uyumsuzluğu giderilir.

(Cevap B)